

Paloheimo vastaan vihreät
Rivipoliitikon konfliktit uudessa poliittisessa yhteisössä 1980-90-luvuilla

Tuomas Riipi
Maisterintutkielma
Historia
Historian ja etnologian laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2022

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta – Faculty Humanistis- yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos – Department Historian ja etnologian laitos
Tekijä – Author Tuomas Riipi	
Työn nimi – Title Paloheimo vastaan vihreät: Rivipoliitikon konfliktit uudessa poliittisessa yhteisössä 1980-1990-luvuilla	
Oppiaine – Subject Suomen historia	Työn laji – Level Pro-gradu tutkielma
Aika – Month and year 23.5.2022	Sivumäärä – Number of pages 66
<p>Tiivistelmä – Abstract</p> <p>Tämän tutkimuksen aiheena on tutkia rivipoliitikon konflikteja uudessa poliittisessa yhteisössä 1980–1990-luvuilla. Uusilla poliittisilla yhteisöillä tarkoitetaan 1960–1970-luvuilla syntyneitä liikkeitä, joiden keskiössä olivat modernisoituneen yhteiskunnan kehityksessä kasvaneet keskituloiset sekä opiskelijat. Uusia liikkeitä yhdisti sotasukupolven arvojen kyseenalaistaminen sekä tasa-arvoisemman yhteiskunnan rakentaminen.</p> <p>1970-luvulla uusissa liikkeissä yleistyi organisoituneiden poliittisten järjestöjen kritisoiminen sekä ympäristönsuojelu. Näiden pohjalle syntyi myös vihreä yhteisö. Alun perin vihreissä vastustettiin ajatusta organisoituneesta liikkeestä tai puolueesta, mutta yhteisöön ilmaantui myös varttuneempaa väkeä, jotka omaksuivat sotasukupolven arvot, kannattivat järjestäytymistä, mutta omasivat saman huolen ympäristön puolesta. Tällainen henkilö oli muun muassa Eero Paloheimo. Koska ympäristönsuojelu oli Paloheimon sekä vihreän yhteisön ainoa yhteinen intressi, syntyi heidän välilleen konflikteja.</p> <p>Eero Paloheimo ja vihreän yhteisön välisiä konflikteja tutkitaan 1980-luvun alkupuolelta vuoteen 1995 asti, jolloin vuonna 1987 vihreiden listoilta kansanedustajaksi valittu Paloheimo jätti kahden edustuskauden jälkeen kansanedustajan tehtävänsä.</p> <p>Konfliktien myötä tutkimuksessa vastataan kysymykseen, miten konfliktit vaikuttivat Paloheimon sekä vihreään yhteisön toimintaan. Minkälaisia konfliktin keinoja yksilöllä oli haastaa uutta poliittista yhteisöä ja miten yhteisö näihin yksilön välillä käytyihin konflikteihin reagoisi.</p>	
Asiasanat – Keywords sosiaalhistoria, konfliktit, vihreät, ympäristöhistoria, poliittinen historia.	
Säilytyspaikka – Depository	
Muita tietoja – Additional information	

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
1.2 Konfliktit uudessa poliittisessa yhteisössä.....	1
1.3 Vihreä yhteisö tutkimuskohteena	3
1.4 Elämäkerrallinen menetelmä yksilön tutkimiseen	5
1.5 Aineisto ja tutkimuksen rajaus	7
1.6 Tutkimuksen rakenne	11
1.7 Konfliktien taustaa vihreässä yhteisössä	12
2 Vihreä insinööri yhteiskunnan järjestäjänä	15
2.1 Globaali ekokatastrofin torjuminen.....	17
2.2 Kotimainen ympäristönsuojelu	20
2.3 Paloheimo ja vihreät erimielisiä kansalaispalkasta.....	22
2.4 Puolueen kannattaja alusta alkaen	25
3 Konfliktit ja seuraamukset	29
3.1 Riitelyä Pentti Linkolasta - Paloheimo haastaa liikettä	29
3.2 Taistelu puolueen perustamisesta	33
3.3 Pakolaiset aiheuttavat kiistaa.....	44
3.4 Ilmiriita sosiaalipoliitikasta.....	48
3.5 Katkera loppu puoluepoliitikkona	59
4 Sisäisten konfliktien vaikutus uuden poliittisen yhteisön toimiin	63
Lähdeluettelo	67
Liitteet	75

1 Johdanto

1.2 Konfliktit uudessa poliittisessa yhteisössä

Tässä tutkimuksessa tutkitaan rivipoliitikoksi jääneen yksilön konflikteja edustamassaan uudessa poliittisessa yhteisössä sekä yksilön että yhteisön välillä. Uudella tarkoitan tässä tutkimuksessa suomalaista varsin nuorta¹ poliittista ympäristöpuoluetta, Vihreää liittoa ja sitä edeltänyttä uutta liikettä, vihreää liikettä.

Esa Konttinen on tutkinut teoksessaan Ympäristökansalaisuuden kyläsepät uusia liikkeitä edustaneita ympäristöaktivisteja heidän toimiensa kautta. Kirjassaan Konttinen tutkii, minkälaista ympäristöaktivistien toiminta Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksissä oli ja miten näiden paikallisyhdistysten toiminta erosi toisistaan.

Vihreän liikkeen voi 1980-luvulla käsittää uudeksi liikkeeksi ympäristönsuojeluun keskittyvän toimintansa vuoksi, kuten Konttisen kirjassa tulee ilmi. Konttisen mukaan uusilla liikkeillä viitataan 50–55 vuoden aikana kehittyneisiin liikehdinnän muotoihin, joissa keskeistä osaa esittävät opiskelijat sekä koulutettuun keskiluokkaan kuuluneet ihmiset.² Tämä pätee myös vihreisiin niin ajallisesti sekä vihreiden kannattajakunnan myötä. Alun alkaen vihreät koostuivat suurelta osin opiskelijaradikaaleista³. Ajallisesti vihreät itse pitävät Vihreiden historian syntytarinana ympäristömielienosoitusta Kojjärvellä 1979, vaikka tämä pitää paikkansa vain saamansa suuren mediahuomion ansiosta. Ennen Kojjärveä Suomessa oli jo pienemmissä määrin vihreää opiskelijaradikalismia.⁴

Uusien poliittisten liikkeiden syntyyn juuri 50-vuotta sitten vaikutti uudenlaiset konfliktit. Konttinen mainitsee Jürgen Habermasin näkemyksen, minkä mukaan uudenlaisia konflikteja syntyi 1960–1970-luvuilla. Nämä konfliktit erosivat aiemmista siten, etteivät ne nousseet materiaalisen uusintamisen alueilla, eivätkä kanavoidu puolueiden tai

¹ Vihreiden poliittinen historia Suomessa on muihin suomalaisiin puolueisiin tai niiden ideologisiin edeltäjiinsä nähden nuori. Rauli Mickelssonin teoksessa Suomen puolueet löytyy sivulta 319 Suomen puoluekehityksen kahdeksan, jossa nähdään suomalaisten puolueiden ja niiden edeltäjien historia vuoteen 2002 asti

² Konttinen viittaa 1999 julkaistussa teoksessaan Ympäristökansalaisuuden Kyläsepät sivulla 9 30–35 vuotta vanhoihin liikkeisiin

³ Remes & Sohlsten 2007, s. 11

⁴ Aalto 2018, s. 12–13, 46

organisaatioiden kautta. Uusissa konfliktien synnyissä vaikuttaa ennen kaikkea kulttuurinen uusintaminen ja sosiaalinen integraatio. Näiden konfliktien estämiseksi ei siis riitä kansalaisen tyydyttäminen rahalla tai vallalla.⁵ Vihreään liikkeeseen pätee uudenlaisen konfliktin periaate. Liikkeen tavoitteita ei voitu materiaalisella eli rahallisella uusintamisella tyydyttää, vaan tyydyttämiseen tarvittaisiin ympäristönsuojelua edesauttava uusi kulttuurinen uusintaminen.

Vihreää liikettä voidaan näin ollen tutkia uudenlaisena poliittisena yhteisönä, koska sen toiminta täyttää uusien konfliktien periaatteen. Puolueen kannalta Vihreää liittoa voidaan tutkia uutena puolueena, koska puolue syntyi uudesta liikkeestä.

Tutkimuksen keskeisin tarve on vastata yksilön ja yhteisön konfliktien tuloksiin, on selvitettävä, mitä konflikteilla tutkimuksessa tarkoitetaan. Konfliktihistorian tutkimisessa käytän Aija Kettusen väitöskirjan *Kunnat ja ympäristökonfliktit* määrittelemää konfliktiteoriaa. Kettusen tutkimuksessa käsitellään 1980–1990-lukujen vaihteen ympäristökonflikteja kuntatasolla. Vaikka tutkimuksessa käsitellään kuntien politiikkaa, se paneutuu tarkemmin kuntien hallintoon ja toimintaan ristiriitojen ratkaisemisessa.⁶ Koska vihreiden keskeisin poliittinen teema oli ja on edelleen ympäristönsuojelu, antaa Kettunen näin ollen hyvän lähtökohdan siirtää ympäristökonfliktien tutkiminen kuntatasolta puoluepoliittiselle tasolle.

Kettunen näkee sosiologien Lewis A. Coserin ja Ralf Dahrendorfin teorioiden pohjalta konfliktin jännitystilana tai vastakohta-asetelmana, jossa toimijoiden välillä vallitsee ristiriitaisia tavoitteita. Kumpikin haluaa saavuttaa sellaista, mikä on vain toisen tavoitettavissa. Kettunen jatkaa, että konfliktiksi hyväksytään vastakohta-asetelma, joka on seurasta toisen osapuolen toimintaan tai tavoitteisiin kohdistuvasta kritiikistä.⁷

Coserin ja Dahrendorfin konfliktiteorioiden avulla Kettunen kykenee perustelemaan ympäristökonfliktit jännitystiloina tai vastakohta-asetelmina, joissa toimijoiden välillä on ihmisten elinympäristöä tai luontoa itseisarvona koskevia ristiriitaisia tavoitteita. Tämän lisäksi Kettunen mainitsee ympäristöön liittyvän tavoitteen voivan myös olla vain toisella osapuolella.⁸ Kettusen tutkimuksessa keskitytään siis enemmän konflikteihin, joissa vain toisella osapuolella on ympäristöön liittyviä tavoitteita kuntatasolla. Tutkimuksessa ei

⁵ Konttinen, 1999, s. 16

⁶ Kettunen, 1998, s. 26

⁷ Kettunen, 1998, s. 72

⁸ Kettunen, 1998, s. 72

kuitenkaan tuoda esiin ympäristönsuojelijoiden sisäisiä konflikteja, joissa molemmilla osapuolilla on ympäristöön liittyviä tavoitteita. Tässä tutkimuksessa on tarkoitus tuoda esiin konflikteja vihreiden sisäisestä näkökulmasta.

1.3 Vihreä yhteisö tutkimuskohteena

Tutkimuskohteena Vihreät ovat historian tutkimuksessa edelleen uusi aihe, minkä vuoksi suoraan teemaan liittyvää kirjallisuutta on melko vähän.⁹ Suomessa on kuitenkin 2000-luvulla julkaistu Vihreiden historiaa käsitteleviä teoksia, joita tulen tässä tutkimuksessa hyödyntämään.

Aikaisempina tutkimuksina toimivat Vihreän liiton historiaa käsittelevät teokset sekä ympäristöliikehdintää koskettavat teokset. Sari Aallon vuonna 2018 julkaistu *Vaihtoehtopuolue: vihreän liikkeen tie puolueeksi* toimii tärkeimpänä lähteenä tutustuessani vihreän liikkeen kehittymistä puolueeksi. Kirjassa käsitellään vihreän liikkeen syntyvaiheista aina vuoteen 1988 asti, jolloin nykyinen puolue Vihreä liitto syntyi. Tutkimus on ensimmäinen Suomen vihreästä liikkeestä tehty kattava tutkimus.

Aallon teoksen tueksi olen ottanut Vihreän liiton oman julkaisun puolueen historiasta, *Edellä: Vihreä liitto 20-vuotta*. Kirjassa käsitellään Aallon kirjan tavoin Vihreän liiton vaiheita, mutta myös puolueen toimintaa aina 2000-luvulle asti. Näin ollen kirja on pätevä yleiskatsaus Vihreiden historiasta, mutta ennen kaikkea tärkeä kirjallinen lähde taustoittamaan tutkimuksessani puolueen historiaa myöhemmälle ajalle.

Vihreän liikkeen epäviralliseksi syntymätarinan käännekohtaksi nostetaan yleensä vuoden 1979 Kojjärvi-liike, joka nimensä mukaisesti pyrki estämään Kojjärvi nimisen järven padottamisen. Kojjärvelle tuli osoittamaan mieltään kirjava joukko luonnonsuojelijoita, joista myöhemmin muodostui vihreän liikkeen ensimmäisiä jäseniä. Marja-Leena Salon *Kahleissa Kojjärvellä* kertoo Kojjärvi-liikkeen tarinan, mikä tutkimukseni kannalta antaa hyvän näkemyksen liikkeen ensimmäisistä vaiheista.

⁹ Kansainvälisesti vihreitä on kylläkin tutkittu, mutta ei niinkään henkilöhistorian tai sisäisten konfliktien näkökulmasta. Tämän tutkimuksen kannalta on erittäin haastavaa löytää kansainvälistä tutkimusta, jota voisi hyödyntää tutkimuksessa.

Rauli Mickelssonin Suomen puolueet antaa yleiskatsauksen kaikkiin Suomen puolueisiin vuoteen 2006 asti. Teosta tulen käyttämään Vihreiden puolueen vaiheiden taustoittamisessa, mutta myös kuvatessani vihreää liikettä edeltänyttä aikaa sekä Vaihtoehtoliikettä, mikä toimi esikuvana Vihreälle liitolle.

Vihreiden historian tutkimisessa on pysytty aiheen tuoreuden takia isommassa kuvassa, mistä johtuen syvällisempi temaattinen tutkimus on jäänyt olemattomaksi. Esimerkiksi vihreiden konflikteja ei olla tutkittu muuta kuin yleisellä tasolla tutkimusten yhteydessä, vaikkakin konflikteilla oli iso merkitys vihreän yhteisön kehityksen kannalta. Myöskään vihreiden tai uusien liikkeiden sisäisiä konflikteja aiheuttaneista yksilöistä ei juurikaan löydy tutkimuksia. Näiltä osin tämän tutkimuksen tarkoituksena on paneutua syvemmin Vihreiden historiaan.

Yleiskatsauksen uusien liikkeiden historiasta ennen Vihreää liittoa antaa Kaj Ilmosen ja Martti Siisiäisen toimittama Uudet ja Vanhat liikkeet. Etenkin Esa Konttisen kirjoittama osuus uusien liikkeiden tulemisesta tuo tutkimukseen yleiskuvaa uusien liikkeiden ilmaantumisesta 1960–70-luvuilla sekä ympäristöä mihin uudet liikkeet syntyivät. Ajan yleistä ilmapiiriä kuvaa myös Kustaa H.J. Viikuna kirjassaan kapina kampuksella, mikä käsittelee 1960–1970-lukujen opiskelijoiden vasemmistolaista radikalismia Jyväskylän yliopistolla.

Yksilön ja yhteisön välisissä konflikteissa isossa osassa on ympäristönsuojelun lisäksi ajan sosiaalipolitiikka sekä julkinen talous. Taloushistorialliselta pohjalta käytän tutkimuksessa hyödynni useiden Suomen taloushistorian asiantuntijoiden toimittamaa Vaurastumisen vuodet: Suomen taloushistoria teollistumisen jälkeen -kirjaa.¹⁰ Nimensä mukaan kirjassa käydään 1960-luvulta nykypäivään saakka Suomen taloushistoriaa ennen kaikkea teollistumisen jälkeiseltä ajalta. Kirjasta käytän hyödynni ennen kaikkea Sakari Heikkisen julkista taloutta käsittelevää osiota.

Vaurastumisen vuodet -kirjaa käytän myös lama-ajan Suomen tilanteen käsittelyssä, koska tutkimuksessani sosiaalipoliittiset konfliktit käytiin 1990-luvun lama-ajan Suomessa. Lamaa tarkastellessa, ensisijaisesti käytän tutkimuksessani Jaakko Kianderin ja Pentti Vartian Suuri lama- kirjaa. Näiden kirjojen avulla tutkimukseen saadaan syvyyttä, kun ajan taloudellinen ja sosiaalipoliittinen näkökulma tuodaan tutkimuksessa esille.

¹⁰ Toim. Jaana Laine, Susanna Fellman, Matti Hannikainen, Jari Ojala

1.4 Elämäkerrallinen menetelmä yksilön tutkimiseen

Tutkimuksen kannalta oleellinen kysymys on konfliktien syntyminen rivipoliitikon ja tämän edustaman yhteisön välillä. Yleensä poliittista yksilöä ja - yhteisöä tutkivissa tutkimuksissa käytetään ”suurmiehiä”, jolloin yksilön toiminta on näkyvämpää ja voimakkaampaa yhteisössä. Jukka-Pekka Pietiläinen pohtii Mari Koivusen ja Timo Soikkasen toimittamassa Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallisia artikkeleja-teoksessaan, voisivatko jotkut politiikan rivimiehet olla elämäkerran arvoisia. Pietiläinen nostaa ongelmaksi suurmiesten elämäkertojen kaupallisuuden,¹¹ mistä johtuen juuri rivimiehet, joiden tutkimisesta voidaan saada paljon irti etenkin yksilöä ja yhteisöä tutkittaessa, jäävät vähemmälle huomiolle.

Tutkimuskohteeksi valikoitui Eero Paloheimo, joka on ollut Suomen vihreiden toiminnassa mukana lähestulkoon alusta asti. Paloheimo ei yltänyt rivikansanedustajaa korkeampaan asemaan ja tämän seikan takia häneen vaikuttaa huomattavasti enemmän yhteisön asettamat paineet, joiden nojalla hänen on edettävä. Paloheimon tekoja ei voida myöskään yhtä selkeästi yhdistää häneen, vaan ne voidaan enemmän nähdä yhteisön toiminnan tuloksena, toisin kuin suurmiehistä puhuttaessa, jotka useasti tuntuvat saavan kunnian yhteisön toiminnan sijaan.

Paloheimo osoittautui mielipiteidensä, mutta myös edustamansa yhteisönsä takia erinomaiseksi tutkimuskohteeksi, koska vihreät ovat, kuten aiemmin mainitsin, varsin nuori poliittinen yhteisö Suomessa. Tämä uudenlaisen liikkeen ja puolueen asetelma tuo oman virikkeensä tutkimukseen. Näemme poliittisen löyhästi organisoituneen liikkeen muotoutumisen alkuperäiseltä ideologialtaan perinteisemmän yleispuolueen asemaan ja miten yksilö muovautuu tällaisen muutoksen edessä.

Yksilöä tutkittaessa henkilöhistoriallinen tutkimus on tutkimuksessani olennaisessa osassa. Tämä tutkimuksen ala tulee antamaan hyvän näkemyksen tutkimukseen siitä, miten poliittisia yksilöitä on tutkittu aikaisemmin. Rami Kurthin ja Timo Soikkasen toimittama Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallinen keskustelu Suomessa 1930-luvulta 2000-luvulle tuo tutkimukseeni näkemyksen henkilöhistoriallisen elämäkerran ja yksilön tutkimisesta. Teokseen on koottu Suomen johtavien henkilöhistorian asiantuntijoiden tieteellisiä

¹¹ Koivunen & Soikkanen, 1994, s. 46

artikkeleita tarkoituksena auttaa lukijaa ymmärtämään ja hiomaan metodisia taitojaan henkilöhistoriaa käsittelevällä tutkimuksen saralla.¹²

Soikkanen tuo esiin kirjassaan näkemyksen yksilön ja yhteisön välisistä suhteista siten, että yksilöä ja hänen toimintaansa voidaan ymmärtää vain yhteisön osana. Soikkanen mainitsee kirjoituksessaan Bismarck-elämäkertoja tarkastelleen Jürgen Kockan. Kockan mukaan tieteellistä elämäkertaa ei voi kirjoittaa ilman yhteisön vuorovaikutuksen huomioonottamista. Soikkanen mainitsee Kockan lisäksi Pentti Renvallin, jonka mukaan historiankirjotuksen näkökulmasta olennaista on yksilön toiminnan suhde ympäristöön missä hän toimii. Soikkanen yhtyy edellä mainittuihin Renvalliin ja Kockaan toteamalla yksilön ja tätä ympäröivän yhteisön vuorovaikutuksen huomioon ottamisen olevan tieteellisen elämäkertatutkimisen perusedellytys.¹³

Soikkasen mukaan Renvallia on kyseenalaistettu hänen vaatimuksestaan, jossa elämäkerrassa tulisi aina saada aikaan uusia tutkimustuloksia ja löytää ratkaisuita laajempiin ongelmiin. Kritisoiijien mielestä elämäkertoissa pystytään korkeintaan tarkistamaan historian tutkimuksen saavuttamia tutkimustuloksia ja antamaan herätteitä uudelle historian tutkimukselle. Soikkasen mukaan tämä on riippuvaista yksilön merkittävydestä, kuten kuinka korkealla yksilö on poliittisessa päätöksentekoportaan. Mitä korkeammalla yksilö on, sitä helpommin hänestä voi löytyä uutta merkittävää historiallista tietoa.¹⁴ Tämän tutkimuksen on näin ollen haastavaa täyttää Renvallin näkökulmaa, koska Paloheimo ei rivipoliitikkoa korkeampaan asemaan yhteisössä päässyt. Pyrkimyksenä on kuitenkin tuoda uudenlaista näkökulmaa rivipoliitikon toiminnasta uudenlaisessa poliittisessä yhteisössä.

Timo Soikkanen tuo Yksilö ja yhteisö kirjassaan esille vaihtoehtoja siitä, millainen elämäkertatutkimuksen tulisi olla. Vaihtoehtoina on historiallinen kokoelämäkerta, jossa käydään läpi yksilön historia kehdestä hautaan sekä lyhyemmältä ajanjaksolta osaelämäkerta. Osaelämäkerran voi jakaa tiettyyn ajanjaksoon tai tiettyyn näkökulmaan. Soikkanen mainitsee poikkileikkauksen ja pitkittäisleikkauksen.

Poikkittäisleikkauksella Soikkanen tarkoittaa elämänkaaren tiettyä ajallista vaihetta, kun pitkittäisleikkauksella tarkoitetaan yksilön toiminnan jotain sektoria, kuten esimerkiksi

¹² Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallinen keskustelu Suomessa 1930-luvulta 2000-luvulle on uudempi painos vuoden 1994 teoksesta Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallisia artikkeleita. Tutkimusartikkeleita on korvattu uudemmilla. Kurth & Soikkanen, 2006, s. 4

¹³ Kurth & Soikkanen, 2006, s. 83

¹⁴ Kurth & Soikkanen, 2006, s. 83

politiikkaa.¹⁵ Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Soikkasen osaelämäkerran poikittaisleikkausta rajaamalla tutkimus 1980–1990-luvuille sekä pitkittäisleikkausta keskittymällä Paloheimon poliittisiin konflikteihin, jolloin Paloheimo oli keskeinen poliittisesti toimiva aktiivi vihreässä yhteisössä. Soikkanen kritisoi Pro gradu -töiden kutsumista elämäkerraksi tai edes osaelämäkerraksi, koska ajankohta on näissä tutkimuksissa yleensä kovin lyhyt. Samoin on myös tässäkin tutkimuksessa, ja tästä syystä tätäkään tutkimusta ei tule pitää elämäkertana. Tämä ei kuitenkaan estä hyödyntämästä osaelämäkerroissa käytettyä poikittaisleikkausmenetelmää, mikä toimii tässä tapauksessa hyvin tutkittavan yksilön ajankohdan rajauksena.

1.5 Aineisto ja tutkimuksen rajaus

Soikkasen ja Kurthin kirjassa Auvo Kostiainen kirjoittaa elämäkertahistoriantutkimuksen käsitteistä ja ongelmallisuudesta. Kostiaisen mukaan elämäkerran mukaisen tutkimuksen ongelmana on luettelomaisuus, mikä johtuu suuresta aineistosta ja johtaa ”mammuttielämäkertoihin”. Kostiaisen mukaan olisi tärkeämpää rajoittaa elämäkerrat käsittelemään tiettyä näkökulmaa. Kostiaisen mukaan kokoelämäkerta kirjoittaessa tutkija joutuu kahlaamaan suuren määrän aineistoa ja selvittämään laajat taustat ja yhteydet, mikä johtaa aineiston valinnan ongelmaan.¹⁶

Vaikka tässä tutkimuksessa ei olekaan kyseessä elämäkerta, voidaan Kostiaisen mainitsemaan kokoelämäkertoihin liittyvää ongelmaa soveltaa myös tutkimuksessa tutkittavaan yksilöön. Tässä tutkimuksessa näkökulmaksi on valittu Paloheimon aatteellispoliittiset kirjoitukset, jotka ovat ristiriidassa hänen edustamansa liikkeen sekä myöhemmin puolueen kanssa. Tämän saa selville tarkastelemalla ensin vihreiden keskeisimpiä teemoja käyttäen apuna Vihreän Liiton puolueohjelmia. Puolueohjelmien tarkastelun jälkeen voidaan tarkastella Paloheimon aatteellista ajatusmaailmaa ja sitä kautta löytää ristiriitaisuudet, joista konflikteja mahdollisesti syntyy.

Heikki Roiko-Jokela tuo esiin omassa artikkelissaan Elämäkerta – aikakauden kuvaus erilaisia lähteitä mitä elämäkertatutkimuksessa voidaan käyttää. Roiko-Jokela antaa

¹⁵ Kurth & Soikkanen, 2006, s. 84

¹⁶ Kurth & Soikkanen, 2006, s. 36

esimerkkeinä tutkittavan yksilön päiväkirjoja, omaelämäkertoja, lehtileikkeitä sekä virallisiasiakirjoja. Roiko-Jokela kuitenkin huomauttaa lähteiden käytössä liiallista yksityiskohtiin paneutumista, mikä voi tehdä tutkimuksesta luettelomaisen. Tärkeää on keskittyä relevantin tiedon etsimiseen.¹⁷ Näin ollen myös Roiko-Jokelan elämäkerrallisia menetelmiä aineiston hankkimisessa voi soveltaa tähän tutkimukseen.

Tärkeimpänä tutkimusmetodina aineiston käsittelyssä toimii lähiluku. Lähiluvulla tarkoitetaan tässä tutkimuksessa aineistoihin tutustumista lukemalla ja luetun referoinnilla ja analysoinnilla. Näin ollen käytän konfliktien tutkimisessa apuna puolueohjelmien määrittelemää vihreiden ideologiaa ja vihreiden jäsenten kirjoituksia, sekä ennen kaikkea Paloheimon omia kirjoituksia ja eduskunnan asiakirja-aineistoja.

Kostiaisen ja Roiko-Jokelan pohjalta tutkimukseen on pyritty valitsemaan mahdollisimman relevantti aineisto Paloheimon ja yhteisön konfliktien tutkimiseen. Paloheimoa käsittelevä aineisto koostuu pääosin Paloheimon konflikteja aiheuttaneista poliittisista kirjoituksista, joita on tätä tutkimusta varten koottu Helsingin Sanomista, Vihreästä Langasta sekä pienemmistä julkaisuista, joita löytyy Paloheimon sanomalehtiartikkeleista koostuvasta Sanoin -kirjasta. Konflikteihin liittyvien kirjoitusten löytämisessä helpottaa merkittävästi vihreiden historiaa käsittelevät teokset, joiden avulla pystyy havaitsemaan ajankohdat, jolloin erimielisyyksiä on ilmennyt.

Vihreiden oma uutis- ja ajankohtaislehti Vihreä Lanka toimii tutkimuskohteen kannalta hyvänä aineistona, koska se on tarkoitettu ennen kaikkea vihreiden kannattajille ja jäsenille. Näin ollen Paloheimo liikkeen edustajana kirjoitti Vihreään Lankaan useita poliittisia mielipiteitään. Helsingin Sanomat puolestaan on valtakunnallinen suuremman yleisön tavoittava ajankohtaislehti, joten poliitikkona Paloheimo kykeni kirjoituksillaan saavuttamaan suuremman yleisön. Tästä syystä myös Helsingin Sanomien käyttäminen tutkimuksessa tuo monipuolisemmin näkökulmaa Paloheimon mielipiteisiin ja konflikteihin yhteisöä vastaan. Helsingin Sanomien artikkeleista löytyy sähköiset versiot Helsingin Sanomien internetsivuilta vuodesta 1990 eteenpäin, mitä tutkimuksessa myös hyödynnetään.

Paloheimon Sanoin- kirjaan puolestaan on koottu Paloheimon lehtikirjoituksia vuodesta 1963 vuoteen 2010. Tämän kirjan avulla pystyn löytämään tutkimuksen kannalta tarpeellisia poliittisia artikkeleita täydentämään tutkimusta.

¹⁷ Kurth & Soikkanen, 2006, s. 217

Edellä mainitut sanomalehtiartikkelit toimivat myös erinomaisena aineistona tutkittaessa yksilöä, koska näissä kirjoituksissa Paloheimo käyttää kärkkäämpää ja provosoivampaa kielenkäyttöä kuin eduskunnan asiakirja-aineistoissa, joten niihin myös tartutaan helpommin ja lähdetään haastamaan näkemyksiä kirjoittamalla Paloheimon väitteisiin vasta-argumentteja. Näin ollen artikkelien kautta saadaan hyvin selville yhteisön näkemyksiä Paloheimosta.

Paloheimon poliittisia lehtiartikkeileita tutkiessa on hyvä muistaa, että ne ovat tutkittavan yksilön omia näkemyksiä ja mielipiteitä. Näin ollen Paloheimon kirjoituksia on oleellista katsoa kriittisellä silmällä. Tämän takia tutkimuksen kannalta on tärkeää, ettei Paloheimon näkökulma ole ainoa näkökulma tutkittaessa rivipoliitikon konflikteja uudessa poliittisessa yhteisössä. Tutkimuksessa on esimerkiksi käytetty enimmäkseen Paloheimoa koskevia Vihreän Langan sekä Helsingin Sanomien mielipidekirjoituksia ja vastineita, joilla on pyritty tuomaan esiin myös konflikteihin toisen osapuolen näkökulmaa. Myös Paloheimon kirjoitusten analysointi tutkijan näkökulmasta on tärkeää saada esille, ettei tutkimus jäisi pelkästään konfliktien referoinniksi.

Kuten Roiko-Jokela toi edellä mainitussa artikkelissaan ilmi, virallisasiakirjat ovat yksi mahdollinen aineistolähde tutkittaessa yksilöä. Paloheimon ollessa entinen kansanedustaja, voidaan hänen kirjallisia kysymyksiään ja talousarvioaloitteita¹⁸ näin ollen hyödyntää tutkimusaineistona. Talousarvioaloitteiden ja kirjallisten kysymysten myötä pystyy näkemään eräänlaisen kokonaiskuvan niistä asioista, mitkä Paloheimolle olivat tärkeitä yksittäisenä kansanedustajana sekä poliittisena yksilönä.

Kokonaista yksilön ideologiaa ei näiden avulla voida kuitenkaan selvittää, koska tähän vaikuttaa eduskunnan ja äänestäjien tuoma paine, joka vaikuttaa siihen, ettei ihan mitä tahansa kannata kansanedustajana sanoa ääneen. Kostiaisen mainitsema tutkimuksen näkökulma rakentuu kuitenkin melko hyvälle mallille asiakirjojen myötä, joten ideologista pohjaa syntyy jo melko runsaasti. Asiakirjojen myötä voidaan esimerkiksi todeta kehitysavun ja ennen kaikkea globaalien väestöräjähdyksen ehkäisemisen kehitysmaissa olevan hyvin merkittävässä osassa Paloheimon politiikkaa. Asiakirjojen myötä voidaan myös lähteä tutkimaan ilmiöitä tarkemmin, mitkä vaikuttivat Paloheimon toimintaan niin, että hänen piti nostaa ne esille eduskunnassa.

¹⁸ Ennen vuotta 1992 nimellä raha-asia-aloitteet, Suomen valtiopäiväasiakirjat: Käytön opas, 2012, s.28

Talousarvioaloitteita sekä kirjallisia kysymyksiä on myöskin tarkasteltava kriittisellä silmällä. Esimerkiksi talousarvioaloite on eduskunnan talousarvioesityksen yhteydessä tehtävä kansanedustajan aloite. Aloitteessaan kansanedustaja pyrkii lisäämään tai poistamaan määrärahoja valtion talousarviosta.¹⁹ Tällaisissa aloitteissa voi siis pyytää määrärahojen lisäyksiä, joilla ei ole mitään mahdollisuuksia läpimenoon. Niillä kuitenkin voidaan näyttää, miten kansanedustaja itse käyttäisi rahansa valtion budjetissa. Kirjallisissa kysymyksissä tilanne on oppositiossa istuvan kansanedustajan näkökulmasta samankaltainen. Ministerille tarkoitettu kirjallinen selvityspyyntö²⁰ ei välttämättä takaa sitä, että selvityspyynnölle saataisiin myötämielinen vastaus.

Vaikka talousarvioaloitteilla tai kirjallisilla kysymyksillä kansanedustaja ei saavutettaisi mitään, niin siitä huolimatta niillä voidaan tuoda syvyyttä Paloheimon omaan poliittiseen ideologian tarkasteluun. Esimerkiksi talousarvioaloitteista pystyy näkemään suoraan, kuinka suuren rahallisen arvon edustaja olisi valmis pyytämään aloitteellensa. Näin ollen talousarvioaloitteet ovat perusteltavia sekä suuntaa antavia, kun tutkitaan kansanedustajan omaa ideologiaa.

Tutkittavan yhteisön pääasiallisina lähteinä toimivat vuosien 1990 ja 1994 Vihreiden puolueohjelmat sekä Vihreän langan ja Helsingin Sanomien kirjoitukset, jotka koskettavat suoraan Paloheimoa. Puolueohjelmien tarkoituksena on toimia vertailukohtana Paloheimon yksilölliselle ideologialle. Vertailen puolueohjelmien eroavaisuuksia Paloheimon kirjallisiin kysymyksiin ja talousarvioaloitteisiin, mistä olen tutkimuksessani muodostanut Paloheimon poliittisen ideologian selkärangan.

Tutkimuksessa katson yhteisön sanomaksi kirjoitukset, jotka ovat lähempänä ideologialtaan Vihreiden puolueohjelmien linjaa, kuin Paloheimon omaa poliittista linjaa. Näin ollen Helsingin Sanomat sekä Vihreä Lanka toimivat pääasiallisina aineistoina Paloheimon omien kirjoitusten, mutta myös yhteisön kirjoituksen kautta. Yhteisön kirjoituksilla tarkoitan yhteisöön kuuluneiden yksilöiden kirjoituksia, jotka käsittelevät Paloheimon politiikkaa. Vihreä lanka ja Helsingin Sanomat muodostavat hedelmällisen tutkimusaineiston, joiden avulla tutkin Paloheimon toimintaa eri konteksteissa.

¹⁹ Suomen valtiopäiväasiakirjat: Käytön opas, 2012, s.29

²⁰ Suomen valtiopäiväasiakirjat: Käytön opas, 2012, s.22

1.6 Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen rakenne tulee olemaan temaattinen eli etenee niiden teemojen mukaan, jotka aiheuttivat vihreän yhteisön sisällä konflikteja. Vaikka Paloheimon tutkittava ajanjakso sisältää useamman vuoden, ovat teemat pysyneet hyvin pitkälti samankaltaisina. Tämän vuoksi temaattisessa tutkimuksessa kokonaisuuksien hahmottaminen on selkeämpää.

Temaattisen rakenteen rinnalla toimii vihreiden ja Paloheimon yhteinen aikajana, mikä löytyy tutkimuksen liitteestä.²¹ Aikajana on koottu edellä mainittujen Aallon, Remeksen, Sohlstenin ja Mickelssonin aikaisempien tutkimusten pohjalta. Tämän lisäksi Paloheimon aikajanan rakentamisessa on käytetty apuna hänen omia kirjoituksiaan, Helsingin Sanomien haastatteluita sekä hänen omaa kansanedustajaprofiiliaan. Aikajanan tarkoituksena on helpottaa hahmottamaan, miten vihreiden ja Paloheimon historia etenivät kronologisesti.

Ensimmäinen käsittelyluku on johdatusta Paloheimon henkilökuvaan ja poliittiseen ideologiaan. Tutkimuksen kannalta on hyvä tuoda ilmi, minkälaisia asioita Paloheimo poliitikkona sekä vihreän yhteisön jäsenenä ajoi. Paloheimon kohdalla käyn läpi hänen eduskunnan asiakirja-aineiston, sekä Paloheimon poliittisia konfliktin synnyttäviä artikkeleita Vihreästä Langasta, Helsingin Sanomista sekä Sanoin-kirjasta. Näiden avulla muodostan Paloheimon poliittisen ideologian perustan.

Paloheimon ideologiaa käsittelevän luvun tukena käytän Vihreiden puolueohjelmia, joista tulee ilmi yhteisön keskeinen ideologia. Yhteisön ja yksilön ideologioiden tultua lukijoille ilmi, kykenen käyttämään tutkimuksessani vertailua menetelmänä käyden läpi tutkittavan yksilön ja yhteisön eroavaisuuksia. Näin lukijalle selviää, mitkä johtivat yksilön ja yhteisön välisiin ideologisiin konflikteihin ja ristiriitoihin.

Kun yksilön ja yhteisön ideologia on kuvattu ja Vihreiden historian merkittävimmät ajanjaksot käyty läpi, erittelen yksilön ja yhteisön väliset ristiriidat, joiden myötä konfliktit syntyivät. Konfliktien seuraamisessa lähdän ensimmäisenä purkamaan konfliktiin johtaneen tapahtuman syytä ja sitä mikä laukaisee konfliktin. Tämän jälkeen paneudun konfliktien osallisten mielipiteisiin ja siihen mistä keskinäinen riita syntyy. Lopuksi käyn läpi, miten konflikti ratkesi ja minkälaisia jälkiseuraamuksia siitä seurasi.

²¹ Liite 1

Loppuanalyysissa hyödynnetään Coserin, Dahrendorfin ja Kettusen teorioita konflikteista. Vedän yhteen omat tulkintani yksilön ja yhteisön välisiin ristiriitoihin, konflikteihin ja toimintaan tässä modernissa liikkeessä sekä puolueessa. Kuinka paljon uudessa poliittisessa liikkeessä ja puolueessa loppujen lopuksi näkyi yksilön toiminta ja miten paljon se yhteisön toimintaan vaikutti.

1.7 Konfliktien taustaa vihreässä yhteisössä

Vihreän yhteisön synnyn taustalla vaikutti uusien liikkeiden tulemien 1960–1970-luvuilla. Esa Konttisen mukaan uusien liikkeiden tulemiseen vaikutti nopea modernisoituminen. Tämä tarkoitti muun muassa teollistumista, nopeaa talouden kasvua, teknologian kehitystä, koulutuksen laajenemista sekä hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lisääntymistä. Tällaisessa ”runsauden yhteiskunnassa” kasvanut koulutettu nuoriso kyseenalaisti sotasukupolven keskeiset ihanteet, kuten perheen, työn, henkilökohtaisen uran sekä ahkeruuden. Näitä ”vanhentuneita” arvoja vastaan 1960-70-luvun nuoriso alkoi kapinoimaan²²

Vanhojen ihanteiden kyseenalaistamisen myötä nuoriso alkoi radikalisoitumaan ja politisoitumaan. Kustaa H.J. Vilkun mukaan koulutetun nuorison keskuudessa ajateltiin, että hyvinvointivaltiossa tarvittaisiin uusia asiantuntijoita murtamaan vanhaa yhteiskuntajärjestystä ja pönkittävää ideologiaa.²³ Yhteiskunnan uudistamisen pohjalla olivat moraaliset perusteet, kuten heikompiensaisten sekä vähemmistöjen tukeminen. Myöhemmin 1970-luvun taitteessa myös ympäristönsuojelu nousi politisoituneen nuorison teemaksi, mikä Suomessa eskaloitui Kojjärvellä vuonna 1979.²⁴ Tällaisista aikansa nuorisoradikaaleista vihreiden näkyviksi hahmoiksi nousi myöhemmin ministereiksi asti nousseita henkilöitä, kuten Osmo Soininvaara, Heidi Hautala, Satu Hassi sekä Pekka Haavisto.

Kojjärvi-liike syntyi 1979, kun maanviljelijät ryhtyivät avaamaan Kojjärvi-nimiseen järveen laskuoja.²⁵ Maanviljelijöiden tarkoitus oli raivata käyttöönsä lisää viljelymaata, mikä kuitenkin johtaisi lintujärvenä tunnetun Kojjärven kuihtumiseen.²⁶ Kojjärvi-liike herätti

²² Ilmonen & Siisiäinen 1998, s. 189–190

²³ Vilkuna, 2013, s. 45

²⁴ Ilmonen & Siisiäinen 1988, s. 190–191, s. 200–201

²⁵ Salo 2009, s. 11

²⁶ Salo 2009, s. 15

luonnonsuojelijat puolustamaan järveä. Liike koostui hyvin kirjavasta jäsenistöstä. Rauli Mickelssonin mukaan Kojjärvellä oli mukana muun muassa 1960-luvun kapinallisia, feministejä sekä luonnonsuojelijoita.²⁷ Liike sai aikanaan niin paljon näkyvyyttä kansallisessa mediassa, että sitä on etenkin vihreiden keskuudessa luonnehdittu puolueen eräänlaiseksi syntytarinaksi.

Yleisesti vihreiden sisällä Kojjärvi-liikettä pidetään vihreiden myyttisenä syntytarinana. Mediahuomion sekä kansallisen näkyvyyden kannalta tämä ei ole täysin tuulesta temmattu väite. Sari Aalto kuvailee Kojjärven olleen muutoksen symboli, joka tiivistä ajan hengen ja herätti laman ja työttömyyden, jähmettyneiden poliittisten asetelmien ja tunkkaisen yhteiskunnallisen keskustelun horroksesta.²⁸ Vihreää vaihtoehtoista poliittista liikehdintää kuitenkin ilmeni Suomessa jo vuoden 1976 kunnallisvaaleissa, jolloin pääkaupunkiseudulla toiminut Helsinki-liike osallistui vaaleihin kaupungin kasvuajattelua ja tehokkuutta kritisoivalla vaaliohjelmalla.²⁹

Suomessa vihreät olivat alusta alkaen enemmän moniulotteinen vaihtoehtoliike kuin ympäristöliike. Mukaan mahtui jäseniä kehitysmaa- ja rauhanliikkeestä, feministipiireistä sekä vammaisliikkeestä.³⁰ Ensimmäisen kerran vihreät vaihtoehtoliikkeet pyrkivät politiikkaan kunnallisvaaleissa Helsinki-liikkeen nimellä vuonna 1976. Teemat olivat silloin autoilun vähentäminen, vihreä humaani kaupunkisuunnittelu, sekä liian nopean kaupungistumisen vastustaminen.³¹ Vuoden 1980 kunnallisvaaleissa tilanne oli toisenlainen. Tällä kertaa Vaihtoehtoinen Helsinki -nimellä osallistunut liike sisälsi luonnonsuojelijoiden lisäksi feministejä ja 1960-luvun kapinallisia. Vuonna 1980 kunnallisvaaleissa vihreät saavuttivat yhden paikan, kun Ville Komi valittiin valtuustoon.³²

Vihreiden menestys alkoi leviämään ja vuoden 1983 eduskuntavaaleissa vihreät onnistuivat saaman jo kaksi kansanedustajaa Helsingin vaalipiiristä. Kunnanvaltuutettu Komi valittiin kansanedustajaksi ja hän sai seurakseen vaivaisliikettä edustaneen Kalle Könkkölän.³³ Vuoden 1983 vaaleissa vihreät olivat muun Euroopan innoittamina aktiivisempia poliittisella kentällä. Vihreät osallistuivat vaaleihin seitsemässä vaalipiirissä saaden 1,2 % kaikista

²⁷ Mickelsson 2007, s. 253

²⁸ Aalto 2018, s. 12–13

²⁹ Aalto 2018, s. 46

³⁰ Remes & Sohlsten 2007, s. 30

³¹ Remes & Sohlsten 2007, s. 30

³² Remes & Sohlsten 2007, s. 31

³³ Remes & Sohlsten 2007, s. 32

äänistä.³⁴ Vuoden 1984 kunnallisvaaleissa vihreä liike kasvoi entisestään. Ehdokkaita asetettiin 69 kunnassa, joista viidessäkymmenessä päästiin myös valtuustoon.³⁵ Menestys poliittisella kentällä toi ajatuksia vihreiden keskuuteen uuden puolueen perustamisesta. Puolueen perustaminen herätti kuitenkin osassa jäsenistä vastustusta. Yleisenä pelkona puolueeksi muovautumisessa pidettiin ruohonjuuritason työn loppumista. Puoluebyrokratian katsottiin kahlitsevan vapaampaa työtä asioiden puolesta. Tämän lisäksi puoluekuri ja hierarkkiset valta-asetat nähtiin vastenmielisinä.³⁶ Yksi keskeisistä syistä puolueen perustamista vastaan oli vasemmistolaisten nuorisoradikaalien järjestäytynyt ja kurinalainen järjestötoiminta, mihin osa radikaaleista ei halunnut kahlitua.³⁷

Keskustelu puolueen perustamisesta alkoi vaalien jälkeen. 1980-luvulla vihreiden yksi keskeisimmistä jäsenistä, Pekka Sauri, jakoi organisaatiokeskustelussa vihreät kahteen leiriin. Järjestäytynyttä puolue toimintaa kannattivat ekokatastrofin torjujat. Organisaatiotoimintaa puolestaan vastustivat kansalaisyhteiskunnan rakentajat. Keskeisimmistä ekokatastrofin torjujista Eero Paloheimo, Erkki Pulliainen ja Pentti Linkola olivat puolueen kannalla. Näistä viimeisemmäksi mainittu olisi halunnut puolueen olevan yhtä hyvin organisoitu kuin SDP.³⁸

Ekokatastrofin torjuijen sekä kansalaisyhteiskunnan rakentajien välillä oli muitakin kiistanaiheita kuin puoluekysymys. Paloheimo, Pulliainen sekä Linkola eivät omaksuneet uusien liikkeiden omaksumia arvoja. Johtuen osittain heidän korkeammasta iästään verrattuna kansalaisyhteiskunnan rakentajien näkyvimpien hahmojen ikään, he omaksuivat myös sotasukupolvien ihanteita. Koska vihreät eivät halunneet olla järjestäytynyt ja kurinalainen järjestö, kuten vasemmistolaiset, he antoivat erilaiset arvot omanneiden henkilöiden osallistua vapaasti keskusteluun. Tällaiset yhteisön suomat tasavertaiset oikeudet mielipiteensä muodostamiseen ilman ryhmäkuria tulisivat sopimaan Eero Paloheimon kaltaiselle konflikteihin hakeutuvalle henkilölle vallan mainiosti.

³⁴ Mickelsson, 2007, s. 253

³⁵ Mickelsson, 2007, s. 253

³⁶ Remes & Sohlsten 2007, s. 35

³⁷ Ilmonen & Siisiäinen 1998, s.194, s. 199–200

³⁸ Mickelsson, 2007, s. 255

2 Vihreä insinööri yhteiskunnan järjestäjänä

Paloheimo oli taustaltaan poikkeava henkilö vihreässä yhteisössä insinööri-taustansa, kahden teknillisen tohtoritutkintonsa vuoksi.³⁹ Hän ei ollut biologi, kuten Erkki Pulliainen⁴⁰ tai kulttuuriradikalismien opiskelijaympäristössä kasvanut yhteiskuntatieteilijä kuten Osmo Soininvaara⁴¹. Radikaaleista mielipiteistään tunnettu ekovihreä Pentti Linkolakin mainitsi Paloheimon taustan kirjoituksessaan vuonna 1988 sanomalla tämän olevan henkilö, jolla ”vihreä luonto oli aina keskeisellä paikalla, vaikka hän ei ollutkaan biologi.”⁴² Soininvaara puolestaan mainitsi 2010 blogissaan ”ettei oikein osannut uskoa hänen autoritaariseen insinöörivisioonsa yhteiskunnan järjestämisestä.”⁴³

Paloheimo valittiin kansanedustajaksi kahdesti, peräkkäisinä kausina. Toimessaan hän toimi vuosina 1987–1995. Eduskunnassa ensimmäisellä kaudellaan hän toimi lakivaliokunnassa jäsenenä ja suuressa valiokunnassa varajäsenenä, molemmissa luottamustehtävissä hän toimi koko kauden ajan. Toisella kaudellaan Paloheimo toimi vuodesta 1991 vuoteen 1994 talousvaliokunnan jäsenenä sekä valitsijamiehenä. Tulevaisuusvaliokunnan puheenjohtajana hän toimi 1993–1994 ja Vihreän eduskuntaryhmän varapuheenjohtajana koko toisen vaalikauden. Vuosina 1985–1993 Paloheimo toimi myös Tuusulan kunnanvaltuustossa.⁴⁴

Paloheimo kiinnostui politiikasta 1970-luvun alkupuoliskolla tajutessaan ympäristökriisin vakavuuden. Jo tällöin hänen näkemyksensä oli muuttaa koko teollisuusmaiden tuotantorakenne niin, että ympäristökysymyksistä tulisi tuotannon välttämätön reunaehto. Jos muutoksia ei tehtäisi niin maapallo tuhoutuu.⁴⁵ Vielä 2006 Paloheimo mainitsi Helsingin Sanomien 70-vuotishaastattelussa, että hänen mielestään puolueen alkuperäinen tarkoitus oli ollut maailmanvallankumous, eikä nykyisenlainen pinnallista liberalismia ja löysää sosiaalipolitiikkaa harjoittava puolue.⁴⁶

³⁹ Eero Paloheimon kansanedustajaprofiili. Eduskunta.fi, Liite 1

⁴⁰ Erkki Pulliaisen kansanedustajaprofiili. Eduskunta.fi

⁴¹ Osmo Soininvaaran kansanedustajaprofiili. Eduskunta.fi

⁴² Linkola, 1988

⁴³ Soininvaara, 2010

⁴⁴ Tolkki, 1996, Liite 1

⁴⁵ Tolkki, 1996

⁴⁶ Aitamurto, 2006

Paloheimoa voisi luonnehtia hänen kirjoitustensa ja haastattelujen perusteella henkilöksi, joka on sopeutumaton muutoksiin tai kompromisseihin, mutta toisaalta myös tarmokkaaksi omien mielipiteidensä puolustajaksi. Omia mielipiteitään hän ei kuitenkaan pitänyt räväköinä, vaan ne olivat hänen mielestään oikeita, mutta ne vaikuttivat kärjistyneiltä pehmentyneessä ilmapiirissä. Toisaalta hän myös sanoi nauttineensa feministien itkettämisestä.⁴⁷ Paloheimon motiivit eivät näin ollen aina olleet suorasti poliittiset, vaan kirjoittelu saattoi olla myös kiusantekoa itsensä viihdyttämiseksi. Kovien mielipiteidensä ja jopa riidanhaluisen tyyliensä ansiosta häntä lähdettiin haastamaan usein väittelyihin.

Paloheimo ottaa vielä tänäkin päivänä kantaa ympäristöpolitiikkaan, tai oikeastaan sen puuttumiseen. Insinööritausta näkyy tänäkin päivänä hänen ideoissaan. Hän on muun muassa ehdottanut maailman armeijoiden yhdistämistä ja antaa niille tehtäväkseen Saharan metsittämisen,⁴⁸ mutta tällaisia epärealistisia ja jopa suuruudenhulluja ajatuksia ei juurikaan valtamedian osalta ole viitsitty käsitellä, vaan ne ovat jääneet unohduksiin. Ehkä merkittävintä työtään Paloheimo teki kansanedustajan uran jälkeen ekokaupungin parissa Kiinassa, jonka suunnittelemiseen hän osallistui.⁴⁹ Ekokaupunkiprojektista tuli kiitosta jopa kovimmalta väittelykumppanilta Osmo Soininvaaralta, jonka mukaan Paloheimo teki Kiinassa erinomaista työtä.⁵⁰ Tämä projekti sai osakseen myös mediahuomiota, kun Yleisradio näytti useampaan otteeseen aihetta käsittelevän dokumentin Ekopolis (2014). Paloheimo on myös kirjoittanut ekokaupunkiprojektista ja sen erinäisistä vaiheista kirjan Kiinalainen juttu (2019).

Seuraavassa kappaleessa perehdyn Paloheimon tärkeimpiin ideologisiin näkemyksiin, mitkä eroavat vihreän yhteisön johtavista tai suosituista näkemyksistä. Aloitan Paloheimolle ylivoimaisesti tärkeimmästä teemasta, eli ympäristönsuojelusta, mikä toisaalta on ollut vihreille aina tärkeimpiä poliittisia teemoja, ja puolueen epävirallisen alullepanijan teema Koijärvellä. Tässä teemassa yhtäläisyyksiä tulee olemaan eniten ja tavoitteet varsinkin globaalisti ovat hyvinkin samankaltaisia. Eroa tulee kuitenkin siinä, miten ympäristö pitäisi suojella ja minkälaisiin poliittisiin päätöksiä ollaan valmiita tekemään sen puolesta.

⁴⁷ Tolkki, 1996

⁴⁸ Paloheimo, 2019

⁴⁹ Jussila, 2010

⁵⁰ Soininvaara. Eero Paloheimo jätti taas Vihreät. 2010

2.1 Globaali ekokatastrofin torjuminen

1960-luvulla maailmanlaajuinen huoli ympäristön puolesta alkoi yleistymään. Kansainvälisenä herättäjänä pidetään meribiologi Rachel Carsonin 1962 kirjoittamaa *Silent Spring*-kirjaa. Carsonin mukaan myrkyllisten aineiden päästöt ovat ympäristölle haitallisin ihmisen tuottama vaikutus. Carsonin kirjan tuoman ympäristöheräämisen myötä kansainvälisiä raportteja ja pamfletteja ekokatastrofin uhasta alkoi ilmestyä. 1960-luvulta lähtien ekokatastrofista oli Suomessa puhunut kalastaja Pentti Linkola. Linkolan mukaan ympäristönsuojelu oli mahdotonta jatkuvan talouskasvun ja teknologisen kehityksen takia, kuten tämä vuonna 1968 oli maininnut Luonto-Liiton 25-vuotisjuhlakirjassa.⁵¹

1960-luvun ympäristöherääminen herätti eittämättä myös Paloheimon. Kansainväliset raportit ja pamfletit, sekä Linkolan kirjoitukset ekokatastrofin torjumisesta näkyivät selvästi hänen poliittisessa ideologiassaan.

Paloheimo kirjoitti vuonna 10.1.1986 *Vihreään Lankaan* mielipidekirjoituksen nimellä *Esiohjelman alustava luonnos*, jossa vihreän liikkeen toimintaan osallistuneet henkilöt julkaisivat oman kantansa. Teksti itsessään oli Paloheimon käsialaa, jonka loppuun oli listattu useita vihreän liikkeen toimintaan osallistuneita henkilöitä. Teksti oli jaettu kolmeen osaan, lähtökohtaan, tavoitteisiin ja yhteiskunnan muuttamiseen. Alustava luonnos ei näin ollen ollut missään nimessä mikään vihreiden virallisen kannan alustus, vaan kyseessä oli Paloheimon ja muutaman jäsenen kasaama mielipidekirjoitus *Vihreään Lankaan*. Vuonna 1986 puolueen perustamisesta vielä keskusteltiin, enimmäkseen *Vihreässä Langassa*, mutta ratkaisevat liikkeet puolueen perustamisen suhteen tapahtuivat vasta kaksi vuotta myöhemmin.

Lähtökohtana Paloheimo mainitsi kaksi tuhoutumisprosessia. Toinen niistä oli äkillinen suursota, joka tultaisiin käymään ydinasein. Lievimmillään tämä sota jättäisi pysyvät arvet ja pahimmillaan se tuhoaisi ihmiskunnan ja paljon muutakin elämää.⁵² Paloheimon mainitseman äkillisen suursodan taustalla oli pelko Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välillä käytävästä ydinasevarustelusta ja siitä seuranneesta ydinsodan uhasta. Ydinaseiden tuhoisuus oli yleisessä tiedossa toisen maailmansodan aikana Japaniin pudotettujen atomipommien myötä.

⁵¹ Aalto, 2018, s. 16–18

⁵² Paloheimo, 1986

Toinen niin sanottu hidas prosessi oli salakavala ekokatastrofi, mikä olisi seurausta liikaväestöstä, -kulutuksesta ja -tuotannosta. Ongelmia olisivat ihmisen elintilan laajeneminen luonnonvaraisille alueille, muuttaen nämä alueet ensin viljelysmaiksi ja laitumiksi, jotka hylkäämisen jälkeen aavikoituisivat ja aavikoitumisen kautta rappeutuisivat autiomaaksi. Artikkelissa myös mainittiin ongelman olevan globaali, eikä yksikään valtio tai kansalainen jäisi tämän ongelman ulkopuolelle.⁵³ Paloheimon poliittinen ideologia ei käsittänyt pelkästään kansallisia ekokatastrofin tuomia ongelmia, vaan oli luonteeltaan kansainvälistä ja pyrkimyksenä oli pelastaa maailma tuhoutumiselta.

Alustavan luonnoksen tavoitteita käsittelevässä osassa keskeisemmässä asemassa oli maapallon elämän rikkauden suojeleminen ja turvata elinolot maapallolla tuleville sukupolville. Tavoitteissa oli myös ihmisten globaali tasa-arvoistuminen ja sitä kautta tasapuolinen elämä jokaiselle ihmiselle. Tämän ongelman aiheuttaisi suuri elintasojen ja kulutuksen ero teollistuneissa maissa ja kehitysmaissa. Paloheimon mukaan Suomen tuli olla tällaisessa maailmankehityksen luomisessa edelläkävijä. Yleisesti tavoitteissa painotettiin kulttuurin vaalimista, kestävästä kulutuksesta ja väestön tietoisuuden lisäämistä.⁵⁴

Yhteiskunnan muuttaminen paremmaksi vaatisi luonnoksen mukaan henkisen ja fyysisen väkivallan lopettamista, parlamentaarisia keinoja, sekä näiden lisäksi ulkoparlamentaarisia keinoja, joita olisivat mielenosoitukset, kirjoitukset ja keskustelu aiheesta. Luonnoksessa painotettiin myös yksilön ratkaisuja, kuten kierrätystä ja kestävästä kehityksen toteuttamista.⁵⁵ Alustavassa luonnoksessa ei otettu kantaa muuta kuin ympäristönsuojeluun, mikä kertoo Paloheimon ajatuksista pitää ympäristönsuojelua vihreiden tärkeimpänä prioriteettina.

Vihreät olivat hyvinkin samoilla linjoilla Paloheimon alustavan luonnoksen sisällöstä, jos verrataan yhteisön ensimmäisiin puolueohjelmiin. Paloheimon tavoin puolueohjelmissa vaadittiin jopa vallankumouksellisia muutoksia globaaleihin ongelmiin. Ydinaseista tulisi luopua Euroopassa, Nato ja Varsovan liitto tulisi purkaa sekä ympäristöä tuhoava teollistuminen pitäisi pysäyttää.⁵⁶ Molempien tavoitteet olivat mittavia, mutta niiden toteuttaminen oli täysin epärealistista. Tältä osin vihreän yhteisön tunnusmerkiksi voitaisiin

⁵³ Paloheimo, 1986

⁵⁴ Paloheimo, 1986

⁵⁵ Paloheimo, 1986

⁵⁶ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990 & 1994

laskea naiivi idealismi, jossa haluttiin näyttää vanhoille puolueille vallankumouksellista henkeä.

Paloheimolle ympäristönsuojelu ja ekokatastrofin torjuminen olivat hänen poliittisen uransa merkittävimmät teemat. Tämä näkyy esimerkiksi hänen tekemissään eduskunnan talousarvioaloitteissa, joissa hän oli koko kansanedustajauransa ajan pyytänyt eniten rahaa ympäristön kannalta tärkeään kehitysapuun kehittyville maille. Vuodesta 1987 vuoteen 1993⁵⁷ kehitysapuun pyydetty raha oli koko kansanedustajakauden aikana mittavin verrattuna hänen muihin raha-asia-aloitteisiinsa.

Kaikista tärkeimmät kehitysavun kohteet perustuivat väestöräjähdyksen estämiseen kehittyvissä maissa. Esimerkiksi vuonna 1987 Paloheimo olisi halunnut osoittaa määrärahoja YK:n väestörahaan (UNFPA) toimintaan 66 miljoonaa markkaa.⁵⁸ Kaikista Paloheimon vuoden 1987 raha-asia-aloitteiden budjettilisäyksistä se on lähes kolmannes.⁵⁹ Vuonna 1993, kansanedustajauransa loppuvaiheilla, Paloheimo olisi halunnut korottaa väestörahaan toimintaan sijoitettavia rahoja 200 miljoonaan markkaan,⁶⁰ mikä on selvästi yli puolet kaikista Paloheimon budjettiin lisättävistä aloitteista vuodelta 1993.⁶¹ Paloheimo mainitsi aloitteessaan väestörahaan olevan kehitysavun kaikkein tärkein sektori, koska siinä puututtiin väestöräjähdykseen ja näin ollen kehitysmaat eivät tuhoutuisi tämän myötä.⁶²

Paloheimon suhtautuminen muuhun kehitysapuun kuin väestörahaan oli skeptisempää. Vuonna 1993 Helsingin sanomille antamassaan haastattelussa Paloheimo totesi kehitysavun olevan turhaa ilman väestöpolitiikkaa. Hän heitti ilmaan kysymyksen, onko tuki kehitysmaihin hyödytöntä tai jopa haitallista, kun ehtona ei ole järkevä ilmestopolitiikka. Paloheimo totesi vielä haastattelun loppuun: "Eurooppa tulee vielä kokemaan julman vaiheen, kun miljoonittain ihmisiä pyrkii Välimeren yli Eurooppaan, ja heidät on ammuttava rantaan. Siihen ovat syyllisiä tämän päivän lepsut, pinnalliset ja lyhytnäköiset kehitysmaapoliitikot."⁶³

Vihreiden 1990 puolueohjelmassa väestöräjähdyksen estäminen kehitysmaissa oli merkittävässä osassa, mutta myös lapsikuolleisuuden estäminen, naisten aseman

⁵⁷ Vuosi 1993 oli Paloheimon viimeinen, jolloin hän teki talousarvioita

⁵⁸ Raha-asia-aloitteet, 1987, 1951

⁵⁹ Raha-asia-aloitteet, 1987, 1950-1963

⁶⁰ Talousarvioaloitteet, 1993, 247

⁶¹ Talousarvioaloitteet, 1993, 247–256

⁶² Raha-asia-aloitteet 1987, 1951

⁶³ Sundberg, 1993

parantaminen sekä kehitysmaiden parempi kohtelu kaupankäynnissä. Puolueohjelman mukaan kehitysmailla ei maksettu ”käypää hintaa” niiden tuottamista raaka-aineista, mikä oli osasyynä näiden heikkoon taloudelliseen menestymiseen. Puolueohjelmissa mainittiin näiden tavoitteiden hillitsevän myös väestöräjähdystä⁶⁴ Kehitysavun suhteen Paloheimolla oli siis selvästi yksiulotteisempi kuva kehitysavusta tai kehitysmaiden taloudellisesta auttamisesta kuin vihreällä yhteisöllä. Vihreiden tavoitteet vaikuttivat olevan enemmän pitkän tähtäimen tavoitteita, joilla kehitysmaat taloudellisen tuen ja kehityksen myötä välttäisivät väestöräjähdyksen. Paloheimon tavoitteet olivat lyhyemmälle aikavälille ja niiden tavoitteiden toteutuminen pitäisi tapahtua välittömästi. Tätä käsitystä heijasti Paloheimon syyllistävä asenne ”kehitysmaapolitiikkoja” kohtaan, joiden tavoitteet olivat oletettavasti samankaltaiset, mutta erilaisella aikavälillä.

2.2 Kotimainen ympäristönsuojelu

Kotimaisesta ympäristönsuojelusta Paloheimo ja yleinen vihreä linja olivat hyvinkin samankaltaiset. Suuria näkemyseroja ei juurikaan ollut. Keskeistä ympäristönsuojelussa niin vihreillä kuin Paloheimollakin oli korkean verotuksen asettaminen ympäristölle haitallisille tuotteille, ympäristöystävällinen liikenne sekä uusiutuvan energian käyttöönotto.⁶⁵ Paloheimo käsitteli kotimaista ympäristönsuojelua useimmissa kirjallisissa kysymyksissään. Näistä kirjallisista kysymyksistä saa hyvän kuvan siitä, minkälaiset asiat Paloheimo halusi nostaa esiin päätöksenteon ytimessä.

Vihreiden aikaisten puolueohjelmien linjausten mukaisesti⁶⁶ Paloheimo halusi ympäristölle haitallisille tuotteille tuntuvat verot. Esimerkiksi ensimmäisenä kansanedustajavuotenaan Paloheimo halusi pakkauksille liikevaihtoveron, koska niistä suurin osa ajautui välittömästi kaatopaikoille. Kovan verottamisen myötä siirryttäisiin vääjäämättä ympäristöystävällisempiin pakkauksiin.⁶⁷ Haitallisten tuotteiden verottamisen lisäksi tuotteisiin voitiin laittaa valistumerkkejä, kuten muovien eri laatuihin olisi hyvä laittaa merkki

⁶⁴ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990

⁶⁵ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990 & 1994

⁶⁶ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990 & 1994

⁶⁷ Kirjalliset kysymykset, 1987, 187

uudelleenkäytön helpottamiseksi⁶⁸ tai CFC-tuotteiden merkitseminen kuluttajaa varoittavalla merkillä "tämän tuotteen käyttö tuhoaa otsonikerrosta". Varoitus olisi samankaltainen kuin tupakkatuotteissa.⁶⁹

Myös liikenteen tuomista saasteista oli Paloheimolla samoilla linjoilla puolueen kanssa. Vuonna 1987 Paloheimo ensimmäinen kirjallinen kysymys kansanedustajana käsitteli ohjeiden laatimista eri liikennemuotojen vertailuun. Vertailussa tulisi ottaa huomioon ilman saasteet, meluvaikutukset, muut ympäristövaikutukset, yhteyden ajankäyttöön liittyvät tekijät sekä yhteyden käyttöön liittyvät investoinnit.⁷⁰ Tarkoituksena olisi ympäristöystävällisemmän liikennejärjestelmän luomiseen. Toinen esimerkki Paloheimon liikenteen tuomiin saasteisiin liittyi lentämiseen. Paloheimo olisi halunnut estää ääntä nopeampien lentokoneiden kehittämisen, koska lentämisen myötä häviää myös otsonikerros.⁷¹

Kierrättäminen ja uusiutuva energia olivat myös mukana Paloheimon kirjallisissa kysymyksissä. Kierrättämisen tekniikan kehittäminen luonnonvarojen säästämiseksi olisi elintärkeää teollistuneille maille, niiden joukossa myös Suomelle. Paloheimon näkökulma oli, että luonnonvarojen väheneminen johtaisi kulutuksen tuntuvaan vähenemiseen ja sitä kautta elintason laskuun. Näin ollen kierrättämisen tekniikkaa tulisi jo kehittää hyvissä ajoin, ennen kuin niukkuus raaka-aineissa olisi ajankohtaista.⁷² Paloheimo ei näin ollen ollut teknologiavastainen henkilö, kuten esimerkiksi ekokatastrofin torjujien ääripäätä edustanut Pentti Linkola oli. Tekniikan tohtorina ja insinöörinä teknologia oli Paloheimolle enemmän mahdollisuus maailman pelastamiseen kuin haittailmiö. Tästä myös hyvänä esimerkkinä raha-asia-aloite vuodelta 1989, jolloin Paloheimo olisi halunnut 100 miljoonaa markkaa Atk-tekniikan aikuisopetukseen, verraten kyseisen tekniikan yleistyneen niin paljon, että se oli verrattavissa vuosisadan takaiseen luku- ja kirjoitustaitoon.⁷³

Energiapolitiikassa Paloheimo halusi vihreän enemmistön tapaan kehittää uusiutuvien energiavarojen hyödyntämistä. Ydinvoimaa Paloheimo vastusti, muttei uskonut ydinvoiman nopeaan alasajoon, koska tämä lisäisi fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Ydinvoima oli

⁶⁸ Kirjalliset kysymykset, 1989, 273

⁶⁹ Kirjalliset kysymykset, 1989, 276

⁷⁰ Kirjalliset kysymykset, 1987, 68

⁷¹ Kirjalliset kysymykset, 1990, 83

⁷² Kirjalliset kysymykset, 1987, 81

⁷³ Raha-asia-aloitteet, 1989, 641

ennemminkin siirtymävaihe ympäristöystävällisempään uusiutuvaan energiantuotantoon. Tämän Paloheimo toi ilmi kansanedustajauransa loppupuolella kirjoittaessaan Suomen Kuvalehteen mielipidekirjoituksen otsikolla Poliitiikan pelisääntöjä.⁷⁴

Vuonna 1987 eduskunnalle tekemässään kirjallisessa kysymyksessä Paloheimo taustoitti vuonna 1987 toimineen hallituksen päätyneen ratkaisuun, ettei uusia ydinvoimaloita enää rakenneta. Tämän vuoksi realistisin energianlähde tulisi olemaan fossiiliset polttoaineet, minkä takia olisi välttämätöntä, että Suomessa ryhdyttäisiin käyttämään uusiutuvia energiavaroja. Tämän vuoksi Paloheimo toivoi pikaisia toimia vaihtoehtoisten energiamuotojen kehittämiseksi.⁷⁵ Vihreiden puolueohjelmissa ydinvoiman vastustaminen oli Paloheimon vastustusta voimakkaampaa. Vuoden 1990 puolueohjelmassa vaadittiin, ettei uusia voimaloita rakennettaisi ja nykyisetkin tulisi sulkea vuoteen 2000 mennessä.⁷⁶ Vuoden 1994 ohjelmassa voimaloiden sulkemista oli lykätty vuoteen 2010.⁷⁷

Paloheimon maltillisemmassa ydinvoimalinjasta huolimatta, hän suhtautui ydinonnettomuuksien riskiin vakavasti. 1990 Paloheimolla oli huoli kallioperän käytöstä ydinjätteen sijoituspaikkana. Tässä tilanteessa Paloheimon mukaan tarvittaisiin lisätutkimuksia liittyen kallioperän rakoilu ja pidätysominaisuuksiin.⁷⁸ Toinen huoli Paloheimolla oli seuraavana vuonna, kun Olkiluodon ydinvoimalassa oli tulipalo. Tällöinkin pelko oli ympäristön puolesta.⁷⁹

2.3 Paloheimo ja vihreät erimielisiä kansalaispalkasta

Eero Paloheimo ei omien sanojensa mukaan ollut koskaan kiinnostunut sosiaalipolitiikasta. Eduskuntaan päästyään vuonna 1987 hän kiinnitti huomiota siihen, ettei eduskunta ollut aatteiden suuri taistelukenttä, vaan suuri sosiaalitoimisto. Paloheimo kutsui eduskuntaa suureksi sosiaalitoimistoksi, koska hänen mukaansa 90 prosenttia eduskunnassa käydyistä keskusteluista käsitteli verotusta tai jaettavia tukia.⁸⁰

⁷⁴ Paloheimo, 1995

⁷⁵ Kirjalliset kysymykset, 1987, 96

⁷⁶ Vihreän Liiton puolueohjelma 1990

⁷⁷ Vihreän Liiton puolueohjelma 1994

⁷⁸ Kirjalliset kysymykset, 1990, 117

⁷⁹ Kirjalliset kysymykset, 1991, 9

⁸⁰ Paloheimo, 2011, s. 269

Suomessa 1960-luvulta lähtien julkisen talouden rooli lähti kasvuun muiden Pohjoismaiden vanavedessä. Tarkoituksena oli luoda hyvinvointipalveluita, joihin kansalaiset olivat oikeutettuja. Julkinen sektori tuottaisi koulutus-, sosiaali- ja terveystaloudelliset palvelut. Uusia sosiaalipoliittisia uudistuksia 60-luvulla oli työttömyysturvauudistus sekä sairausvakuutuslaki. 1970-luvulle tultaessa uusia hyvinvointipalveluita olivat kansanterveyslaki, peruskoulu-uudistus sekä päivähoitolaki.⁸¹ Nähtävästi Paloheimo koki näiden uudistusten olevan riittäviä tai muiden puolueiden ansioita, joihin vihreiden ei pitäisi keskittyä. Sosiaalipoliitiikan käsittely selvästi kuitenkin turhautti Paloheimoa, joka olisi halunnut väitellä enemmän oman erityisalansa asioista.

Kun Suomessa 1990-luvun alussa ajaututtiin talouslamaan, keskustelua sosiaalipoliitikasta ei voitu välttää. Moni kansalaisista menetti omaisuutensa tai työnsä. Elvyttämiskeinona käytettiin muun muassa verojen korottamista julkisen sektorin ylläpitämiseksi. Lamasta johtuen julkinen sektori oli kuitenkin taloudellisesti heikompi, vaikka kovan verotuksen myötä julkisen sektorin osuus Suomen bruttokansantuotteesta kasvoikin.⁸²

Laman suhteen Suomessa väiteltiin siitä, tulisiko taloutta elvyttää julkisen sektorin ylläpitämisellä, mitä tuettaisiin yksityisen sektorin verottamisella sekä lainarahalla. Toimiva julkinen sektori vakauttaisi talouden julkisilla investoinneilla ja sitä kautta syntyvillä uusilla työpaikoilla, mitkä lisäisivät verotuloja sekä supistaisivat työttömyysmenoja. Lama-ajan valtionvarainministeri Iiro Viinanen tyrmäsi elvytyskeinon painottaen, ettei Suomella olisi rahapulasta johtuen mahdollista saada jatkuvasti lainaa. Elvyttämisen vastapuolella oli säästäminen, jolloin jo valmiiksi tuettua julkista sektoria ei lähdetäisi lainarahalla ylläpitämään.⁸³

Vaikka Suomessa tehtiinkin 1960-luvulta lähtien sosiaalipoliittisia uudistuksia, olivat ne edelleen vihreille riittämättömiä. Vihreiden sosiaalipoliitikassa tärkeäksi teemaksi nostettiin tuntuvan perustulon käyttöönotto Suomessa. Vihreissä kiinnitettiin huomiota elämän monipuolistumiseen ja tämän myötä mahdollisuuteen joustavimmista työmarkkinoista. Esimerkiksi kansalaisen ei tarvitsisi heti nuoruudessaan päättää, mitä hänestä tulisi aikuisena ja jäädä tekemään samaa työtä loppuelämäksi, vaan perustulon myötä hänellä olisi hyvät mahdollisuudet kouluttautua uudelleen. Suoraa rahallista summaa

⁸¹ Laine ym., 2019, s. 45

⁸² Kiander & Vartia, s. 267

⁸³ Kiander & Vartia, s. 267–269

vihreät eivät kuitenkaan perustulolle antaisi, mutta sen tulisi olla niin suuri, että se helpottaisi ihmisen elämistä tuntuvasti. Perustulon tarkoituksena olisi saada kansalaisten arkielämä itsehallintaan tai ainakin helpottaa sitä.⁸⁴

Vuoden 1990 puolueohjelmassa ennustettiin skenaario työn joustavuuden lisääntymisestä ja työaikojen lyhentymisestä tekniikan viedessä työpaikkoja teollisuuden sekä palvelun aloilta. Nykyisessä kehityksessä perustulo olisi myös oiva ratkaisu, koska kaikille ei olisi tarjolla yhteiskunnan kannalta merkittävää työtä. Kansalaiset saisivat huonossakin työllisyystilanteessa elää elämisen arvoista elämää.⁸⁵

Paloheimo oli täysin eri linjoilla Vihreän Liiton kanssa kansalaispalkasta. Tästä hyvänä esimerkkinä Paloheimon talousarvioaloite vuodelta 1993, jossa hän oli valmis määrärahan vähentämiseen työkykyisten miesten toimeentulosta 80 miljoonan markan arvoisesti. Paloheimon mukaan työkykyisiä miehiä oli kaduilla päivisin juopottelemassa tekemättä mitään ja tästä syystä näiden juoppojen tukia tulisikin vähentää, jotta heidät saataisiin takaisin pakotettua työelämään.⁸⁶ Paloheimo näki kansalaispalkan enemmän passivoivana kuin aktivoivana toimenpiteenä. Hänen näkemyksensä mukaan rahallisen tukemisen lopettaminen pakottaisi työkykyiset takaisin työelämään.

Paloheimo myös kammoksui yksityisen sektorin korkeaa verottamista, mihin varmasti vaikutti myös hänen yrittäjätaustansa. Paloheimo toimi omassa insinööritoimistossaan suunnittelijana vuodesta 1965 vuoteen 1994.⁸⁷ Hänen mukaansa julkinen sektori oli tehokkuudeltaan yksityistä heikompi kutsuen julkisia investointeja näennäistöiden lisäämiseksi, kuten hän Helsingin Sanomiin kirjoitti 20.7.1993. Paloheimon puheet olivat sosiaalipoliitikassa jopa hieman ristiriidassa hänen omien lausumiensa kanssa. Siinä missä Paloheimo halusi pienentää toimeentulotukea kannustimena työttömille, ei hän kuitenkaan ollut halukas lisäämään julkisia työpaikkoja. Yksityisellä puolella työpaikkoja ei kuitenkaan ollut konkurssien sekä 80-luvulla nousseiden palkkojen takia. Palkat olivat nousseet muun muassa työnantajien välisten palkkakilpailuiden sekä ay-liikkeen palkkavaatimusten myötä.⁸⁸

Paloheimon sosiaalipoliittista osaamista kyseenalaistettiin vihreiden toimesta etenkin laman aikana. Vihreiden vaikutusvaltaisimmista nimistä ainakin, Heidi Hautala, Satu Hassi,

⁸⁴ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990

⁸⁵ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990

⁸⁶ Talousarvioaloite 1993, 254

⁸⁷ Eero Paloheimon kansanedustajaprofiili. Eduskunta.fi

⁸⁸ Kiander & Vartia, s. 288

Pekka Sauri sekä Osmo Soininvaara kritisoivat Helsingin Sanomissa julkisesti Paloheimon tietämättömyyttä sosiaalipoliittisissa kysymyksissä.⁸⁹ Vihreässä langassa toimittaja Hannes Mäntyranta puolestaan mainitsi, ettei Paloheimo ymmärtänyt edes sosiaalipolitiikan alkeita.

90

Vaikka Paloheimo ei ollut vakuuttunut kansalaispalkan toimivuudesta, olisi hänkin halunnut muutoksia työhön ja koulutukseen. Koulutukseen ja työhön Paloheimo olisi halunnut seuraavanlaisia muutoksia eduskunnan kirjallisten kysymysten mukaan. Tulevaisuuden opettamista tulisi järjestää lukiolaisille, koska yhteiskunta oli Paloheimon mukaan murrosvaiheessa. Lukiolaisille suunniteltaisiin menetelmiä, joissa tutustuttaisiin tulevaisuuden suunnittelemiseen. Tämän lisäksi tulevaisuutta ennakoivaan kirjallisuuteen tulisi tutustua.⁹¹ Työaika puolestaan tulisi muokata nykyistä joustavammaksi. Paloheimon mukaan tekniikan kehittymisen myötä työpaikat eivät lisäänty vaan päinvastoin. Jopa palvelualoille olisi odotettavissa automaation lisääntymistä. Työttömyys tulisi siis nykyisen tuotantorakenteen vallitessa säilymään tai lisääntymään. Tähän ongelmaan Paloheimo ehdotti osa-aikatyön rinnastamista normaalityön vaihtoehdoksi. Tämä tarkoittaisi osa-aikatyöläiselle samanlaista palkkaa, irtisanomissuojaa, kesälomia ja eläkkeitä.⁹²

2.4 Puolueen kannattaja alusta alkaen

1970-luvulta lähtien osalla uusilla liikkeillä edustaneilla nuorilla katosi luottamus yhteiskunnan modernisoitumisen myötä perinteisiin vaikuttamiskeinoihin. Esa Konttinen kuvailee kirjassa ”Uudet ja vanhat liikkeet” ilmiötä modernisaatiokritiiksi. Modernisaatiolla tarkoitetaan luottamusta yhteiskunnan modernisoitumisen perustekijöihin, kuten teollistumiseen, talouskasvuun, tieteeseen sekä valtion vahvistumiseen. Modernisaatiokritiikki kohdistuu modernisoitumisen perustekijöihin. Vihreiden tapauksessa kritiikki kohdistui teollistumiseen ja talouskasvuun, mutta myös poliittiseen järjestö- sekä puoluetoimintaan.⁹³

⁸⁹ Hautala, Hassi, Sauri & Soininvaara, 1993

⁹⁰ Mäntyranta, 1991

⁹¹ Kirjalliset kysymykset, 1987, 185

⁹² Kirjalliset kysymykset, 1987, 186

⁹³ Ilmonen & Siisiäinen, 1998, s. 189, 195–196

Uusien liikkeiden ilmaantuessa 1960-luvulla radikalisoituvalla nuorisolla ei vielä ollut modernisaatiovastaisuutta suuressa määrin, vaan edistyksen uskottiin tapahtuvan uuden koulutetun sukupolven myötä. Nuorison järjestäytyminen näyttäytyi positiivisena asiana koulutetun nuorison keskuudessa, mistä hyvänä esimerkkinä modernien vasemmistolaisten liikkeiden nousu. Modernit vasemmistolaiset järjestöt olivat vahvasti organisoituneita, kurinalaisia sekä yhteyksissä puolue toimintaan, minkä vuoksi osa edistykseen uskovista nuorista vieraantui tällaisista liikkeistä.⁹⁴

Edellä mainitun organisaatiotoiminnan vastapainoksi syntyi vaihtoehtoisia underground-liikkeitä, joissa poliittisten järjestöjen kritisointi sai tilaa. Näissä vaihtoehtoliikkeissä haaveiltiin poliittisesta vaikuttamisesta ilman järjestäytyntä toimintaa. Tällainen vaihtoehtoinen toiminta tuli olemaan merkittävässä osassa vihreää yhteisöä,⁹⁵ mikä näkyi puolueen perustamisen vastustamisena. Tämä synnytti vihreässä yhteisössä puoluekeskustelun, josta tuli vuosia kestänyt taistelu,⁹⁶ mikä käytiin pääosin Saurin kuvailemien kansalaisyhteiskunnan rakentajien, sekä ekokatastrofien torjuijen välillä. Paloheimon oman poliittisen urankin voi katsoa alkaneen puoluekeskustelun myötä, jos hänen omiin sanomisiinsa on uskomista.

Paloheimo itse näkee oman politisoitumisensa alkaneen 22. marraskuuta 1982, vanhalla ylioppilastalolla Helsingissä, jossa keskusteltiin ehdokkaiden asettamisesta seuraaviin eduskuntavaaleihin. Häneltä kysyttiin kokouksesta mielipidettä Suomen luonto lehteen, johon hän myös vastasi.⁹⁷ Paloheimon mielipide julkaistiin Suomen luonnossa 15.1.1983 otsikolla Vihreät vaaleihin. Paloheimo pohti kirjoituksessaan vihreän puolueen perustamista. Pohdinnassaan hän otti esille kolme erilaista puoluetyyppiä, mitä vihreä puolue voisi edustaa. Pitäisikö puolueen olla ”vihreä, pehmeä, vaihtoehtoinen puolue”, ”vallasta taisteleva järjestö, joka käyttää vanhojen puolueiden sääntöjä menestyäkseen” vai pitäisikö puolueen olla ”viholliselle poskensa kääntävä lälläriliiga”. Keskeinen idea pohtimisessa oli Paloheimon mukaan poliittisen puolueen perustamisessa syntyvät moninaiset ongelmat.

Keskeisimpänä ongelmana oli Paloheimon sanoin asian kärsiminen politiikan kilpailullisen luonteen takia. Esimerkkinä artikkelissa politiikan luonteesta käytetään yksinkertaista ”hyvää” ja ”paha” asiaa. Toinen puolue äänestää hyvää, kun taas

⁹⁴ Ilmonen & Siisiäinen, s. 191–194

⁹⁵ Ilmonen & Siisiäinen, s. 199–200

⁹⁶ Liite 1

⁹⁷ Paloheimo, 2011, s. 116

vastustajapuolueen on pakko äänestää pahaa kilpailun takia. Kaikki puolueet pitäisi saada hyvän asian kannalle ilman, että asia kärsii. Tämä hyvän asian toteuttamisen kannalta Paloheimo ehdotti vihreiden osallistumista vaaleihin, sillä ehdolla, että vihreiden vaalityö organisoitaisiin hyvin ja eri vaalipiirejä edustavien ehdokkaiden vaaliohjelman tulisi olla toistensa kanssa samankaltainen. Paloheimo myös kertoi, ettei vihreiden ehdokkaiden tulisi olla vallanhimoisia, mutta heidän tulisi olla suostuteltavissa vallantavoitteluun.⁹⁸

Paloheimon mielipiteen perusteella hän ymmärsi kansalaisyhteiskunnan rakentajien huolen siitä, etteivät he halunneet vihreiden muuntautuvan vasemmistolaisten nuorisoradikaalien tavoin vahvasti organisoituneeksi järjestöksi. Sen sijaan järjestö olisi oltava, ja sen olisi mahdollista olla pehmeiden arvojen mukainen. Pehmeillä arvoilla Paloheimo tarkoitti 1970-luvun puolivälissä vaihtoehtoliikkeissä toivottuja arvoja, kuten yksilön arkimaailman sekä luonnonmukaisen elämän arvostamista. Toisin sanoen pehmeissä arvoissa keskiössä oli yksilönvapaus, mitä poliittisissa organisaatioissa supistettiin.⁹⁹

Vaalien jälkeen 1983 vihreät tekivät läpimurron Suomen politiikkaan ja saivat kaksi kansanedustajaa läpi vaaleissa.¹⁰⁰ Vaalien jälkeen Paloheimo antoi oman lausuntonsa vihreiden menestyksestä vaaleissa Suomi-lehdessä 15.4.1983 artikkelissa Entä nyt, Vihreät? Vaikka vihreiden edustajat menestyivätkin hyvin vaaleissa, ei Paloheimo ollut kuitenkaan täysin tyytyväinen tulokseen. Hänen kaipaamaansa organisoitua kampanjointia ei ollut ja tämän vuoksi vihreiden tulos ei ollut niin hyvä, kuin se olisi voinut olla. Artikkelissa Paloheimo harmitteli osan vihreistä vastustavan järjestäytymistä, koska ne edustivat virkakoneistoa ja olivat täten vastenmielisiä. Lopuksi hän pyrki valaisemaan organisaatiokriittisiä vihreitä siitä, että organisaatiollakin on monia muotoja, kuten kevyt, raskas, keskitetty, hajautettu, virallinen, epävirallinen, avoin tai peitelty.¹⁰¹

Näistä kahdesta Paloheimon vihreiden organisoitumista käsittelevästä artikkelista näkyy Paloheimon oma mielipide, joka oli aikalaista vihreiden vallitsevaa mielipidettä vastaan. Paloheimo kuului näihin Saurin mainitsemiin vähemmistössä olleisiin ekokatastrofin torjuihin, jotka halusivat puolueen, tai ainakin selkeästi organisoidun ja yhtenäisen vihreän linjan koko maahan. Organisaatiota käsittelevissä artikkeleissa nähdään myös hieman pettynyt

⁹⁸ Paloheimo, 1983

⁹⁹ Ilmonen & Siisiäinen, 1998, s. 197–199

¹⁰⁰ Liite 1

¹⁰¹ Paloheimo, 1983

suhtautuminen virkakoneistojen vastustamiseen. Paloheimon ja kulttuuriradikalismien tuoma ero on juuri selkeä organisaatiokysymyksessä. Radikaalit halusivat täysin uuden järjestelmän ilman vanhanaikaisia virkakoneistoja, kun Paloheimo ei puolestaan nähnyt niiden olevan yhtä suuri ongelma, vaikka hänkään ei raskaasti organisoitua organisaatiota halunnut.

3 Konfliktit ja seuraamukset

3.1 Riitelyä Pentti Linkolasta - Paloheimo haastaa liikettä

1980-luvun puolivälissä radikaaleista mielipiteistään tunnettu kirjailija Pentti Linkola synnytti vihreiden sisällä riitaa. Linkola ei ollut tyytyväinen, koettuaan ettei ympäristönsuojelu ollut liikkeen ensisijainen tehtävä. Ympäristönsuojelun tilalle oli tullut Linkolan mielestä merkityksellisempiä aiheita, kuten sosiaalipoliittikkaa. Kesällä vuonna 1985 Linkola piti puheen Turussa vihreille järjestetyssä kokouksessa. Linkolan puhe oli kohahduttava, minkä vuoksi Vihreän Langan silloinen päätoimittaja Timo Harakka palasi puheeseen vuonna 1993, kirjoittaessaan vihreiden kymmenvuotista historiaa.

Harakan kuvauksen mukaan Linkolan mielestä vihreiden olisi pitänyt puhdistaa keskuudestaan kehitysapulaiset, mystikot, feministit ja kasvissyöjät ja vihreiden olisi luovuttava ”hemmoteltujen lasten kammosta velvollisuuksia kohtaan”. Lisäksi Linkola kannatti teollisuusjohtajien murhaamista ja vaati vihreiden muovautumista erittäin kiinteäksi ja kurinalaiseksi järjestöksi, jolla olisi selkeä yhden mukainen ohjelma ja selkeät ulkonaiset tunnukset.¹⁰²

Sari Aalto puolestaan kuvaili Vaihtoehtopuolue-kirjassaan Linkolan viitanneen puheessaan Natsi-Saksaan ja vahvan väkivaltaisen organisaation perustamiseen, koska aika ei muuten riittäisi maapallon pelastamiseen. Puhe toi vihreille kiusallista julkisuutta, mikä huomioitiin muun muassa kristillisen liiton puoluekokouksessa silloisin puheenjohtaja Esko Elmgrenin toimesta. Tämä moitti vihreitä siitä, että he olivat valinneet puhujaksi henkilön, joka avoimesti kannatti terrorismia.¹⁰³ Vihreät saivat Linkolan myötä kokea heikosti järjestäytyneen yhteisön ongelmat nololla tavalla. Kuka tahansa ympäristöstä huolestunut henkilö saattoi nousta puhumaan yhteisön puolesta vahingoittaen pehmeitä arvoja ajaneiden vihreiden imagoa.

Paloheimon mukaan Linkolan mielestä ekokatastrofi olisi vääjäämättä edessä, ellei massiivisia parannuksia ympäristön puolesta tehtäisi. Puheessaan hän vakuutti tilanteen kärjistyvän niin pahaksi, että ainoa tapa selviytyä olisi väkivaltainen väestönpuhdistus.

¹⁰² Harakka, 1993

¹⁰³ Aalto, 2018, s. 261

Väestöpuhdistus olisi edessä, jos maailmalla ei olisi liikkeitä tai puolueita, jotka taistelisivat tämän asian puolesta.¹⁰⁴

Linkolasta tuli liikkeen sisällä ristiriitainen hahmo. Oli suotavaa ja toisaalta ehkä helppoakin vastustaa hänen mielipiteitään väkivallasta, koska ne poikkesivat niin valtavirrasta kuin liikkeen sisäisestä ideologiastakin. Toisaalta Linkolalla oli myös oma kannattajakuntansa, joita kutsuttiin linkolalaisiksi. Linkolan ulostulojen myötä asiasta alettiin käymään keskustelua muun muassa Vihreässä Langassa, joka jatkui kiivaana 1980-luvun loppuun asti.

Tähän keskusteluun osallistui myös Eero Paloheimo. Paloheimo lähti puolustamaan Linkolan puheiden ja kirjoitusten sisältöä. Paloheimo vastasi Suomen Kuvalehdessä vihreiden kansanedustaja Kalle Könkkölälle vuonna 1985. Könkkölä oli osallistunut keskusteluun vihreiden Turun kokouksessa, jossa Linkola oli ehdottanut omia radikaaleja näkemyksiään. Könkkölä toi puheessaan esille näkemyksensä, että elämän ja ihmisen vastakkainasettelu on absurdia. Tähän väitteeseen Paloheimo tarttui ja väitti Könkkölän katsovan tilannetta yksilön ja yksittäisen ihmisen elämän näkökulmasta "kuten eräs sievä osanottaja tilaisuudessa asian ymmärsi", kun pitäisi puhua enemmän ihmisestä lajina, joka "mellastaa täällä".¹⁰⁵

Paloheimo totesi olevansa eri mieltä Linkolan kanssa väkivallan käyttämisestä, mutta muistutti, että se olisi myös Linkolankin viimeinen oljenkorsi, kun kaikki toivo olisi menetetty. Eettisin perustein oli hänen mielestään vaikeaa osoittaa Linkolan olevan väärässä tässä kysymyksessä. Paloheimo kuitenkin näki, että strategisista perusteista väkivallan käyttäminen ympäristön pelastamiseksi olisi virhe. Paloheimo uskoi tekstissään väkivallan johtavan nykyisillä aseilla täystuhoon, joten väkivalta olisi poissuljettu keino maailman pelastamiseksi. Eettisten ja strategisten perusteluiden lisäksi Paloheimo mainitsi vielä koomisesti poliittisten perusteiden olevan poissuljettu keino väkivallan käyttöön, koska "poliittisista perusteista väkivallan voi kumota lauseella; Vihreiden ei pidä tukea väkivaltaa, koska se vähentää kannatusta".¹⁰⁶

Paloheimo näki, että sekä Könkkölä että Linkola halusivat ajaa tehokkaasti heikompien asiaa, mutta siinä missä Könkkölän heikot olivat vammaisia, olivat ne Linkolalle kasvit, eläimet

¹⁰⁴ Paloheimo, 1985

¹⁰⁵ Paloheimo, 1985

¹⁰⁶ Paloheimo, 1985

ja tulevat sukupolvet. Könkkölän heikot olivat vähemmistö, kun puolestaan Linkolan ryhmä oli valtava enemmistö.¹⁰⁷

Samana vuonna Osmo Soininvaara oli Vihreässä langassa kutsunut Pentti Linkolan alustuksen loppuosaa sairaskertomukseksi.¹⁰⁸ Paloheimo kirjoitti 30.8.1985 vastineen Vihreään lankaan, jossa puolusti jälleen kerran Linkolaa. Paloheimo haukkui Soininvaaran kirjoituksen ”mauttomimmaksi ja pinnallisimmaksi mitä on aikoihin lukenut”. Paloheimon mielestä Soininvaara ei tuntenut kirjoittajaa tarpeeksi hyvin, jotta voisi tehdä hänestä julkisia diagnooseja. Kaiken lisäksi Paloheimo syytti Soininvaaraa ”keltaisen lehdistön vähämielisimpien kirjoitusten plagioinnista.” Samalla Paloheimo totesi, että Vihreässä Langassa tulisi käydä asiallista keskustelua myös väkivallasta ja sen oikeutuksesta.¹⁰⁹

Hieman jo tuhtuneeseen sävyyn, Paloheimo kehotti Soininvaaraa syyttämään ”sairaaksi ihmistä, jonka mielestä kallioleikkauksen tekeminen tai puun kaataminen on oikeutettua, silloin olisit vähän omaperäisempi.” Paloheimo vielä lopuksi haukkui Soininvaaran kirjoituksessa olevan niin paljon ajatusvirheitä ettei ”niihin puutu palstatilan säästämisen ja lempeän luonteensa vuoksi” lisäten vielä tekstin olleen koko vihreän liikkeen sairaskertomus, mikä ilmeni haluna yhtyä iltapäivälehtien ilakointiin ja poliittisten pintojen keräilyyn.¹¹⁰

Linkolan mielipiteitä puolustaessaan Paloheimollekin alkoi kertymään mainetta linkolalaisena. Tästä seurasi tilanne, jossa Paloheimon suhtautumista väkivaltaan udeltiin yhä useammin, olihan Linkola ottanut väkivallan oikeellisuuden puheeksi useamminkin. Väkivallan oikeuttaminen oli oikeastaan päällimmäisiä syitä, miksi vihreässä yhteisössä haluttiin vetää pesäeroa linkolalaisiin ekokatastrofin torjujiin.

Helsingin Sanomien toimittaja Tommi Nieminen kirjoitti helmikuussa 1987 Vihreään Lankaan Paloheimon olevan linkolalainen väkivallan kannattaja, kuten tämä antoi puheessaan Hyvinkäällä 7.2.1987 ymmärtää. Tästä tuhtuneena Paloheimo kirjoitti oman vastineensa seuraavaan numeroon, jossa hän aluksi mainitsi toimittajilla olevan tapana ”a) pätkiä b) muokata c) sävyttää ihmisten puheita” eikä näin ollen ryhtyisi erikseen kommentoimaan Niemisen kirjoitusta. Paloheimo jatkoi olevansa Linkolan kanssa eri mieltä monesta asiasta,

¹⁰⁷ Paloheimo, 1985

¹⁰⁸ Aalto, 2018, s.262

¹⁰⁹ Paloheimo, 1985

¹¹⁰ Paloheimo, 1985

mutta toisaalta samaa mieltä monesta mainiten tämän koskevan myös kaikkia Ympäristöpoliittisessa Liitossa olevaa 200 henkilöä. Todennäköisesti jokaisen kanssa liitossa hän oli jostakin asiasta samaa ja jostakin eri mieltä. Paloheimo sanoi olevansa samaa mieltä Linkolan kanssa globaalista näkökulmasta ja vihreiden alkuperäisestä huolesta, eli ympäristön tuhoutumisesta taloudellisen kasvun myötä. Paloheimo nosti huoleksi vihreiden erkaantumisen tästä alkuperäisestä huolesta hämärtäen lopulta myös liikkeen kokonaiskuvaa ympäristöpuolueena.¹¹¹

Kun vertaa vuoden 1985 vastinetta Könkkölälle tai Soininvaaralle vuoden 1987 vastineeseen Niemiselle on huomioitavaa Niemisen kirjoituksen tulleen muutama kuukausi ennen 1987 eduskuntavaaleja. Paloheimolla on selkeästi varovaisempi ote syytöksiin linkolalaisuudesta kuin vuoden 1985 vastineissaan. Ehdolla ollut Paloheimo varoi selkeästi tukemasta Linkolaa näkyvästi, ajatellen tämän ehkä vaikuttavan hänen kannatukseensa. Hän ei kuitenkaan kielläkään olevansa linkolalainen, vaan toteaa olevansa ”samaa mieltä ja eri mieltä Linkolan kanssa”. Vuoden 1985 vastineissaan hän pitää törkeänä ja loukkaavana etenkin Soininvaaran kirjoitusta Linkolaa kohtaan ja hyökkää melko voimakassävyyisellä kynällä Soininvaaraa vastaan.

Paloheimo itse ei myöntänyt olevansa linkolalainen, vaan otti etäisyyttä väkivaltakysymyksissä Linkolaan. Kaikesta huolimatta hän ymmärsi Linkolan näkemyksiä ja oli monta kertaa valmis puolustamaan tätä saaden itse syytöksiä ja väittelykumppaneita liikkeen toiselta laidalta. Toisaalta Paloheimo kirjoitti vuonna 2007 jo politiikasta eläköityneenä, että erimielisyyksistä huolimatta hän piti 75-vuotta täyttäneenä Pentti Linkolaa merkittävimpänä elossa olevana suomalaisena, mikä antaa ymmärtää Paloheimon olleen jossakin määrin linkolalainen.¹¹²

Timo Harakka puolestaan kirjoitti vihreiden kymmenvuotista taivalta kuvaavassa kirjoituksessa Paloheimon hyötyneen Linkolan kärkkäistä mielipiteistä. Ennen vuoden 1985 Linkolan pitämää puhetta, Paloheimo ei ollut Harakan mielestä vihreissä varteen otettava osapuoli ja kansalaisyhteiskunnan rakentajien haastaja. Harakan mukaan Linkolasta tuli puheen jälkeen Paloheimon ase, jonka ajatuksia puolustamalla Paloheimo nousi vaikutusvaltaiseksi haastajaksi kansalaisyhteiskuntaa rakentaville vihreille¹¹³

¹¹¹ Paloheimo, 1987

¹¹² Paloheimo, 2007

¹¹³ Harakka, 1993

Vuosina 1985–87 käyty keskustelu Linkolasta osoittaa, että uudenlaisen poliittisen liikkeen erimielisyydet toivat ensin esiin konfliktin, missä tuoreen poliittisen liikkeen edustajat väantävät siitä minkälainen liikkeen tulisi ideologisesti olla. Eduskuntavaalien lähestyessä vuonna 1987 Paloheimoon voidaan sanoa poliittisena yksilönä kohdistuneen poliittista painetta liikkeen sisällä, mikä oletettavasti vaikutti hänen varovaisempaan käyttäytymiseensä ennen vaaleja. Poliittista painetta tuli liikkeen sisältä, mutta Paloheimo saattoi uskoa sitä tulevan myös äänestäjiltä, jotka kuitenkin ratkaisevat lopulta kuka tulee valituksi ja kuka ei. Toisaalta voi olla, että juuri Harakan mainitsema Linkolan puolustelu on vaikuttanut Paloheimon läpi pääsemiseen 1987 eduskuntavaaleissa.

3.2 Taistelu puolueen perustamisesta

Vuonna 1993 silloinen Vihreän Langan päätoimittaja Timo Harakka kirjoitti lehteen vihreiden historiaa 1982–1993 väliseltä ajalta. Kirjoituksessa käsitellään vihreiden riitaisaa historiaa, jossa keskeisessä osassa näkyy erimielisyydet vihreän puolueen perustamisesta sekä puolueen ideologisesta sisällöstä. Keskeiseksi syyksi Harakka mainitsee puoluekeskustelun vauhdittumiseksi vuonna 1986 tapahtuneen ”Jakomäen kaappauksen”, jossa Pentti Linkolan katsottiin ”kaapanneen” vihreät itselleen. Linkola kirjoitti vihreät teesit, joista media teki vihreiden virallisen linjan. Harakan kuvauksen mukaan media leimasi vihreät kansalaisyhteiskunnan rakentajatkin muun muassa teollisuuden purkajiksi, yksipuoluejärjestelmän kannattajiksi, koulutuksen supistajiksi sekä synnyttämisen säännöstelijöiksi. Kun vihreät edustajat irtisanoutuivat Linkolan teeseistä, oli heiltä Harakan mukaan kaapattu aate.¹¹⁴

Linkolan kaappauksen myötä kansalaisyhteiskunnan rakentajatkin alkoivat puoltamaan puolueen perustamista vuonna 1986, vuotta aikaisemmin kuin tulevat eduskuntavaalit järjestettäisiin. Tunnetuin käännyttäjä oli Soininvaara, mutta myös puolueen myöhempi puheenjohtaja Hautala kannatti puolueen perustamista. Kesäkuun 8 päivänä 1986 vihreät pitivät kaksi merkittävää kokousta Tampereella, joiden aiheena oli puolueen organisaatio. Tuohon aikaan kaikki vihreissä oli mahdollisimman ”epävirallista”,

¹¹⁴ Harakka, 1993

mikä johti siihen, että liikkeen organisaatiota johtaneella työryhmällä ei ollut vaikutusvaltaa kaikille avoimessa kokouksessa. Kokouksissa päätettiin vihreiden linjaksi fraktiomalli, jossa Vihreä liike ei olisi puolue, mutta silti pysyvä valtakunnallinen järjestö. Samanlainen malli oli käytössä SKDL:lla.¹¹⁵ Seuraavana talvena 1987 Vihreät olivat virallisesti järjestö nimellä Vihreä Liitto ry.¹¹⁶ Muun muassa Paloheimo ei itse pitänyt moniarvoista fraktiomallia hyvänä, vaan hänen mukaansa Vihreä liiton olisi pitänyt olla ekokatastrofin torjuntajärjestö.¹¹⁷

Vuoden 1987 eduskuntavaalit toivat vihreille neljä eduskuntapaikkaa. Kansanedustajiksi nousivat Osmo Soininvaara, Pekka Haavisto, Erkki Pulliainen sekä Eero Paloheimo. Koska puoluetta ei keskustelusta huolimatta vielä tuolloin ollut, vihreät edustivat itseään eduskunnassa Vihreänä ryhmänä. Vaalien jälkeen keskustelu puolueen perustamisesta jatkui kiivaana, mutta edelleenkään ei kyetty ratkaisemaan ongelmaa, minkälainen puolueesta tulisi, jos sellainen edes perustettaisiin.

Linkolan saavuttaman ”Jakomäen kaappauksen” jälkeen vuonna 1987 vihreät olivat viimein organisoituneet viralliseksi yhdistykseksi, mutta puoluetta ei vielä saatu perustettua. Vuoden 1987 eduskuntavaalien jälkeen puoluekeskustelu kävi kiivaampana kuin aikaisemmin. Vihreät olivat saaneet neljä kansanedustajaa, mutta siltikin puolueen perustaminen oli epävarmalla pohjalla.

Vuonna 1987 eduskuntavaalien jälkeen 25.4.1987 tuore kansanedustaja Paloheimo piti Säätytalolla alustuksen Vihreän Elämänsuojelu Liiton perustavassa kokouksessa. Vihreä Elämän Suojelu Liitto perustettiin, jotta se voisi hakea osaksi Vihreää Liittoa ja vaikuttaa mahdollisen liittymisen myötä Vihreän Liiton sääntöihin vieden niitä ekologisempaan suuntaan. Liiton Puheenjohtajaksi valittiin Paloheimo.¹¹⁸ Alustuksessa Paloheimo totesi, että vihreiden päätavoitteen tulisi olla ekokatastrofin torjuminen. Hän painotti, että se ei kuitenkaan ollut ainoa tavoite. Paloheimon mukaan vihreät olivat tuoneet ekokatastrofin torjumisen rinnalle kilpailevia tavoitteita, jotka eivät hänen mukaansa olleet yhtä tärkeitä. Tämän jälkeen Paloheimo perusteli, miksi kilpailevat tavoitteet eivät olisi vihreille tärkeitä.¹¹⁹

Ensimmäisenä Paloheimo mainitsi rauhantyön, joka voisi vihreässä liikkeessä olla vain sivujuonne, koska maailmassa ja Suomessakin oli monia rauhanjärjestöjä, jotka voisivat

¹¹⁵ Mickelsson 2007, s. 255

¹¹⁶ Harakka, 1993

¹¹⁷ Mickelsson 2007, s. 255

¹¹⁸ Aalto, 2018, s. 321–322

¹¹⁹ Paloheimo, 1987

keskittyä rauhantyyöhön. Toiseksi Paloheimo mainitsi vihreät, joiden mielestä kehitysavun lisääminen, uusien pakolaisvirtojen vastaanottaminen ja maaliman kaikkinaisen tasarvoisuuden edistäminen olisi tärkeintä ja tavoiteltavinta. Näissä tavoitteissa lähetyssaarnaajat olivat tehneet ja tekivät edelleen tarvittavan työn, eikä siihen vihreillä ollut lisättävää. Tämän lisäksi Paloheimo piti väkimäärän lisäämistä, laatuun katsomatta, vahingollisena. Sen sijaan Paloheimon mielestä kehitysavun muuttaminen laadultaan kokonaan uudelleenlaiseksi olisi tavoitteiden mukaista.¹²⁰

Kolmanneksi Paloheimo nosti esiin ”näpräilijät” eli sosiaalipolitiikan viilaajat, joille päivähoito, kansalaispalkka ym. vastaavat kysymykset olivat maapallon ongelmista kiireellisimpiä. Nämä näpräilijät olivat heitä, joiden omaa elämää nämä pulmat koskettivat kipeästi. Paloheimon mukaan sosiaalipolitiikka oli politiikkaa, johon vihreillä ei ollut mitään annettavaa, koska muut puolueet olivat jo keskittäneet kaikki voimavaransa näihin ongelmiin. Paloheimo syytti, etteivät nämä vihreät laittaneet asioita tärkeysjärjestykseen.¹²¹

Viimeisenä Paloheimo mainitsi vihreiden ryhmän, joka ei hänen mukaansa edes ansaitsisi mainintaa, eli yhteiskuntatieteilijät, jotka ”siipeilevät” vihreiden kokouksissa ja joille tärkeintä oli omien poliittisten tavoitteiden toteutuminen välittämättä vihreiden tavoitteista tai arvoista. Näitä henkilöitä Paloheimo käski siirtymään ”katsomoon” eli jättämään liikkeen kokonaan.¹²²

Sosiaalisten ongelmien ratkaiseminen jäisi Paloheimon mukaan toisille puolueille. Paloheimon mukaan Vihreiden tulisi hylätä humanismin perinteisiin nojaava ajattelu ja siirtyä elämäkeskeiseen ajatteluun, jossa eläimille ja kasveille annettaisiin yhtä suuri arvo kuin ihmiselle. Sosiaalisten ongelmien sijasta Paloheimon mukaan pitäisi keskittyä teknologian tuomiin mahdollisuuksiin, joita hän tarkoituksellisesti liioitteli. Maapallolle tulisi luoda luonnonsuojelualueita, joille ihmisillä ei olisi asiaa. Nämä alueet olisivat yhteydessä toisiinsa ja ihminen ohittaisi ne maanalaisilla tunneleilla. Uusiutuvalla energialla ensiksi auringosta ja toisekseen maapallon ytimeistä hankitulla geometrisella energialla. Tekniikkakin olisi täysin kierrätettävissä ja uudelleen käytettävissä muun muassa maataloudessa. Paloheimon mukaan nämä tekniset keinot olisivat saavutettavissa, mutta se vaatisi täydellistä asenteen muutosta elämäkeskeisempään suuntaan. Tekniikan mahdollisuuksien ylistämisen jälkeen

¹²⁰ Paloheimo, 1987

¹²¹ Paloheimo, 1987

¹²² Paloheimo, 1987

Paloheimo piikitteli Linkolan suuntaan moittien teknologian sokeita vastustajia moralisoijiksi, jotka kuvittelivat niukkuuden ja ankeuden olevan ainoa tie maailman pelastamiseksi.¹²³

Sari Aalto kuvailee Vaihtoehto puolue kirjassaan Paloheimon saaneen Vihreään Lankaan lukuisia vastineita pitämänsä puheen vuoksi. Paloheimon filosofisen käsityksen humanismista katsottiin olleen kaukana eurooppalaisesta perinnöstä. Häntä syytettiin myös muun muassa toisinajattelijoita syrjivästä ajattelusta. Soininvaarakin kutsui Paloheimon puhetta ivallisesti insinöörin taidonnäytteeksi, josta puuttui suunnitelman mahdollistaminen sosiaalisesti sekä taloudellisesti. Soininvaara vielä piikitteli Paloheimoa katsomoon komentamisesta mainiten, ettei hän itse heittäisi pois henkilöitä, jotka keskittyivät ekologisten ongelmien helpoimpaan puoleen tarkoittaen teknologiaa.¹²⁴

Timo Harakan mukaan kansanedustajaksi valitun Paloheimon alustus todisti tämän nousseen vihreissä tasavertaiseksi osapuoleksi kansalaisyhteiskunnan rakentajien kanssa, koska alustus aiheutti vihreiden sisällä niin paljon suuttumusta. Soininvaara oli Harakan mukaan tuhtunut Paloheimon alustuksesta ja toivonut, ettei Paloheimon lasten tarvitsisi kansalaispalkan ansiosta perustaa isänsä tavoin insinööritoimistoa suunnittelemaan järjestömyyksiä.¹²⁵ Paloheimo puolestaan kysyi Soininvaaralta, tahtoisiko tämä todella laittaa hänen poikansa Tuusulan rannoille nautiskelemaan kansalaispalkasta, joka revittäisiin ”työmuurahaisen” selkänahasta.¹²⁶

Paloheimon ja kansalaisyhteiskunnan torjujien väliset konfliktit osoittivat vihreiden olleen erittäin sekavassa tilanteessa ennen puolueen perustamista. Aivan alussa minkäänlaista selkeää linjaa ei ollut, joten kuka tahansa kykeni ”kaappaamaan” vihreän aatteen itselleen ja tekemään liikkeestä oman näköisensä. Myöhempi organisoituminen yhdistykseksi johti kuitenkin valtataisteluun ja kinasteluun yhdistyksen yhteisestä sisällöstä. Vihreiden ympäristönsuojelusta oli tullut vähintäänkin Vihreä Liitto yhdistyksen perustamisen myötä poliittinen ympäristökonflikti, jossa pyrittiin ratkaisemaan ympäristönsuojelun tärkeys tulevan puolueen poliittisessa linjassa.

Paloheimon alustus oli käännteentekevä vihreiden keskinäisen puoluekiistakonfliktin kannalta. Paloheimo nousi Linkolan varjosta ekokatastrofin torjujien johtohahmoksi. Hän oli yksi vihreiden neljästä kansanedustajasta, mikä antoi varmasti alustukselle entistä enemmän

¹²³ Paloheimo, 1987

¹²⁴ Aalto, 2018, s. 323

¹²⁵ Harakka, 1993

¹²⁶ Paloheimo, 1987

lisähuomiota. Tästä johtuen kansalaisyhteiskunnan rakentajat eivät voineet enää jättää Paloheimon toimintaa huomioimatta. Linkolan ulostulot näyttäytyivät vihreän yhteisön kannalta kiusallisilta, ja ne voitiin ohittaa toteamalla niiden olevan yhteisön vastaisia. Paloheimon näkemyksiä puolestaan ei voitu enää ohittaa hänen saavuttamansa aseman takia. Nyt kansalaisyhteiskunnan rakentajienkin oli taisteltava julkisesti sanalla sanaa vastaan, mikä näyttäytyi ulkopuolelle entistä kahtiajakautuneempana ja riitaisampana yhteisönä.

Harakan mukaan Paloheimon asema vihreissä oli niin vahva, ettei mikään pidätelty häntä uhkaamasta ja vaatimasta aina tilaisuuden tullen. Paloheimon johtaman Vihreän Elämänsuojelu Liiton tarkoituksena oli lokakuussa 1987 pyrkiä osaksi Vihreä Liitto ry:tä. Ehdoitta Paloheimo ei tähän kuitenkaan suostunut. Kymmenen tuntia kestäneiden neuvotteluiden jälkeen Paloheimo ja Elämänsuojelun Liiton jäsenet marssivat ulos ilman sopimusta uhaten perustaa oman vihreän puolueen. Eduskuntaryhmässä tilanne oli sama. Harakka kuvaili eduskuntaryhmän puheenjohtaja Pekka Haaviston olleen väsynyt jatkuvaan ”kaupankäyntiin” Paloheimon ja Erkki Pulliaisen kanssa. Jotta vihreät saisivat tärkeimmät asiansa läpi, tarvittiin kaikkien ryhmän kansanedustajien allekirjoitus. Näin ollen Paloheimo ja Pulliainen pystyivät vaatimaan, ettei feministien ja vammaisten hankkeisiin sijoitettaisi rahaa.¹²⁷

Paloheimon pyrkimys perustaa vihreä puolue ei jäänyt pelkäksi uhkaukseksi. Paloheimon johdolla perustettu Vihreät ry. sai 1988 alkuvuodesta kerättyä kasaan tarvittavat 5000 kannattajakorttia puoluekisteriä varten. Vihreät ry:n kokouksessa keskusteltiin puolueen perustamisesta, mutta kokouksessa päädyttiin ratkaisuun keskustella Vihreän Liiton kanssa yhteisen puolueen perustamisesta.¹²⁸ Timo Harakan mukaan Paloheimo keräsi nimet kasaan kiristääkseen vaatimuksia tulevan puolueen linjasta. Äännet eivät siis menneet suoraan Vihreälle Liitolle, vaan päätyivät ”kassakaappiin”, kunnes puolue olisi sisällöltään mieluinen Paloheimolle. Paloheimolla oli ”ydinasepelote”, jolla hän kykenisi määrittämään vihreiden linjaa, tai vaihtoehtoisesti perustamaan oman puolueen, jolla olisi eduskunnassa yhtä suuri eduskuntaryhmä kuin Vihreällä Liitolla.¹²⁹

Paloheimon ja Vihreät ry:n tuomat ongelmat olivat Harakan mukaan syy miksi Haaviston johdolla lokakuussa 1987 Vihreä Liitto virallisti TV-uutisille suunnitelmansa

¹²⁷ Harakka, 1993

¹²⁸ Aalto, 2018, s. 338–339

perustaa puolue. Kolmen kuukauden päästä helmikuussa järjestetyssä kokouksessa 1988 Vihreä Liitto ry lopulta päätetään perustaa.¹³⁰ Samalla tulevalle puolueelle luotiin puolueohjelmaa muistuttava yleisohjelma, mihin valtaosa Vihreän Elämänsuojelu Liiton jäsenistäkin oli tyytyväisiä. Tyytyväisempiä he olivat kuitenkin siihen, että puolue Vihreä Liitto päätettiin rekisteröidä vihdoinkin puolueeksi.¹³¹ Ensimmäiseksi ja suurimmaksi teemaksi nostettiin teollisen yhteiskunnan kehittäminen ympäristöystävällisempään suuntaan, mutta sosiaalipoliittiset uudistukset olivat kaikesta taistelusta ja neuvotteluista huolimatta edelleen isossa roolissa.¹³²

Puolueen perustaminen ei kuitenkaan miellyttänyt kaikkia vihreitä. Kun Vihreä Liitto päätettiin kokouksen jälkeen rekisteröidä puolueeksi, merkittävä osa yhdistyksen jäsenistä jätti Vihreän Liiton. Harakka kuvaili tilannetta vihreiden omaksi ”kristalliyöksi”, jossa Paloheimon johdolla puolueesta puhdistettiin pois radikaalit, opiskelijat, älymystö, feministit sekä iso osa vihreiden aatteen alkutekijöitä.¹³³ Tämä kuvastaa sitä, että vihreissä oli edelleen henkilöitä, jotka toivoivat vihreiden pysymistä pehmeiden arvojen vaihtoehtoliikkeenä, missä yksilön toimintaan ei kurillisin keinoin puututtaisi. Heidän kannaltaan vihreälle yhteisölle oli käynyt samoin kuin 1960–70-lukujen vahvasti organisoituneille vasemmistolaisille liikkeille, mitä vastustamaan erilaiset vaihtoehtoliikkeet syntyivät.

Myöskään Paloheimo ei kaikesta huolimatta ollut tyytyväinen, vaan piti edelleenkin mahdollisena, että Vihreät ry. rekisteröityisi omaksi puolueekseen. Paloheimo kirjoitti kokouksen jälkeen Helsingin Sanomien yleisönosastolle otsikolla Vihreitä ohjannut kokoustekniikka. Paloheimo kertoo, miksi Vihreän Elämänsuojelu Liiton jäsenet olivat keränneet 5000 eli tarvittavan määrän kannattajanimiä Vihreät ry:lle puolueen perustamiseksi. Hänen mukaansa tämä oli välttämätöntä, jotta Vihreä Liitto voisi vihdoinkin järjestäytyä ja tämän tosiasian tiesivät hyvin ne henkilöt, jotka olivat perillä vihreiden viime vuosien historiasta. Paloheimo muistutti, että nimet oli kerätty ensisijaisesti yhteistä puoluetta varten.¹³⁴

Paloheimon päätöstä pidettiin yllättävänä ja osa Vihreän Elämänsuojeluliiton jäsenistä katsoi hänen menneen jo liian pitkälle. Heidän mielestään Paloheimo havitteli

¹³⁰ Harakka, 1993

¹³¹ Aalto, 2018, s.342

¹³² Vihreä Liitto, 1988

¹³³ Harakka, 1993

¹³⁴ Paloheimo, 1988

itselleen valtaa, mutta Paloheimo itse kiisti nämä väitteet.¹³⁵ Paloheimon päätös tarkoitti käytännössä sitä, ettei Vihreä Liitto saisi käyttöönsä Vihreät ry:n 5000 kannattajakorttia, vaan Vihreän Liiton olisi kerättävä ne erikseen. Aallon mukaan tämä oli Paloheimon pelote, millä haluttiin varmistaa Vihreän Liiton rekisteröityminen puolueeksi. Jos Vihreä Liitto ei onnistuisi tässä, perustettaisiin Paloheimon johdolla joka tapauksessa vihreä puolue. Paloheimo halusi myös pitää kannattajakortit ”kassakaapissa” siltäkin varalta, ettei puolueeksi rekisteröityneessä Vihreässä Liitossa yhteistyö onnistuisi kansalaisyhteiskunnan rakentajien kanssa. Tässä tilanteessa ekokatastrofin torjujilla olisi oma puolue valmiina käyttöön otettavaksi.¹³⁶

Takkuilevan alun jälkeen Vihreät onnistuivatkin keräämään tarvittavat 5000 kannattajakorttia ja elokuussa 1988 Vihreät Liitto rekisteröitiin puolueeksi, mutteivat kuitenkaan ensimmäisenä. Vihreät rp oli nimittäin rekisteröitynyt jo maaliskuussa. Maaliskuun kokouksessa päätettiin, että puolue pysyisi kassakaapissa. Kuitenkin jo toukokuussa 1988 Vihreät rp siirtyi aktiiviseen vaiheeseen. Paloheimo itse oli jättänyt puolueen puheenjohtajuuden neljä päivää maaliskuun kokouksen jälkeen, mutta jatkoi kuitenkin puolueen jäsenenä. Kassakaapissa hän ei kuitenkaan onnistunut puoluetta toiveistaan huolimatta pitämään.¹³⁷

Vihreiden jäsenet ovat pohtineet Paloheimon motiiveja puoluetistelussa. Tavoitteliko paloheimo puolueen sisällä valtaa itselleen ja oliko hänen pyrkimyksensä nousta puolueen johtajaksi. Timo Harakan kirjoitus vihreiden kymmenvuotistaipaleesta antoi kuvan Paloheimosta valtaa tavoittelevana poliittisena pelurina. Soininvaara puolestaan näki Paloheimon henkilönä, joka tavoitteli itselleen karismaattisen johtajan asemaa, kuten hän Paloheimon eroa Vihreästä Liitosta käsittelevässä blogikirjoituksessaan kuvasi.¹³⁸

Sari Aalto tuo kirjassaan esiin myös toisenlaisia mielipiteitä Paloheimosta. Aalto mainitsee Pentti Linkolan pitäneen Paloheimoa liian heikkona ja arkana todelliseksi vallankumousjohtajaksi, liian filosofisena ja viisaana puoluepukariksi ja liian rehellisenä taktikoimaan. Aallon mukaan myöskään Satu Hassi ei nähnyt Paloheimoa vallan tavoittelijana

¹³⁵ Aalto, 2018, s. 343

¹³⁶ Aalto, 2018, s.343–346

¹³⁷ Aalto, 2018, s. 345–346

¹³⁸ Soininvaara, 2010

vaan henkilönä, joka koki olevansa vihamielisten juonittelijoiden keskellä, minkä vuoksi Paloheimo yritti arvata ja torjua juonet ennakolta.¹³⁹

Paloheimon toimenpiteet puolueen kiristämisestä voidaan ymmärrettävästi nähdä vallanhimoisena pyrkimyksenä, millä Paloheimo ehkä pyrkikin saavuttamaan karismaattisen johtajan aseman. Toisaalta Paloheimon toiminta ei vaikuta kovinkaan rationaaliselta vallan tavoittelijan näkökulmasta. Hänen oman liikkeensä jäsenet olivat tyytyväisiä Vihreän Liiton puolueeksi rekisteröimisen puolesta, mutta siitä huolimatta Paloheimo lähti vielä kiristyslinjalle pitämällä Vihreät ry:n kannattajakortit itsellään. Näin ollen hän vain sai lisää vihamiehiä, mutta nyt jopa omista joukoistaan. Hassin näkemys tuntuisi olevan siltä osin oikea, että Paloheimo muuttui jopa vainoharhaiseksi pitkittyneen puoluetistelun myötä. Todennäköisesti Paloheimo pelkäsi joutuvansa petetyksi kansalaisyhteiskunnan rakentajien toimesta, jos hän olisi antanut kannattajakortit suoraan Vihreän Liiton käyttöön.

Kaikesta huolimatta Paloheimo onnistui kuitenkin riitelemällä ja jopa kiristämällä saamaan aikaiseksi tärkeysjärjestyksen, jossa puolueen perustaminen olisi vihreiden ensisijainen tehtävä. Tämä ajanjakso todistaa Paloheimon olleen yksi johtavista hahmoista vihreässä yhteisössä. Hän kykeni omalla toiminnallaan viemään vihreitä haluamaansa suuntaan ja saamaan aikaiseksi hänen jo pitkään haluamansa hyvin organisoituneen vihreän puolueen. Paloheimo oli ottanut ison poliittisen voiton, mutta sitä hän ei kykenisi juhlimaan pitkään.

Paloheimo kirjoitti Uusi Suomi -lehdessä 22.10.1990 Heidi Hautalalle, joka oli kutsunut vihreiden 1988 puoluekiistoja Eero Paloheimo -sotkuksi. Paloheimon mukaan tuosta sotkusta kuitenkin syntyi Vihreä Liitto niminen puolue. Hän uskoi, että ilman Vihreän Elämänsuojelu Liiton keräämiä 5000 kannattajanimeä Vihreät ry:lle, Vihreä Liitto ei olisi vielääkään puolue. Paloheimon mukaan hän kehotti omia Vihreät ry:n jäseniä eroamaan puolueesta ja liittymään Vihreään Liittoon, kun Vihreä Liitto oli saanut omat 5000 kannattajanimeään puolueeksi rekisteröitymistä varten. Useimmat tätä Paloheimon neuvoa hänen mukaansa kuuntelivatkin. Lopuksi Paloheimon mainitsi Vihreässä Liitossa vallinneen vuonna 1990 kohtalaisen selkeyden. Hänen mukaansa puolueen toiminta ja tavoitteet olivat aivan eri luokkaa kuin ennen ”Paloheimo- sotkua”.¹⁴⁰

¹³⁹ Aalto, 2018, s. 330, 246

¹⁴⁰ Paloheimo, 1990

Kun lokakuussa 1988 käytiin kunnallisvaalit, olivat vihreät yhteisestä linjastaan huolimatta edelleen jakautuneet kahtia. Harakka mainitsee omassa vihreiden historiaa käsittelevässä kirjoituksessaan kahtiajaon näkyneen, kun Vihreän Liiton silloinen puheenjohtaja Heidi Hautala ei ollut ainoa, joka osallistui televisiossa näkyneeseen suuren vaalikeskusteluun. Tähän otti osaa myös Eero Paloheimo Vihreät rp:n edustajana.¹⁴¹ Aallon mukaan Paloheimo ei ollut enää missään tehtävissä Vihreät rp:ssä, mutta puolueen ehdokkaat pyysivät kaikesta huolimatta häntä esiintymään puolueen edustajana televisiossa, mihin Paloheimo suostui sillä ehdolla, että vihreät puolueet pelaisivat väittelyssä yhteen ja todistaisivat medialle erimielisyyksien olevan ohi. Hautala ja Paloheimo esiintyivätkin sopuisasti.¹⁴² Vihreän Liiton jäsenissä tämä kuitenkin aiheutti Harakan mukaan närkästystä.¹⁴³

Paloheimon puheet olivat hieman ristiriitaisia siitä, kun hän kehotti Vihreät rp:n jäseniä eroamaan puolueesta samalla kun hän itse esiintyi televisiossa Vihreät rp:n edustajana. Tapaus on Sari Aallonkin kirjassa esitetty hieman hämärästi. Aallon mukaan Paloheimo itse väitti, ettei kuulunut Vihreät rp:een enää vaalien jälkeen, vaan oli itse asiassa ollut Vihreät Uudenmaan jäsenenä sen perustamisesta lähtien ja näin ollen koko ajan ollut Vihreän Liiton jäsen. Vihreät rp:stä kuitenkin kerrottiin Paloheimon olleen edelleen heidän jäsenensä. Vaaliväittelyssäkin Paloheimo väitti edustaneensa laajempaa vihreää liikettä eikä Vihreät rp:tä¹⁴⁴

Kun vaalit lopulta oli käyty, olivat vihreät kokeneet historiansa ensimmäisen varsinaisen vaalitappion. Valtuustopaikkoja menetettiin jopa Helsingissä ja tämä johti Timo Harakan mukaan apulaiskaupunginjohtajan paikan menettämiseen Helsingissä.¹⁴⁵ Syyllisen etsiminen tähän tappioon ei ole vaikeaa. Paloheimosta tehtiin syntipukki, jonka toiminta oli vaurioittanut puoluetta. Muun muassa entinen kansanedustaja Kalle Könkkölä sekä Pekka Haavisto vaativat Paloheimon erottamista puolueesta.¹⁴⁶

Paloheimo vastasi syytteisiin kirjoittamalla Helsingin Sanomien yleisönosastolle 29.10.1988 otsikolla Vaalikeskustelu ei vienyt ääniä vihreiltä. Paloheimo väitti Osmo Soininvaaran syyllistäneen häntä vihreiden vaalitappiosta sanomalla, että pääsyy vihreiden vaalitappioon oli Paloheimon esiintyminen suuressa vaalikeskustelussa. Paloheimon mukaan

¹⁴¹ Harakka, 1993

¹⁴² Aalto, 2018, s. 352

¹⁴³ Harakka, 1993

¹⁴⁴ Aalto, 2018, s. 358

¹⁴⁵ Harakka, 1993

¹⁴⁶ Harakka, 1993

vaalikeskustelun jälkeen he olivat Heidi Hautalan kanssa katsoneet lähetyksen ja todenneet sen menneen hyvin. Myös mediassa keskusteluun oli suhtauduttu myönteisesti. Tämän lisäksi Paloheimo kertoi, että hänen tarkoituksensa oli vaalikeskustelussa yhdessä Heidi Hautalan kanssa näyttää, että vihreät olivat jättäneen erimielisyytensä menneisyyteen. Lopuksi Paloheimo halusi huomauttaa Soininvaaralle, ettei vihreiden kannatus ollut laskenut, kun vertaa kunnallisvaalien tuloksia vuoden 1987 eduskuntavaalien tuloksiin.¹⁴⁷

Kaksi päivää myöhemmin edellisestä Helsingin Sanomien kirjoituksesta Paloheimo kirjoitti toisen mielipidekirjoituksen Ilta Sanomiin otsikolla Vihreiden vaalitappio. Vaalitappion syyksi Paloheimo näki sen, että vihreissä ei hyödynnetty kannatuksen lisäämistä perinteistä puoluejärjestelmää tukevissa kannattajissa, vaan yritettiin edelleen pitää puolueessa puolueinstituutin vannoutuneet viholliset. Paloheimo näki puoluejärjestelmän tukijoissa suurimman potentiaalin, mutta näiden kannatuksen saavuttamiseksi täytyisi kirjoittaa seikkaperäinen ja raikas pitkälle tulevaisuuteen tähtäävä ohjelma. Ohjelmassa tulisi irrottautua vasemmisto-oikeisto ulottuvuuden taakasta.¹⁴⁸

Ensimmäisessä näistä kunnallisvaalien jälkipuinteja koskevista kirjoituksista Paloheimo oli puolustuskannalla vastaten syytteeseen, jossa hän olisi yksin syyllinen vihreiden vaalitappioon. Tätä Paloheimo ei halunnut myöntää vaan halusi keksiä toisen vaihtoehdoisen syyn tappiolle. Syyn Paloheimo toikin esiin Ilta-Sanomissa, mutta tällä ei ollut enää merkitystä, koska Vihreät olivat valinneet syntipukin eivätkä Paloheimon vaihtoehdoisista syistä juurikaan välittäneet. Samalla kansalaisyhteiskunnan rakentajat saivat viimeinkin täydellisen tilaisuuden rankaista Paloheimoa tämän toimista heitä vastaan.

Paloheimoa ei erotettu kuitenkaan puolueesta, vaikka merkittäviä vihreitä vaikuttajia tätä vaatikin. Omien sanojensa mukaan häneltä kuitenkin evättiin eduskuntaryhmän puheenjohtajuus rangaistukseksi televisioesiintymisestä johtuen.¹⁴⁹ Aallon mukaan alkuperäinen suunnitelma olikin, että Paloheimo toimisi Haaviston jälkeen eduskuntaryhmän puheenjohtajana kaksi jälkimmäistä vuotta. Toisin kun Paloheimo väittää, hän ei Aallon mukaan menettänyt puheenjohtajuutta televisioesiintymisensä takia, vaan Vihreät rp:n perustamisesta syntyneiden sotkujen vuoksi. Ryhmän puheenjohtajaksi valittiin lopulta Erkki Pulliainen¹⁵⁰

¹⁴⁷ Paloheimo, 1988

¹⁴⁸ Paloheimo, 1988

¹⁴⁹ Paloheimo, 2011, s. 194

¹⁵⁰ Aalto, 2018, s. 347

Lisäksi Paloheimolta vaadittiin eduskuntaryhmässä puolensa valitsemista Vihreän Liiton ja Vihreän rp:n väliltä ja allekirjoittamaan sopimuksen, jolla jäsenet sitoutuisivat sanoissa ja teoissa Vihreään Liittoon. Paloheimo ei tähän kuitenkaan suostunut, koska ei voinut sitoutua vaalikauden aikana puolueeseen, jonka linjasta hän oli epävarma. Paloheimoa ei kuitenkaan erotettu, mutta Vihreät muuttivat ryhmän sääntöjä niin, että ryhmä voisi ottaa kantaa eduskunnassa myös enemmistön voimin, eikä pelkästään ryhmän yksimielisellä päätöksellä.¹⁵¹

Vaalitappio oli myös tappio Paloheimolle, josta hän ei poliitikkona enää toipunut. Timo Harakan mukaan tästä seurasi Paloheimon kuoleminen ”osapuolena”,¹⁵² mikä pitikin paikkaansa. Paloheimo ei enää päässyt samanlaiseen asemaan, jossa olisi voinut omalla vaikutusvallallaan määritellä puolueen linjaa. Vuoden 1991 vaaleihin hän kuitenkin lähti vielä, tällä kertaa Vihreän Liiton jäsenenä.¹⁵³ Entinen kiristysaseena toiminut Vihreä rp oli lopullisesti hylätty.

Myöskään Vihreät rp:n tulevaisuus ei ollut ruusuinen. Vuoden 1991 vaaleissa Ekologinen puolue Vihreät -nimellä toiminut entinen Vihreät rp sai alle 4000 ääntä, eikä näin ollen yhtään kansanedustajaa.¹⁵⁴ Paloheimon kiristysaseena käytetty Vihreät rp ei menestynyt tulevaisuuteen vaaleissa, vaan heikon kannatuksen takia kuihtui ajansaatossa pois.¹⁵⁵

Paloheimon menetettyä asemansa, lähtivät Vihreät Vuoden 1991 eduskuntavaaleihin ympäristöteemojen lisäksi humaaneilla teemoilla. Suomesta pitäisi tehdä kestävä talouden mallimaa, mihin vaadittaisiin ihmisten välistä todellista tasa-arvoa. Tämä tarkoittaisi ilmatorahastoa kasvihuoneilmion torjumiseksi sekä vastuullista ulkomaalaispolitiikkaa.¹⁵⁶ Ympäristöasioiden lisäksi otettiin nyt enemmän kantaa humaaneihinkin aiheisiin, kuten vastuulliseen pakolaisten auttamiseen. Vaalit olivat entistä paremmin organisoituneille vihreille suuri menestys. Kansanedustajia valittiin kymmenen kappaletta, joiden joukossa olivat vuoden 1987 kaartista vielä Paloheimo, Haavisto ja Pulliainen. Maltillisempänä esiintynyt Soininvaara puolestaan ei päässyt uusimaan paikkaansa, minkä vuoksi Vihreiden

¹⁵¹ Aalto, 2018, s. 358–360

¹⁵² Harakka, 1993

¹⁵³ Aalto, 2018, s. 384

¹⁵⁴ Aalto, 2018, s. 384

¹⁵⁵ Mickelsson 2007, s. 257

¹⁵⁶ Remes & Sohlsten 2007, 91

vaalivalvojisissa ravintola Kappelissa pohdittiin oliko ”Ode” liian älykäs eduskuntaan.¹⁵⁷ Uusina niminä eduskuntaan nousi muun muassa puolueen puheenjohtaja Heidi Hautala, joka oli Helsingin äänikuningatar 13 617 äänellään.¹⁵⁸ Hautala oli ennen vaaleja muun muassa toiminut vahvana ydinvoiman vastustajana ilmoittaen, ettei Vihreä liitto liittyisi hallitukseen, jossa lisää ydinvoimaloita rakennettaisi Soininvaaran ollessa asiasta maltillisempi.¹⁵⁹ Ehdottomuus olikin ehkä valttikortti suureen äänisaaliiseen, kun puolestaan maltillisemmin esiintynyt Soininvaara putosi eduskunnasta.

Vuoden 1991 eduskuntavaalien jättimenestyksen myötä Vihreällä Liitolla oli nyt kymmenen kansanedustajaa, joista suurin osa helsinkiläisiä kansalaisyhteiskunnan rakentajia. Tämäkin heikensi entisestään Paloheimon asemaa. Vuoden 1987 eduskuntavaalien aikana ekokatastrofin torjuijen saavuttama 2–2 tasatilanne kansalaisyhteiskunnan rakentajien määrässä oli vaihtunut murskatappioon.

Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut, etteikö Paloheimo edelleenkin haastaisi riitaa puolueen sisällä, kun hän saisi tilaisuuden. Kaikesta huolimatta hän oli edelleenkin Vihreän Liiton kansanedustaja ja näin ollen tavallista suurempaa mediahuomiota saavuttava kansalainen.

3.3 Pakolaiset aiheuttavat kiistaa

Paloheimolle kehitysapu oli kaksiteräinen miekka. Siinä missä Paloheimo kannatti väestöräjähdyksen torjuvia kehitysavun keinoja, ei hän olisi ollut valmis omien sanojensa mukaan muihin kehitysavun keinoihin. Maahanmuuttoon Paloheimo suhtautui myös kriittisesti, vaikka Vihreiden virallinen puolueohjelmiin perustuva linja olikin pakolaismyönteinen. Vuoden 1990 puolueohjelmassa pakolaisuutta pidettiin enemmän ekokatastrofin tuloksena ja tämän myötä pakolaisille pitäisi antaa mahdollisuus turvapaikkaan Suomessa.¹⁶⁰ 1994 puolueohjelmassa puolestaan mainittiin pakolaisten tuoman kulttuurin olevan Suomelle rikkaus.¹⁶¹

¹⁵⁷ Juurus, 1991

¹⁵⁸ Remes & Sohlsten 2007, 92

¹⁵⁹ Helsingin Sanomat, 1991

¹⁶⁰ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990

¹⁶¹ Vihreän liiton puolueohjelma, 1994

Vuonna 1989 Paloheimo kommentoi Vihreässä Langassa Vihreän liiton julistusta, jossa mainittiin Vihreiden kannattavan ulkomaalaisten pysyvää ja tilapäistä muuttoa asumaan ja työskentelemään Suomeen. Paloheimo kommentoi tätä typeryydeksi ja täydelliseksi junttiudeksi, koska siinä lokeroitiin kaikki ulkomaalaiset yhdellä sanalla suomalaisen vastakohtaksi.¹⁶² Tällainen suoranainen viisastelu ja provosointi oli hyvin tyyppillistä Paloheimon kirjoittelussa, jolla oli ehkä enemmänkin tarkoitus aiheuttaa riitelyä vastapuolen kesken. Tämän lisäksi sanan ”juntti” käyttäminen vihreiden aktiiveista oli varmasti hyvinkin tarkoituksellisesti valittu ärsyttämään, koska suurelta osin helsinkiläisistä opiskelijoista koostuneet nuoremmat vihreät olivat varmastikin yleisessä ja myöskin omasta mielestään jotain täysin päinvastaista, kuin tietämättömiä juntteja.

Tämän jälkeen Paloheimo otti kantaa ulkomaalaisten rohkaisuun muuttaa Suomeen esittämällä kysymyksiä, miksi Suomeen pitäisi ottaa rohkaisemalla lisää ulkomaalaisia siksikö, että Suomessa oli tilaa. Tämän jälkeen hän vielä esitti kysymyksen, pitikö ihmisten muuttaa aina sinne, missä oli eniten tilaa ja mitä siitä seuraisi maailmalle.¹⁶³ Paloheimo näin ollen oli jo 1980-luvulla erittäin skeptinen maahanmuuton suhteen, koska katsoi sen vain nopeuttavan ekokatastrofia ja ylikansoittumista.

Helsingin Sanomien Sunnuntai-osiossa 28.10.1990 julkaistiin artikkeli ”Pakolaisten luvattu maa?”. Artikkelissa ennustettiin pakolaisongelmaa, kun nääntyvästä Somaliasta ja Romaniasta ihmisjoukot pakenivat parempien elinolojen toivossa, pääkohteenaan Suomi. Artikkelissa kerrottiin, että Suomesta anoi turvapaikkaa 2000 pakolaista ja ennustettiin, että seuraavana vuonna pakolaisia olisi jo 5000–6000. Kirjoituksessa kysyttiin, oliko Suomella varaa ottaa näin paljon pakolaisia vuosittain. Omia näkemyksiään artikkelissa antoivat muun muassa pääministeri Harri Holkeri, kansanedustaja Jörn Donner sekä vihreä aktiivi David Pemberton. Donnerin mielestä Suomeen voitaisiin ottaa vuosittain jopa 15000 pakolaista ja Pemberton oli samoilla linjoilla.¹⁶⁴

Paloheimon vastaus julkaistiin Helsingin Sanomien yleisönosastolla kolme päivää myöhemmin. Hän moittii Donnerin lausuntoa 15000 ulkomaalaisesta vuodessa tyhmäksi, julmaksi ja piittaamattomaksi. Paloheimon mukaan kolmannen maailman maissa väkiluku oli jo neljä miljardia ja se kasvoi 100 miljoonan vuosivauhdilla. Väestön kasvu tulisi aiheuttamaan

¹⁶² Paloheimo, 1989

¹⁶³ Paloheimo, 1989

¹⁶⁴ Sundberg, 1990

ympäristötuhon ja muuttopaineen, josta Suomeen tulleet somalit olivat vain jäävuoren huippu. Paloheimon mukaan resurssit eivät enää tässä vaiheessa riittäisi ratkaisemaan ongelmaa perusteella ”Helsingin kaupungin katukuvaa piristäisi tavattomasti kansainvälinen kirjo”. Hän esitti ongelmaan kolme erilaista ratkaisumallia, joista tulisi valita. Näitä malleja voisi myös soveltaa toisiinsa, mutta Paloheimon mukaan selkeä linja olisi ongelman suhteen tehtävä heti.¹⁶⁵

Ensimmäisessä mallissa otettaisiin vastaan 15000 siirtolaista vuodessa välittämättä heidän taustoistaan ja maksetaan tästä 1,5 miljardia markkaa vuodessa. Väestön kasvun takia vähän ajan päästä täytyisi ottaa 150 000 siirtolaista ja maksaa 15 miljardia markkaa, että apu tuntuisi jossakin ja olla iloisia, että Helsingin katukuva piristyi.¹⁶⁶

Toisessa mallissa ei otettaisi siirtolaisia Suomeen, vaan suunnattaisiin apu suoraan kehitysmaihin. Yksi siirtolainen Suomessa maksoi noin 100 000 markkaa ja sillä summalla saataisiin Paloheimon mukaan autettua ihmisiä kehitysmaissa, esimerkiksi rokotettua 3000 lasta kuutta tappavaa tautia vastaan. Tämäkin malli oli hänen mukaansa vain väliaikainen ratkaisu, koska väkiluku jatkaisi kuitenkin kasvamistaan ja ongelmat sitä myötä kertautuisivat.

Kolmannessa mallissa ongelmaan suhtauduttaisiin pitkäjänteisesti ja ennalta ehkäisevästi. Koko kehitysapu tulisi suunnata perhesuunnitteluun, jonka tarkoituksena oli hillitä väestön kasvua. Paloheimon mukaan resurssit eivät riittäisi ihanteellisimpaan ratkaisuun, vaan täytyisi valita paras mahdollinen malli.¹⁶⁷

Paloheimo haukkui Helsingin katukuvasta huolta kantaneet ”pellekoululaisiksi” ja Suomen julkikuvasta huolehtineet ”farisealaisiksi”. Lopuksi Paloheimo totesi, ettei Suomen tulisi välittää julkikuvastaan, vaan ilmoittaa perhesuunnittelumallin olevan paras mahdollinen kehitysapusuunnitelma.¹⁶⁸

Vihreä aktiivi Pemberton vastasi Paloheimolle Helsingin Sanomissa mielipidekirjoituksellaan ”Siirtolaiset eivät ole pakolaisia”. Pemberton huomauttaa, että Paloheimo ei ymmärrä pakolaisten ja siirtolaisten eroa, eikä pakolaisten vastaanotto hidastaisi maailman väestöräjähdyttä. Se lievittäisi kuitenkin monien ihmisten hätää ja auttaisi ymmärtämään tietämystä pakolaisuudesta ja maailman väestöstä. Pemberton myös vihjasi Paloheimon olevan suvaitsematon pakolaisia kohtaan, koska hän ei halunnut ”piristää

¹⁶⁵ Paloheimo, 1990

¹⁶⁶ Paloheimo, 1990

¹⁶⁷ Paloheimo, 1990

¹⁶⁸ Paloheimo, 1990

Helsingin katukuvaa”. Pemberton myös oletti, ettei Paloheimo halunnut kotikuntansa Tuusulan kansallisjärven yksityisrannoille kylpyvieraskuntaa.¹⁶⁹

Paloheimo kirjoitti vielä julkaisematta jääneen vastineen Helsingin Sanomiin, jossa hän puuttui Pembertonin kirjoituksessa olleisiin epäjohtonmukaisuuksiin. Paloheimo totesi, että hän kyllä erotti pakolaisen siirtolaisesta. Hän väitti Pembertonin itsensä sekoittavan nämä toisiinsa pitämällä eestiläisiä ja neuvostokarjalaisia verrannollisina kolmannesta maailmasta tuleviin pakolaisiin.¹⁷⁰

Pembertonin olettamaan survaisemattomuuteen Paloheimo vastasi, ettei saa ”näppylöitä” siirtolaisuudesta, vaan pilkkasi heitä, jotka pyrkivät pinnallisin perustein ratkaisemaan maailman vakavimpia ongelmia.¹⁷¹

Paloheimo teki useita oletuksia, jotka eivät käyneet ilmi Pembertonin kirjoituksesta. Hän muun muassa kirjoitti, että Pemberton olisi väittänyt Paloheimon kutsuneen maahantulijoita pummeiksi ja hyvinvoinnin uhkiksi. Hän myös oletti, että Pembertonilla oli vihamielinen asenne suomalaisiin koska hän oli itse ulkomaalainen. Nämä eivät tulleet ilmi Pembertonin kirjoituksesta, vaan oletettavasti hänen aiemmista kommentistaan, joita Paloheimo tekstissään käytti. Paloheimo väitti Pembertonin muun muassa puhuneen ”pellavapäisten suomalaisten muiluttamisesta”, ”Sulo -Suti – Suomelasta” sekä ”täkäläisestä työelämän liukuhihnasta”.¹⁷²

Lopuksi Paloheimo viittasi omaan kirjoitukseensa toistamalla, että ongelman ratkaisemiseksi selkeä linja olisi vedettävä, vaikka soveltamalla hänen antamia malleja keskenään.¹⁷³

Paloheimon keskeiset ja ainoat perustelut maahanmuuttovastaisuudelle olivat niin Vihreässä Langassa kuin Helsingin Sanomissa ympäristölliset syyt. Pakolaisten vastaanottaminen ei ratkaisisi todellista ongelmaa, eli maapallon ylikansoittumista. Paloheimon käsitys erosi hyvin paljon Vihreiden omasta näkökulmasta, mikä johti kritiikkiin puolueen sisällä. Hyvänä esimerkkinä muun muassa Pembertonin vihjailut Paloheimon suvaitsemattomuudesta, ehkä jopa rasismista pakolaisia kohtaan.

¹⁶⁹ Pemberton, 1990

¹⁷⁰ Paloheimo, 2011, s. 306

¹⁷¹ Paloheimo, 2011, s. 306

¹⁷² Paloheimo, 2011, s. 306

¹⁷³ Paloheimo, 2011, s. 306

Maahanmuutosta käyty keskustelu ei kuitenkaan ollut yhtä keskeistä, mitä se esimerkiksi tänä päivänä politiikassa on, minkä takia Paloheimon sanomat eivät tuottaneet erityisen suurta mediahuomiota, vaikka kysymys Paloheimolle olisikin ollut tärkeä. Maahanmuuttovastaisuus tuotti Paloheimolle negatiivista huomiota ennemminkin Vihreiden sisällä kuin valtakunnallisella tasolla. Sen sijaan Paloheimon kaihtamasta sosiaalipolitiikasta tulisi Paloheimolle valtakunnallistakin huomiota.

3.4 Ilmiriita sosiaalipolitiikasta

Kun vihreät alkoivat muovautua entistä enemmän kansalaisyhteiskunnan rakentajiin, näkyi se myös vihreiden ensimmäisissä puolueohjelmissa. Vuosien 1990 ja 1994 puolueohjelmissa globaalilla ja kotimaisella ympäristön suojelulla oli tärkeä osa, mutta niin ikään tärkeässä osassa olivat myös sosiaalipoliittiset uudistukset. Vihreässä sosiaalipolitiikassa keskeistä oli toimivamman julkisen sektorin rakentaminen sekä kansalaispalkkajärjestelmä, minkä tarkoituksena oli köyhimpien kansalaisten toimeentulon helpottaminen.¹⁷⁴ Vihreiden sosiaalipoliittiset näkökulmat tulisivat olemaan puolueen sisäisistä asioista Paloheimolle ristiriitaisin ja konfliktiharkin aihe.

Eduskunnassa toimiessaan kansanedustajana, Paloheimo aloitti kirjoittamaan ahkerasti sosiaalipolitiikasta niin Vihreään Lankaan kuin Helsingin Sanomiin. Vihreään Lankaan kirjoitetut tekstit oli tarkoitettu enemmän kritisoimaan Vihreän liiton omaa sosiaalipoliittista linjaa, josta ensimmäinen virallinen linjaus tuli puolueen ensimmäisessä puolueohjelmassa 1990. Etenkin työttömille ja opiskelijoille jaettava julkinen tuki oli Paloheimolle aihe, jota hänen oli vaikea ymmärtää.

Vuonna 1990 Paloheimo kritisoi Vihreässä Langassa Vihreiden puolueohjelmaluonnosta otsikolla Kuka maksaa kansalaispalkan? Puolueohjelmaluonnoksessa energialle ja hyödykkeille laskettiin ekologisesti perusteltu hinta ja näin kertyvät varat ohjattaisiin kansalaispalkkajärjestelmän rakentamiseen. Paloheimon mukaan vihreiden mielestä kansalaispalkkajärjestelmällä tarkoitettiin systeemiä, jossa nykyistä suurempi osa väestöstä ei tuottaisi mitään, mutta nauttisi kuitenkin

¹⁷⁴ Vihreän liiton puolueohjelma, 1990 & 1994

kansalaispalkkaa. Paloheimon mukaan kansalaispalkkajärjestelmä ei ollut oikeudenmukainen tuottavaa työtä tekevää henkilöä kohtaan.¹⁷⁵

Toisekseen Paloheimo kritisoi kansalaispalkkajärjestelmää siitä, miten energiaa pystyttäisiin tuottamaan järkevästi siten, ettei se rasittaisi ympäristöä. Kansalaispalkkajärjestelmä vaatisi Paloheimon mukaan ympäristöä tuhoavien tehtaiden rakentamista, että valtio saisi varallisuutta niin suuren kansalaispalkan myöntämiseen, jolle voisi tulla toimeen.¹⁷⁶

Paloheimo mainitsi kirjoituksessaan myös Linkolan mallin, jossa kansalaiset työtä tekemällä tuottivat toisilleen ja itselleen elämälle tarpeelliset resurssit, kuten ruuan, asumisen ja vaatetuksen, etupäässä lihasvoimaa käyttäen, ilman teollisuutta. Näin ollen ympäristö ei kuormittuisi.¹⁷⁷

Kirjoituksesta käy ilmi, ettei Paloheimo voinut kannattaa kansalaispalkkaa, koska epäili sen olevan ympäristölle liian tuhoisa, sekä epäoikeudenmukainen työtä tekevää väestöä kohtaan. Paloheimo mainitsi myös jälleen kerran Linkolan, joka Vihreiden kannattajien joukossa oli aina ollut ristiriitainen hahmo. Kansalaispalkan kritisointi ja Linkolan mallin tuominen esille kirjoituksessa viittasivat siihen, että Paloheimo alkoi etäännyttää entistä enemmän puolueen linjasta.

Paloheimo kirjoitti Vihreään Lankaan vuonna 1991 otsikolla Leipäkö on ”krääsää”? kritisoivan näkemyksen Osmo Soininvaaran talouspolitiikasta. Paloheimo puuttui tekstissä Soininvaaran talouspolitiikan pääkohtiin, joita olivat: taloudellinen toiminta, palvelujen ja suuren tavaramäärän vastakkainasettelu, omavaraisuus, julkisen kulutuksen arvostus ja löysä talouspolitiikka. Paloheimon mukaan Soininvaaran talouspolitiikka pääkohtineen tarkoitti kansalaisten erimuotoista verottamista ja verovarojen jakamista kansalaisille erilaisten tukipalkkioiden muodossa, julkista palvelusektoria samanaikaisesti elättäen. Paloheimon mukaan Soininvaaran talouspolitiikka oli utopistinen, koska siinä monet välttämättömät tuotteet, kuten ”krääsänä” mainittu leipä, tuotettiin ympäristöä vahingoittaen.¹⁷⁸

Paloheimo totesi, että tuotanto ei ole välttämätön paha, vaan välttämätön perusta kaikelle. Paloheimosta oli tärkeämpää keskittyä tuotannon kehittämiseen, eikä tuotannon alasajoon. Vaihtoehdoksi Paloheimo tarjosi energiatuotannon, tavaratuotannon ja

¹⁷⁵ Paloheimo, 1990

¹⁷⁶ Paloheimo, 1990

¹⁷⁷ Paloheimo, 1990

¹⁷⁸ Paloheimo, 1991

kuljetusten täydellistä uusimista kierrättäväksi, uusiutuvaksi ja säästäväksi tuotannoksi. Paloheimon mukaan tämä edellytti valtavaa työpanosta ja suuria uhrauksia tältä sukupolvelta viitaten ilmeisimmin suuriin ikäluokkiin.¹⁷⁹

1990-luvun taitteessa näytti jo vahvasti siltä, ettei Paloheimo saisi sosiaalipoliittisilla mielipiteillä mitään aikaiseksi. Vihreillä ei ollut tarvetta puuttua Paloheimon julkisiin avautumisiin, koska puoluekonfliktien myötä hän oli menettänyt asemansa kansalaisyhteiskunnan rakentajien haastajana. Vihreiden imagon kannalta Paloheimo teki palveluksen esiintymällä julkisesti vihreiden sosiaalipolitiikan vastustajana. Näin Vihreä Liitto näyttäytyi vaihtoehtoisena puolueena, missä sana oli vapaa, eikä Paloheimoa laitettu järjestykseen puoluekurin voimin.

Vihreiden sosiaalipolitiikan kritisointi Vihreässä Langassa ei riittänyt Paloheimolle. Toisella kaudellaan Paloheimon kirjoituksissa alkoi näkyä entistä enemmän pettymys eduskunnan toimintaan, mitä hän purki Helsingin Sanomissa yleisönosastolle kirjoitetuissa teksteissä. Paloheimon toivomien filosofisten kaksintaisteluiden jäädessä sivuun¹⁸⁰, oli Paloheimonkin laajennettava omia ajatuksiaan sosiaalipolitiikkaan valtakunnallisella tasolla.

Vuonna 1991 julkaistiin Paloheimon kirja Välit selviksi - ja joka suuntaan. Vihreässä Langassa käsiteltiin 31.10.1991 tiivistetysti kirjan sisältöä. Kirja koostuu Paloheimon kirjoittamista kriittisistä kirjeistä henkilöille, joiden kanssa hänellä oli erimielisyyksiä eri teemoista. Kirjan kirjeissä Paloheimo kritisoi Vasemmistoliiton perustajahahmojen Claes Anderssonin ja Jan-Otto Anderssonin sosiaalipoliittisiä näkemyksiä, kokoomuksen kansanedustaja Martti Tiurin optimistista näkemystä maailman pelastamisesta teknologian avulla, sekä Pentti Linkolan teknologiavastaisuutta ja äärimmäistä ehdottomuutta.¹⁸¹

Kirja ei vielä ilmestyessään kiinnittänyt juurikaan kansallista huomiota. Vihreässä Langassa se sai aikaan muutamia kriittisiä yleisönosastokirjoituksia lehden tilaajilta, sekä toimittaja Hannes Mäntyrannan kirja-arvostelun. Niin yleisöosastolla kuin Mäntyrannan kirja-arvioinnissa keskityttiin ennen kaikkea Claes Anderssonin ja Jan-Otto Anderssonin sosiaalipolitiikkaan. Arvostelussa Mäntyranta muun muassa haukkui Paloheimoa isä aurinkoiseksi ja epäinhimillisen suunnitelmatalouden apostoliksi.¹⁸²

¹⁷⁹ Paloheimo, 1991

¹⁸⁰ Paloheimo, 2011, s. 269

¹⁸¹ Vihreä Lanka, 1991

¹⁸² Mäntyranta, 1991

Anderssonille suunnatussa kirjan kirjeessä Paloheimo mainitsi sosiaalialalla työskentelevien lukumäärän kolminkertaistuneen viimeisen kahdenkymmenen vuoden aikana yhteensä 110 000 virkailijaan. Paloheimon mukaan suurin osa näistä virkailijoista oli turhia paperin pyörittelijöitä, kuten hallinnollinen päiväkodin johtaja. Tästä paperin pyörittelystä Suomen valtio maksoi yli 100 miljardia markkaa vuodessa, mikä oli 80 000 markkaa jokaiselta nelihenkiseltä perheeltä ilman sosiaalialan tehokkaan työn tuloksia.¹⁸³

Paloheimon mukaan sosiaalialan työntekijöiden kuuli ruikuttavan, että kansalaiset eivät halua, kehtaa tai tiedä hakeutua heidän holhottavikseen, vaikka sosiaalialan työntekijöiden kuuluisi pitää mahdollisimman suuri joukko holhouksen ulkopuolella ja saattamaan asiakkaat mahdollisimman pian riippumattomiksi valtiosta. Tästä Paloheimo teki johtopäätöksen, että sosiaaliala taannutti ihmisiä. Paloheimon mielestä sosiaalialalla pitäisi omaksua ajatus avunantamisesta niille, jotka sitä oikeasti tarvitsivat. Täytyisi erottaa esimerkiksi räjähdysonnettomuuden uhriksi joutunut perhe ja velttouden ja katkeroitumisen kautta alkoholisoitunut pultsaripari. Sosiaalialan pitäisi myös hyväksyä ajatus, että ihmisille täytyi silloin tällöin sanoa vasten naamaa ”syytä itseäsi”. Lopuksi Paloheimo totesi, että alimmallakaan palkkaporilla puurtavan ihmisen tulo ei saisi jäädä pienemmäksi kuin pelkällä toimeentulotuella saatu etuus.¹⁸⁴

Kansallista huomiota kirja sai vasta kaksi vuotta myöhemmin. Tähän vaikutti varmasti laman tuoma työttömyys, mikä lähti hurjaan kasvuun vuosina 1992–1993.¹⁸⁵ Helsingin Sanomille 3.10.1993 antamassaan haastattelussa käsiteltiin Paloheimon kirjaa ja ennen kaikkea kirjan osiota, jossa käsiteltiin sosiaalipolitiikkaa. Kirjassaan Paloheimo halusi todistaa avokätisen sosiaalipolitiikan toimimattomuuden. Todistaakseen tämän toimimattomuuden, hän loi fiktiivisen perheen, jossa oli työtön isä, alituisen työpaikkoja vaihteleva äiti sekä kaksi lasta harrastuksinaan laskettelu ja ratsastus. Tälle fiktiivisellä perheelle hän sai haastattelun mukaan tukea 13000–14000 markkaa. Tämä testi sai Paloheimon vakuuttuneeksi siitä, ettei Suomen sosiaalipolitiikka ollut hänen mielestään tältä osin toimivaa.¹⁸⁶ Paloheimon mukaan tämä vahva rahallinen tukeminen ilman velvollisuuksia oli johtanut tilanteeseen, jossa kansalaisia passivoitiin, rohkaistiin työttömyyteen sekä juoppojen paapomiseen.¹⁸⁷

¹⁸³ Vihreä Lanka, 1991

¹⁸⁴ Vihreä Lanka, 1991

¹⁸⁵ Kiander & Vartia, 1998, s. 288

¹⁸⁶ Sundberg, 1993

¹⁸⁷ Sundberg, 1993

Vaikka kirjan julkaisun jälkeen työttömyys olikin lisääntynyt hurjasti, seiso Paloheimo edelleen kirjoittamansa takana. Olisi voinut kuvitella, että Paloheimolta olisi herunut sympatiaa tuona ajanjaksona työttömäksi jääneille. Paloheimo tuntui ennemminkin syyllistävän kuin sympatisoivan näitä työttömiksi jääneitä aikana, jolloin monen työttömäksi jääneen mieliala ei sitä tuskin olisi kaivannut. Voi olla, ettei Paloheimo ylpeytensä takia halunnut perääntyä siitä, mitä kirjassaan oli muutama vuosi sitten tuonut esiin. Kaikesta huolimatta politiikan tasolla Paloheimo nousi laman myötä pinnalle. Kohua aiheuttaneeseen haastatteluun oli Vihreän Liiton vaikutusvaltaisten henkilöiden jälleen reagoitava.

Vihreiden silloinen puheenjohtaja Pekka Sauri tarttui Paloheimon antamaan haastatteluun kirjoittaessaan Helsingin Sanomiin 10.10.1993 mielipidekirjoituksen otsikolla Perusturvaa ei saa murtaa. Saurin mukaan Paloheimo oli langennut yksityiskohtien dramatisointiin sosiaaliturvaa kritisoidessaan. Tämän jälkeen Sauri halusi muistuttaa, että pohjoismaisen sosiaalipolitiikan ansiosta oli saavutettu korkea koulutus- ja elintaso. Pohjoismaisen sosiaalipolitiikan puutteista huolimatta ansiot olivat verrattomasti suuremmat.¹⁸⁸

Saurin mukaan lama-aikana sosiaalipolitiikan kritisoiminen ilman selkeää vaihtoehtoa, lisäsi jo valmiiksi suurta epävarmuutta ja turvattomuutta. Ongelmia pitäisi lähteä ratkomaan siten, ettei ongelmien korjaaminen edellyttäisi paluuta vahvojen ja onnistuvien yhteiskuntaan, jonka ideologiseksi vaihtoehdoksi pohjoismaisen sosiaalipolitiikka syntyi.¹⁸⁹

Paloheimon antaman haastattelun jälkeen myös Vihreiden kansanedustajat Satu Hassi ja Heidi Hautala kirjoittivat yhteisen mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin 30.10.1993. Hautala ja Hassi kritisoivat Paloheimoa todeten, ettei Paloheimo ymmärtänyt sosiaalipolitiikan olevan paljon muutakin kuin toimeentulotukea, saati juoppojen toimeentulotukea. Samalla Hassi ja Hautala painottivat, ettei Paloheimon linja edustanut puolueen linjaa.¹⁹⁰

Hassin ja Hautalan mukaan järkevä yhteiskunta tarvitsi sosiaaliturvaa myös ekologisesti ajatellen. Sosiaaliturvattomassa yhteiskunnassa yksilön oli yritettävä rakentaa turvalinnake, mikä lisäsi tarpeettomasti kulutusta ja luonnon tarvelemistä. Tästä hyvänä esimerkkinä kehitysmaat, missä sosiaaliturvan puute aiheutti väestön kasvua, minkä myötä

¹⁸⁸ Sauri, 1993

¹⁸⁹ Sauri, 1993

¹⁹⁰ Hassi, Hautala, 1993

yhteiskunnalliset ja ekologiset seuraukset olivat tuhoisia. Hassi ja Hautala pyrkivät selittämään Paloheimolle, miksi nykyinen sosiaaliturvajärjestelmä ei toiminut monimutkaisuuden takia. Tämän lisäksi tukien varassa elävää passivoi mahdollisten työtulojen välitön vaikutus toimeentulotuen määrään. Tähän ongelmaan Hassi ja Hautala ehdottivat ratkaisuksi perustuloa, jossa työtulojen lisäksi maksettaisiin toimeentulotukea tuloista riippuen.¹⁹¹

Pahana takaiskuna Paloheimolle voidaan pitää ekokatastrofin torjuna pidetyn Erkki Pulliaisen antamaa tukea Hassille ja Hautalalle näiden kirjoituksen jälkeen. Pulliainen kirjoitti Helsingin Sanomiin 14.11.1993 oman mielipidekirjoituksensa otsikolla Kunnioitan hyysääjiä. Pulliaisen mukaan demokratiassa vihreät arvot voivat toteutua vain sosiaalisesti oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa ja tähän kuului aimo annos paapomista.¹⁹² Pulliaisen ulostulo alkoi todistamaan Paloheimon jääneen yksin vihreiden sisäisissä konflikteissa. Tulevaisuus vihreiden puoluepoliitikkona alkoi vaikuttamaan hyvin epätodennäköiseltä. Kaikesta huolimatta Paloheimo jatkoi sinnikkäästi mielipiteensä puolustamista.

Paloheimo odotetusti ei perääntynyt, vaan asettui puolustuskannalle osallistuessaan keskusteluun koskien antamaansa haastattelua. Helsingin Sanomien 21.10.1993 julkaisemassa yleisönosastokirjoituksessa Paloheimoa ilahdutti runsas huomio, mitä hän haastattelun myötä sai. Omien sanojensa mukaan Paloheimo sai ”rekkakuormallisen julkisia ja yksityisiä vastineita”, mikä ilahdutti häntä. Toisaalta Paloheimoa suretti, ettei keskustelu saanut uusia raikkaita muotoja, vaan vanhoja mantroja jankutettiin viisaan oloisesti.¹⁹³

Paloheimo jakoi vastineet kahteen vastaväitteeseen, joista ensimmäinen oli ”Alkoholismi on sairaus” ja toinen ”Toimeentulotuki”. Paloheimo kyseenalaisti alkoholismin sairautena, kysymällä oliko alkoholismi sairaus, josta ei voinut parantua itse tahdon voimalla ilman ulkopuolista apua.¹⁹⁴

Toinen vastine koski toimeentulotukea, jossa Paloheimolle kirjoittaneet väittivät, ettei Suomessa voi saada 13 000–14 000 markkaa toimeentulotukia, kuten Paloheimo oli kirjassaan ”Välit selviksi ja joka suuntaan” väittänyt. Paloheimo totesi, ettei laskelmassa ollut

¹⁹¹ Hassi, Hautala, 1993

¹⁹² Pulliainen, 1993

¹⁹³ Paloheimo, 1993

¹⁹⁴ Paloheimo, 1993

laskuvirhettä, vaan suuri osa ihmisistä ei tiennyt mihin kaikkiin tukiin he olivat lain mukaan oikeutettuja tai ylpeytensä vuoksi eivät niitä hakeneet.¹⁹⁵

Paloheimo kertoi lopuksi, että pahinta sosiaalipolitiikassa oli työn kannattamattomuus tuen vastaanottamisen rinnalla, millä pönkitettiin sosiaaliväen valtaa kansantalouden kustannuksella.¹⁹⁶ Paloheimon mukaan ongelmana ei siis ollut yksittäiset alkoholistit tai tuen hakijat, vaan sosiaaliväki, jonka Paloheimo katsoi hyötyvän löyhästä sosiaalipolitiikastaan.

Paloheimo jatkoi aiheesta väittelyä Helsingin Sanomien yleisönosastolla otsikolla, Sosiaalisektori eristyy. Paloheimo hyökkäsi kirjoituksessaan kutsumaansa ”sosiaaliväkeä” vastaan. Paloheimon mukaan sosiaaliviranomaisilla oli vaitiolo-oikeutensa ansiosta illuusio eräänlaisesta koskemattomuudesta yhteiskunnassa, minkä takia pienempikin kritisointi sosiaaliväkeä kohtaan aiheutti sosiaaliväen keskuudessa suoranaisen hälytystilan. Paloheimo näki asian siten, että sosiaaliväellä oli vain velvollisuuksia asiakkaita ja omaa ammattikuntaa kohtaan ilman vastuuta muuta yhteiskuntaa kohtaan. Paloheimo lopetti kirjoituksensa toteamalla, että sen ajan sosiaalityö ei tuottanut yhteiskunnalle kompensaaiona niin paljon kuin se yhteiskunnalta otti verorahoina.¹⁹⁷

Paloheimo oli ensimmäistä kertaa poliittisen uransa aikana konfliktissa Vihreän yhteisön ulkopuolella, vaikkakin aihe kosketti myös Vihreän Liiton politiikkaa. Kohu näytti tuovan Paloheimoon uutta energiaa, koska hän tajusi olevansa jälleen kerran varteenotettava osapuoli. Vaikka sosiaalipolitiikka ei ollutkaan Paloheimon lempiaiheita, niin laman vuoksi se tuntui olevan ainoa keino hänelle pysyä julkisuudessa, mitä hän poliitikkona tarvitsi.

Kovien väittelyiden jälkeen tilanne rauhoittui nopeasti. Paloheimo oli saanut paljon kohujulkisuutta, mutta omissa riveissä hän ei odotetusti saanut ollenkaan tukea kritisoidessaan Suomen sosiaalipolitiikkaa. Tämä ei kuitenkaan Paloheimon mieltä horjuttanut, vaan edelleenkin kohusta huolimatta Paloheimo jatkoi samalla linjalla. Taistelupariksi vakiintui jälleen kerran vanha verivihollinen, Osmo Soininvaara.

Kansanedustajauran loppupuolella vuonna 1994 sosiaalipolitiikan kritisoiminen oli Paloheimolle edelleen tärkeä puheenaihe. Yleisönosaston kirjoituksessaan ”Kannustakaa työntekoon!” Paloheimo oli samaa mieltä Helsingin Sanomiin Sunnuntai-osioon 28.8.1994 haastatellun Jouko Martikaisen kanssa. Helsingin Sanomissa Martikaista tituleerattiin

¹⁹⁵ Paloheimo, 1993

¹⁹⁶ Paloheimo, 1993

¹⁹⁷ Paloheimo, 1993

henkilöksi, joka harrasti ongelmien ratkaisemista. Hän ei näin ollen ollut mikään erityisessä asemassa oleva asiantuntija, mutta siitä huolimatta Paloheimo kannatti hänen mielipidettään. Todennäköisesti tämä johtui siitä, että Martikainen oli kritisoinut Soininvaaraa. Niin sanotussa Martikaisen mallissa kaikille pystyttäisiin järjestämään töitä, jos palkat olisivat tarpeeksi matalat. Työnantajat palkkaisivat helpommin työntekijöitä ja näin saavutettaisiin täystyöllisyys.¹⁹⁸

Pienipalkkaisimmilta ei perittäisi välillisiä työvoimakustannuksia, vaan heille annettaisiin valtiolta lisää rahaa tuen muodossa. Näin rahaa annettaisiin vain työn tekemisestä. Haastattelun lopussa Martikainen kertoi yrittäneensä markkinoida mallia asiantuntijoille, joista hän mainitsee Osmo Soininvaaran. Martikainen oli omien sanojensa mukaan kysynyt Osmo Soininvaaralta, eikö hänen mallinsa olisi parempi kuin Soininvaaran esittämä kansalaispalkkamalli, Soininvaara oli mennyt hiljaiseksi.¹⁹⁹ Vaikka tämä Martikaisen kuvaus ei olisikaan pitänyt paikkaansa, oli se varmasti Paloheimolle mieleistä luettavaa, koska se sai Soininvaaran näyttämään hölmöltä.

Paloheimo tiivistä Martikaisen mallin muotoon ”Suomessa ei työnteko kannata”. Paloheimon mukaan yleisessä tiedossa oli jo vuosikausia ollut ongelma, ettei työnteko Suomessa ollut kannattavaa. Paloheimo toivoi, että sosiaali- ja valiovarainministeriö ottaisivat Jouko Martikaisen esityksen vakavasti ja lopettaisivat kansalaispalkoista, negatiivisesta tuloverosta ym. kikkailuista höpörehtimisen, joilla lähinnä uudistettaisiin terminologiaa.²⁰⁰

Sosiaalipolitiikkaa koskevat Paloheimon kirjoitukset Helsingin Sanomiin eroavat Vihreän Langan kirjoituksista siinä, ettei Paloheimo tuo ympäristönäkemyksiään esille Helsingin Sanomissa juuri lainkaan, vaan kritiikki kohdistuu julkisen talouden korkeaan verottamiseen työtä tekevää kansalaista kohtaan. Paloheimo ei Helsingin Sanomien yleisönosastokirjoituksissaan tuntenut myötätuntoa tuella eläviä työttömiä ja alkoholisoituneita ihmisiä kohtaan. Paloheimon näkemys Vihreästä soininvaaralaisesta kansalaispalkasta oli hyvinkin kielteinen.

Soininvaaran julkisten kirjoitusten kritisoiminen ei jäänyt Helsingin Sanomissa vain Martikaisen haastattelun tasolle, vaan Paloheimo halusi itsekin hyökätä Soininvaaraa kohtaan Helsingin Sanomissa. Kansanedustajan uransa aikana Soininvaarasta oli kehittynyt hänen

¹⁹⁸ Raeste, 1994

¹⁹⁹ Raeste, 1994

²⁰⁰ Paloheimo, 1994

päävastustajansa ennen kaikkea sosiaalipoliittisten erimielisyyksien vuoksi. Vuonna 1993 Paloheimo kirjoitti kaksi seuraavaa yleisönosastokirjoitusta koskien lamasta kärsivän Suomen työttömyysongelman ratkaisemista.

Toimittaja Johanna Maria Korhonen kirjoitti Helsingin Sanomissa 16.7.1993 referaatin Soininvaaran katsauksesta, joka oli julkaistu Pellervon taloudellisen tutkimuslaitoksen julkaisusarjassa. Katsauksessa Soininvaara arvosteli Esko Ahon lama-ajan hallituksen julkisten menojen leikkauksia, jotka olivat johtaneet bruttokansantuotteen laskuun ja työttömyyden kasvuun. Soininvaaran mukaan lamasta kuitenkin oltiin jo toipumassa ja nousukausi tulisi yllättävänkin nopeasti. Nousukauden myötä Suomeen tulisi laman jälkeen uusi ongelma teollisuuden alalle, missä halpatyövoima ulkomailta korvaisi suomalaisen duunarin ja vain harva suomalainen saisi teollisuuden alalta hyväpalkkaista työtä. Tämän lisäksi teollisuudesta vapautuva työvoima ei pääsisi hakeutumaan palveluammatteihin, missä työllisyystilanne on parempi.²⁰¹

Tämä johtaisi Soininvaaran mielestä ainoastaan vain lahjakkaimpien eli taloudellisesti tuottavimpien menestymiseen, mikä lisäisi tuloerojen valtavaa kasvamista työtä tekevien ja lisääntyvien työttömien välillä. Ratkaisuksi tähän Soininvaara ehdotti verojen nostamista kiinteistöjen, energian ja ympäristöhaittojen kohdalla. Näillä veronkorotuksilla saataisiin julkisille palvelualoille enemmän avoimia työpaikkoja. Palveluiden verotusta kevennettäisiin, jolla kompensoitaisiin palkkaerojen kasvua. Näillä keinoin saataisiin vältettyä teollisuuden alalta liikkeelle lähtevä massatyöttömyys.²⁰²

Korhosen referaatin pohjalta Paloheimo kyseenalaisti Soininvaaran parannusehdotuksen, jossa julkinen sektori kasvaisi ja yksityinen sektori joutuisi kärsimään entistä suuremmasta verotaakasta. Tämän lisäksi Paloheimo piti julkisen sektorin työpaikkojen lisäämistä näennäistyöllä, kuten tarkastuksilla, valvonnalla ja tutkimuksilla, keinotekoisena työllisyyden lisäämisenä.²⁰³

Soininvaara vastasi Paloheimon kritiikkiin Helsingin Sanomissa. Soininvaara ihmetteli, kuinka Paloheimo voi pitää opettajien, lastenhoitajien ja sairaanhoitajien työtä näennäistyönä, koska nimenomaan näitä aloja lama-ajan hallituksen tekemät supistukset olivat Soininvaaran mukaan eniten koskettaneet. Näillä supistuksilla ja karsimisilla ei

²⁰¹ Korhonen, 1993

²⁰² Korhonen, 1993

²⁰³ Paloheimo, 1993

kuitenkaan olisi korjattu alijäämää, joka oli Soininvaaran mukaan laman perimmäinen syy. Soininvaaran mukaan Paloheimo jätti keskeisimmät asiat huomioimatta kritisoidessaan hänen katsaustaan.²⁰⁴

Paloheimon kirjoitusten mukaan vaikutti hyvin pitkälti siltä, ettei hänellä riittänyt ymmärrystä työpaikkojen lisäämiseen julkiselle sektorille, koska hän koki, että tämä kaikki tultiin repimään yksityisen puolen verorahoista. Vaikka Paloheimo halusi omien sanojensa mukaan eron yhteiskunnan passivoimista työttömistä, ei heitä kuitenkaan saanut työllistää yksityisen puolen työntekijöiden kustannuksella. Tämän ristiriidan vuoksi on vaikea nähdä kumpi Paloheimoa haittasi enemmän, hänen paheksuvansa kaduilla norakoilevat työttömät vai heille järjestettävät työt julkisella puolella.

Paloheimo vastasi vielä Soininvaaralle Helsingin Sanomissa yleisöosastokirjoituksellaan. Paloheimon mukaan Soininvaara ei ollut vastannut hänen kysymykseensä siitä, kannattiko tämä hyödyttömän työn tekemistä julkisella sektorilla. Paloheimo painotti, että julkisella sektorilla oli karsimisen varaa muualtakin kuin opettajista, lastenhoitajista tai sairaanhoitajista, joita Paloheimo ei omassa kirjoituksessaan ollut maininnut, vaan Paloheimon mukaan heidän tarpeettomuuttaan Soininvaara oli pohtinut ihan itse. Paloheimon mielestä karsimisen olisi pitänyt koskea hallintoa ja esimerkiksi julkista rakennusalaan. Suomen olisi tullut Paloheimon mukaan käyttää hyödykseen julkiselta puolelta poistuvaa koulutettua rakennusalan työvoimaansa ja rohkaista heitä töihin Pietariin tai Baltian maihin, joissa alan asiantuntijoista oli pulaa.²⁰⁵ Oletuksena lienee ollut, että työntekijät olisivat maksaneet veronsa Suomeen.

Soininvaara vastasi vielä Paloheimolle Helsingin Sanomissa 2.8.1993 otsikolla Mitä on hyödyllinen työ. Soininvaaran mukaan Paloheimo oli jakanut tärkeäksi työksi kaiken yksityisen työn ja turhaksi lähes kaiken julkisen työn. Samalla Soininvaara kyseenalaisti yksityisellä puolella olevien mainostoimittajien, oluttölkkien valmistajien, autokauppiain tai pörssivälittäjien työn tarpeellisuuden. Lisäksi Soininvaara muistutti yksityisen puolen kuormittavan enemmän ympäristöä kuin julkisen puolen.²⁰⁶

Soininvaaran painotti, ettei hän halunnut julkiselle puolelle turhaa työtä, vaan rahan puutteen vuoksi iso osa julkisesta tärkeästä työstä jäi tekemättä. Tämän vuoksi Soininvaara

²⁰⁴ Soininvaara, 1993

²⁰⁵ Paloheimo, 1993

²⁰⁶ Soininvaara, 1993

olisi mielellään voinut nostaa omaa veroprosenttiaan, jotta Suomessa olisi laadukasta opetusta hänen lapsilleen, vanhuksista pidettäisiin parempaa huolta vanhainkodeissa, julkinen liikenne toimisi paremmin sekä yleinen järjestys ja turvallisuus olisi tehokkaampaa. Näihin Soininvaara mieluummin olisi laittanut rahaa kuin säästänyt yksityisen puolen kaiken maailman turhaan rihkamaan. Soininvaara kuitenkin myönsi olevansa samoilla linjoilla Paloheimon kanssa julkisten insinöörien ja arkkitehtien liiallisesta työllistämisestä, muttei kuitenkaan pitänyt heidänkään työtään täysin turhana.²⁰⁷

Vaikka sosiaalipolitiikka ei Paloheimon mukaan ollutkaan hänen oma mielenkiinnon kohteensa, kirjoitti hän aiheesta kuitenkin paljon muun muassa Vihreään Lankaan ja Helsingin Sanomiin. Sävyiltään kirjoitukset olivat näissä kahdessa lehdessä erilaisia, koska ne oli kirjoitettu eri lukijakunnille. Vihreän Langan kirjoitukset kritisoivat tuhtia kansalaispalkkaa ja julkista sektoria ympäristöllisistä syistä, kun Helsingin Sanomissa kirjoitukset olivat luonteeltaan korkeaa verotusta ja yksityistä työvoimaa puolustavaa. Helsingin Sanomien kirjoitukset koituivat Paloheimolle ongelmallisiksi, koska häntä ei sosiaalipolitiikka niinkään kiinnostanut, mutta juuri sosiaalipolitiikalla hän sai paljon enemmän huomiota kuin ympäristönsuojelua käsittelevillä teksteillään.

Keskeisimmät kirjoitukset sosiaalipolitiikasta sijoittuvat myös Paloheimon kansanedustajan uralle, jolloin hänellä oli kansallista nimeä ja painoarvoa kirjoitustensa takana. Etenkin Helsingin Sanomiin kirjoitetuista teksteistään Paloheimo mainitsi tulleen rekkakuormallisen verran palautetta ”sosiaaliväeltä”. Sosiaalipolitiikkaa käsittelevät aiheet koko kansalle suunnatussa Helsingin Sanomissa etenkin toisella kaudella olivat niitä kirjoituksia, jotka tekivät Paloheimosta näkyvämmän hahmon suomalaisessa politiikassa, vaikka Paloheimo tuskin halusi tulla tunnetuksi kansalle sosiaalipolitiikan kritisoijana, vaan ympäristökatastrofin torjujana.

Yhä voimakkaampi sosiaalipolitiikkaan keskittyminen 1991 eduskuntavaalien jälkeen oli loppujen lopuksi käännekohta Paloheimon politiikassa. Vuonna 1987 vihreän liikkeen kokouksessa Paloheimo sanoi vielä että ”harmittomien nyplääjien” eli muiden kuin ympäristöpolitiikkaa harjoittavien jäsenten tulisi jättäytyä katsomoon perustettavasta puolueesta. Nyt Paloheimo kuitenkin oli itse takertunut sosiaalipolitiikkaan, ja tämä oli tehnyt hänestä nimekkäämmän suuren yleisön silmissä. Paloheimo näin ollen joutui taipumaan

²⁰⁷ Soininvaara, 1993

omassa ajattelussaan ”harmittomaksi nyplääjäksi”, vaikka Vihreässä Langassa sosiaalipoliitikkaa käsitellessään ottikin osittain vielä ympäristöasiat huomioon.

3.5 Katkera loppu puoluepolitiikkona

Puoluepolitiikassa lopettaminen oli Paloheimon kannalta katkera. Kun vihreät perustivat puolueen 1988, oli kyseessä tärkeä voitto Paloheimolle puolueen sisällä, mutta toisaalta myös lopun alkua. On tavallaan ironista, että yksi kiivaimmista ja näkyvimmistä puolueen perustamisen kannattajista menettäisi otteensa vihreiden vallan kahvasta juuri niille henkilöille, jotka alun alkaen olivat vahvasti organisoitua puoluetta kammoksuneet. Vihreiden sisäisessä hierarkiassa Paloheimo ei enää ollut niin varteenotettava hahmo vuoden 1991 menestyksekkäiden eduskuntavaalien jälkeen, jolloin vihreät lähtivät ensimmäistä kertaa vaaleihin Paloheimon aikaisemmin toivomana organisoituneena puolueena.

Paloheimo ei asettunut enää ehdolle vuoden 1995 eduskuntavaaleihin. Hän oli saanut tarpeekseen politiikasta. Paloheimo kuvaili Sanoin-kirjassaan, kuinka häntä haukuttiin lahjattomaksi politiikoksi, mistä hän omien sanojensa mukaan kieroutuneen luonteensa vuoksi oli ylpeä²⁰⁸. On toisaalta ymmärrettävää, ettei Paloheimoa pidetty taitavana politiikkona hänen kompromisseja vieroksuvaan ja riidanhaluisen luonteensa vuoksi. Tämän lisäksi Paloheimo ei ehkä eduskunnassa ollessaan ollut paras ryhmäpeluri, minkä voisi politiikkaan lähtiessä katsoa hyödyksi. Paloheimolla ei myöskään ollut tarvittavaa kansansuosiota ympäristöasioidensa takana, että olisi kyennyt haastamaan muun muassa 90-luvulla suosituimmiksi tulleita Pekka Haavistoa tai Heidi Hautalaa.

Paloheimo kirjoitti katkeran sävyisiä kirjoitelmia siitä, minkälaista on työskennellä eduskunnassa ja minkälainen ihminen pärjää tässä laitoksessa. Näistä kirjoitelmista saatiin esimakua jo vuonna 1991, jolloin Paloheimo oli aloittanut uuden kautensa kansanedustajana. Hän kirjoitti Vihreän langan yleisöosastolle 30.5.1991 kriittiseen sävyyn vihreiden olevan helsinkiläisten hallinnoima puolue. Paloheimo mainitsi kaikkien tähänastisten puheenjohtajien, puoluesihteerien ja päätoimittajan olevan helsinkiläisiä. Helsinkiläisiä olivat myös vihreiden ensimmäiset kansanedustajat Ville Komi ja Kalle Könkkölä. Paloheimo nimitti

²⁰⁸ Paloheimo, 2011, s. 193

tätä helsinkiläisten invaasiota intiaanisyndroomaksi, verraten helsinkiläisiä eurooppalaisiin, jotka käyttivät aikoinaan hyväkseen intiaaniheimojen keskinäistä riitaisuutta. Paloheimo ei kuitenkaan syyllistänyt pelkästään helsinkiläisiä puolueen haltuun ottamisesta, vaan myös kehä kolmosen ulkopuolisia vihreitä siitä, että he luovuttivat paikkansa vastuutehtävissä Helsingistä maaseudulle muuttaville vihreille.²⁰⁹

Yleisönosastolle kirjoitetusta tekstistä kuitenkin huokuu Paloheimon sympatia maaseudun vihreitä kohtaa, vaikka hän itsekin oli Tuusulan kaupunginvaltuustossa toiminut syntyperäinen helsinkiläinen. Paloheimo osittain näyttäytyi julkisuudessa enemmän maaseudun konservatiivisempänä vihreänä, toisin kuin muut helsinkiläiset puoluepolitiikassa menestyneet vihreät. Paloheimo toi myös maaseudun ongelmia esille eduskunnassa, kuten vuonna 1989 hänen tehtyään kirjallisen kysymyksen vastustaessaan luontoa roskaavan jäälleajopaikan rakentamista Maaningalla sijaitsevalle luonnonkauniille Tuovilanlahdelle.²¹⁰

Vuonna 1993 Paloheimo kirjoitti katkeransävyn osittain fiktiivisen historiikin Vihreän sivistysliiton Kosmos-aikakausilehden otsikolla Vihreiden historiikki. Otsikon mukaisesti Paloheimo kertoi kuvitteellisesta vihreiden historiasta vuodelta 2050. Paloheimo kävi tekstissä aluksi läpi puolueen aikalaisen historian vuosien 1982–1992 väliltä omasta näkökulmastaan. Mielenkiintoisinta kyseisessä tekstissä oli kuitenkin vaihe, jolloin puolueen perustamisesta riideltiin. Paloheimon näkemyksen mukaan näihin aikoihin vihreiden sisällä alkoi todellinen valtapeli, jossa uudet puolueen perustamisen jälkeiset korkeassa asemassa olleet henkilöt muuttivat puolueen ihanteiden ja aatteen loimusta vallanhimon ja ahneuden puolueeksi. Katkeran tilityksen jälkeen Paloheimo antoi vielä toiveikkaan lopetuksen kirjoitukselleen. Kirjoituksessa seuraavan vuosikymmenen uusi sukupolvi havahtui huomaamaan, että kysymys oli heidän lapsistaan ja lastenlapsistaan ja näiden elämästä. Uusi sukupolvi tarttui toimeen ja syrjäytti vanhan sukupolven pelastaen lopulta vuoteen 2050 mennessä maailman.²¹¹

Paloheimon kirjoittaman Vihreiden historiikin perusteella Paloheimo alkoi menettämään toivoaan 1990-luvun Vihreään liittoon puolueena, mikä pystyisi näyttämään maailmalle esimerkkiä ekokatastrofin torjumisessa. Sen sijaan puolueen poliitikot olivat

²⁰⁹ Paloheimo, 1991

²¹⁰ Kirjalliset kysymykset, 1989, 598

²¹¹ Paloheimo, 1993

muuttuneet vallan tavoittelijoiksi menettäessään samalla alkuperäisen aatteensa luonnonsuojelijoina.

Suomen Kuvalehteen Paloheimo kirjoitti 25.2.1995 eräänlaisen kansanedustajan uransa päättävän puheen otsikolla Poliitiikan pelisääntöjä. Tässä kirjoituksessaan Paloheimo aluksi kertoi kahdeksan vuoden jälkeen jättävänsä kansanedustajan tehtävän. Syytä Paloheimo ei kertonut, mutta sen sijaan hän kertoi omia kokemuksiaan politiikan pelin hengestä. Paloheimo aloitti dramaattisen koomiseen sävyyn tuntevansa olevansa mafioso, joka rikkoi omertan kertoessaan kansalle, kuinka politiikka hänen mielestään oikeasti toimi.

Paloheimo mainitsi poliittisen toiminnan perimmäiseksi moottoriksi pyhäksi kolminaisuudeksi poliitikon, tiedotusvälineen ja äänestäjän riippuvuuden toisistaan. Paloheimon mukaan tiedotusvälineen tehtävänä oli ennen kaikkea palvella lukijoita välittämättä sisällön tärkeydestä. Paloheimo harmitteli, ettei syvällisemmät ja tärkeämmät poliittiset keskustelut saaneet palstatilaa, koska lukijakuntaa, eli äänestäjiä kiinnosti mieluummin mehevät sutkautukset, henkilöriidat, skandaalit ja munaukset.²¹²

Menestyvän poliitikon oli näin ollen miellytettävä toimittajaa moraalisesti arveluttavilla tavoilla. Ensimmäisenä Paloheimo mainitsi luottamuksellisen tiedon vuotamisen toimittajalle, josta poliitikko sai myönteistä mainosta itselleen. Toinen keino oli riman tietoinen laskeminen, josta Paloheimo antoi omakohtaisia kokemuksiaan. Paloheimo mainitsi, että hän sai paljon julkisuutta luvatta ottaa Ruokolahden leijonan elävänä talteen pihalleen, arvostellessaan pultsareille maksettavaa juopottelutukea sekä ilmoittaessaan julkisesti teettäneensä kalaverkonpaikkauksia pimeänä työnä. Edellä mainitsemien tapausten jälkeen Paloheimo harmitteli, kuinka tulevaisuusvaliokunnan toiminta, jossa hän oli mukana, jäi pienemmälle maininnalle useimmissa tiedonantajissa.²¹³

Pyhästä kolminaisuudesta kertomisen hän lopetti kertomalla äänestäjän ja lehdistön välisestä riippuvuudesta. Äänestäjä äänesti ehdokkaita, jotka saivat paljon palstatilaa joko tiedon vuotamisella tai riman laskemisella. Näin ollen syvälinen, vetäytyvä, oikeudenmukainen ja tasapuolinen ehdokas jäi hoitelemaan siviilivirkaansa, kun pinnallinen esiin työntyvä, kärjistävä ja uratietoinen luikahti sisään.²¹⁴

²¹² Paloheimo, 1995

²¹³ Paloheimo, 1995

²¹⁴ Paloheimo, 1995

Paloheimon politiikan pelisäännöissä mainittiin pyhän kolminaisuuden lisäksi poliittiset logot ja poliitikon työ. Poliittisella logolla Paloheimo tarkoitti keinoja tavaramerkkejä, joilla erotuttiin saman vaalipiirin samankaltaisesta ehdokkaasta. Logo voi olla parhaimmillaan tunteisiin vetoava aiemmissa puheissa mainittava asia, joilla ei tarvitse yhteiskunnan todellisen edun kanssa olla kuin hämärä yhteys. Paloheimo otti esimerkiksi oman puolueensa toiminnan ydinvoimalan rakentamisen hylkäämisestä. Tekstissä Paloheimo mainitsi kannattaneensa ydinvoimalan hylkäämistä, mutta muiden vihreiden tavoin hän ei juhlinut tapausta. Itseasiassa Paloheimo oli omien sanojensa mukaan hämmentynyt juhlimisesta, koska epäili ydinvoiman korvautuvan hiilellä, mikä ei olisi hyväksi maapallolle. Paloheimo kertoi kirjoituksessaan sarkastisen ivalliseen tyyliin luulleensa juhlamisen olevan uskonnollista hurmosta, mutta hänelle valistettiin kyseessä olleen poliittinen voitto.²¹⁵

Tämä eräänlainen poliittisen uran lopettava kirjoitus antaa ymmärtää Paloheimolle jääneen hyvin katkeran maun politiikasta ja sen toimivuudesta. Paloheimo ei enää pyrkinyt eduskuntaan toisen kauden jälkeen, joten tätä viimeisintä kirjoitustaan ei voi pitää kovinkaan populistisena pyrkimyksenä uutta poliittista tulemistä varten, vaan kyse on enemmän menestyvän poliitikon halveksumisesta. Poliitikon työssä tuntui Paloheimon mielestä olevan enemmän kyse suosion kalastelusta, kuin tärkeiden asioiden eteenpäin viemisestä, mikä Paloheimoa selvästi turhautti.

Edellä mainittujen katkerien tekstien perusteella voidaan myös olettaa Paloheimon olleen katkera oman poliittisen uran epäonnistumisesta. Suuria tavoitteita ei saavutettu ja vihreää vallankumousta ei koskaan tapahtunut, eikä sellaista aikalaisella Vihreän liiton kokoonpanolla tulisi Paloheimon ajatusten perusteella saavuttamaan. Kaksi kautta oppositiossa pienehköllä kokoonpanolla saisi Paloheimolle valtakunnallisessa politiikassa riittää.

²¹⁵ Paloheimo, 1995

4 Sisäisten konfliktien vaikutus uuden poliittisen yhteisön toimiin

Yksilön ja uuden poliittisen yhteisön väliset konfliktit voidaan jakaa aikaan ennen puolueen perustamista ja puolueen aikaan. Ennen puoluetta konflikteja aiheutti puoluekysymys. Voisiko uudenlainen poliittinen yhteisö toimia puolueena, vai tulisiko sen pysyttäytyä löyhästi organisoituneena poliittisena liikehdintänä. Tämä kysymys ratkesi vasta, kun Pentti Linkola yritti ”kaapata” vihreän aatteen itselleen, mikä vauhditti puolueen perustamista. Näin ollen tämä uusi poliittinen yhteisö ei kyennyt toimimaan uudenlaisena poliittisena liikkeenä, vaan se tarvitsi selkeän yhtenäisen poliittisen linjan.

Vuoden 1986 aikana alkoi olla selvää, että puolue tulitaisiin perustamaan, mikä nosti esille uusia kysymyksiä. Millainen puolueen poliittisen linjan tulisi olla sekä millaisia yksilöitä puolueeseen voitaisiin ottaa jäseniksi. Radikaalia Linkolaa ei huolittu mukaan, mutta häntä voimakkaasti puolustanut Paloheimo huolittiin. Molemmille ekokatastrofin torjuminen oli ylivoimaisesti tärkein agenda, mutta Paloheimon eduksi voi kuitenkin katsoa kansansuosion, mikä nosti hänet kansanedustajaksi vuonna 1987. Näin ollen hän oli henkilönä paljon hyödyllisempi poliittiselle yhteisölle kuin Linkola, keräten vaaleissa tarpeellisia ääniä.

Linkolasta käyty keskustelu myös synnytti ympäristökonfliktin kannalta rajan siihen, millaiset keinot olivat täysin poissuljettuja ympäristönsuojelemisessa. Vihreille jäsenille oli yksimielisen selkeää, ettei vihreät hyväksyisi linkolalaista väkivaltaisen vallankumouksen ja teollisuusjohtajien murhaamiset hyväksyvää organisaatiota.

Linkolan ja Paloheimon kaltaiset omaa yhteisöään kritisoineet yksilöt toivat esille uusien poliittisten yhteisöjen konfliktiherkkyyden. Vihreät pyrkivät olemaan uudenlainen kirjavan keskustelun sisällään salliva poliittinen yhteisö, mikä juuri synnyttikin suuria näkemuseroja ja sitä kautta konflikteja. Tämän lisäksi puolueeksi pyrkineen liikkeen oli haastavaa määrittää minkäänlaista linjaa vihreiden tulisi edustaa.

Puolueen perustaminen merkitsi vihreille selkeämpää poliittista linjaa muun muassa puolueohjelman muodossa. Samalla ihanne vaihtoehtoisesta poliittisesta liikkeestä ilman vahvaa järjestystä mureni tai ainakin menetti selkeästi merkitystään. Liian heikosti organisoitunut järjestö ilman selkeää linjaa ei näyttänyt toimivan yhteisössä, joka oli saavuttanut 1983–1987 välisenä aikana kuusi kansanedustajaa. Tämä osoittautui liian alttiiksi ”kaappareille”, joiden toiminta saattoi vaikuttaa yhteisön julkiseen imagoon negatiivisesti.

Puolueen perustamisen ongelmaksi koitui puolueohjelman rakentaminen, mikä tyydyttäisi jokaista osapuolta. Konflikti syntyi siitä, pitäisikö vihreiden olla pääasiallinen ympäristöpuolue vai tulisiko ympäristönsuojelun lisäksi puolueen keskittyä muokkaamaan yhteiskuntaa vihreiden näkökulmasta oikeudenmukaisemmaksi ja tasa-arvoisemmaksi. Puolueesta käyty keskustelu täyttää ympäristökonfliktin piirteitä siltä osin, että pääasiallisena konfliktin syyttäjänä toimi ympäristönsuojelu. Paloheimo jatkoi ekokatastrofin torjujan linjaansa ja korostikin, että tämän tulisi olla selkeästi puolueen tärkein tehtävä. Kansalaisyhteiskunnan rakentajat puolestaan eivät halunneet luopua omasta sosiaalipoliittisesta linjastaan Paloheimon vaatimusten takia. Vuoden 1987 eduskuntavaalit eivät helpottaneet tilannetta konfliktin ratkeamisen suhteen, koska ekokatastrofin torjujat sekä kansalaisyhteiskunnan rakentajat saivat molemmat vihreään ryhmään kaksi kansanedustajaa.

Rivipoliitikon asema nosti Paloheimon ja Pulliaisen vihreiden eliittiin helsinkiläisten kansalaisyhteiskunnan rakentajien joukkoon. Koska vihreä eliitti oli tässä vaiheessa vielä melko pieni, niin Paloheimon valta yhteisön sisällä oli korkea. Tämän vuoksi Paloheimo kykeni käyttämään konfliktissa muitakin aseita kuin mielipidekirjoituksia tai vastineita poliittisia vastustajiaan vastaan. Ennen 1987 eduskuntavaaleja Paloheimon keinot olivat rajoittuneet ahkeraan ja jatkuvaan väittelyyn mielipidekirjoitusten muodossa, mikä vetosikin vihreiden äänestäjiin melko hyvin. Puolueen suunnasta käytävässä konfliktissa Paloheimo käytti rivipoliitikon tuomaa asemaa perustaakseen toisen ekokatastrofin torjujien muodostaman vihreän puolueen, mikäli hänen ehtoihinsa ei suostuttaisi. Paloheimon perustama puolue toimi kuitenkin enemmän kiristysvälineenä Vihreää Liittoa kohtaan kuin varteenotettavana kilpailevana puolueena. Siksi Paloheimo puolueen lopulta hylkäsikin ja liittyi Vihreään Liittoon. Kiristys tuotti tulosta siinä mielessä, että Vihreä Liitto saatiin pitkään kestäneen jahkaamisen myötä perustettua ja puolueen myötä vihreillä oli ensimmäistä kertaa selkeä poliittinen linja.

Vihreä Liiton alkuaikoina Paloheimo katsottiin yhteisön silmissä syylliseksi vuoden 1988 kuntavaalien surkeaan tulokseen. Paloheimon kiristäminen sekä esiintyminen vaaliväittelyssä Vihreät rp:n edustajana katsottiin vahingoittaneen puoluetta. Osa vihreiden vaikutusvaltaisista jäsenistä vaati jopa Paloheimon eroa Vihreästä Liitosta. Omien sanojensa mukaan häntä rangaistiin tästä viemällä häneltä mahdollisuus vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtajuuteen. Ennen kuntavaalien epäonnistumista vihreällä yhteisöllä ei oikeastaan

ollut mahdollisuutta rangaista kuritonta yksilöä. Vihreille ryhmäkuri oli puolueohjelmien mukaan vastenmielinen vanhojen puolueiden keino ja keskustelevaa ilmapiiriä pidettiin parempana kuin mielipiteiden tukahduttamista. Tässä kohtaa uusi poliittinen yhteisö kuitenkin joutui turvautumaan ryhmäkuriin, koska Paloheimolta oletettavasti vietiin eduskuntaryhmän puheenjohtajuus. Muutoin Paloheimoa rangaistiin yhteisön toimesta syntipukin leimalla. Yksilöstä tehtiin yhteisön toimesta syntipukki epäonnistuneiden vaalien takia. Yhteisön voimalla Paloheimon asemaa heikennettiin syytösten ja ryhmäkurin voimalla niin voimakkaasti, ettei Paloheimosta ollut enää haastamaan puoluetta. Kansanedustajana hän kuitenkin kykeni jatkamaan vielä seuraavallekin kaudelle, joten äänestäjiään Paloheimo ei ollut kadottanut.

Ennen puolueen syntyä, kansallisen rivipoliitikon asemaan päässyt yksilö kykeni uudessa poliittisessa yhteisössään saamaan vaikutusvallallaan aikaan konflikteja, joilla oli pyrkimys muovata puoluetta entistä enemmän ympäristöpuolueeksi. Voimakkaimpana keinona rivipoliitikko kykeni käyttämään omaa kansansuosiotaan kiristyskeinona, jolla ympäristötavoitteita saataisiin linjattua vahvemmin puolueen ohjelmaan. Yksilö kykeni toimimaan yhteisön vastaisesti ja sitä kiristämällä siihen pisteeseen asti, kunnes tappio vaaleissa koitti. Vaalitappion myötä vastahakoista rivipoliitikkoa saatiin yhteisön toimesta vihdoinkin kuritettua.

Puolueen perustamisen jälkeen Vihreä Liitto oli organisoitunut, ja sillä oli selkeä poliittinen linja. Aluksi tämä johti kannattajien joukkopakoon, mikä näkyi selvästi myös kuntavaaleissa. Vuoden 1991 eduskuntavaaleissa menestys oli kuitenkin huimaa. Vaikka Paloheimokin pääsi yhdeksän muun Vihreän Liiton kansanedustajan mukana eduskuntaan, oli tilanne nyt toinen mitä vuonna 1987. Suurin osa valituista oli helsinkiläisiä kansalaisyhteiskunnan rakentajia, mikä tiesi Paloheimon vaikutusvallan vähenemistä. Tämä tiesi vihreän eliitin kasvua ja sitä kautta Paloheimon aseman heikkenemistä.

Puolueen aikaan 1990-luvun alussa Paloheimo ei voinut enää käyttää rivipoliitikon vaikutusvaltaa aseenaan, koska rivipoliitikon asema puolueessa ei ollut enää niin vahva mitä aikaisemmin. Tästä syystä Paloheimon tuli käyttää uusia keinoja hyödyttääkseen poliittista uraansa ja tätä kautta saada aikaan muutoksia puolueessa, mikä entistä enemmän muovautui kansalaisyhteiskunnan rakentajien puolueeksi.

Oman näkyvyyden vuoksi Paloheimon oli haastettava puoluettaan muillakin osaluilla kuin ympäristökysymyksissä. Ympäristösyistä Paloheimo aiheutti konflikteja

kritisoidessaan turvapaikan myöntämistä pakolaisille, mutta suuremman huomion Paloheimo sai kritisoidessaan vihreiden ajamaa kansalaispalkkaa, sekä työvoiman lisäämistä julkisella sektorilla.

Paloheimo joutui ottamaan takapakkia ja palaamaan mielipidekirjoitusten sekä vastineiden pariin. Tuodakseen itseään näkyvämmäksi hän päätti rohkeasti haukkua Suomen sosiaalipolitiikkaa kirjassaan Välit selviksi – ja joka suuntaan, mikä herätti huomiota Helsingin Sanomissa. Huomion myötä Paloheimo pääsi taas väittelemään häntä asiasta haastaneita ja tuomaan omia näkemyksiään esille isolle osalle suomalaisia. Menestyksen kannalta on kuitenkin vaikeaa mitata, oliko Paloheimolle tästä huomion keräämisestä hyötyä vai haittaa. Paloheimo ei enää asettunut ehdolle ja jättikin ennenaikaisesti eduskunnan ennen seuraavia eduskuntavaaleja.

Puoluekurista Paloheimo ei tietävästi joutunut toisella kaudella kärsimään, tosin siihen ei välttämättä ollutkaan tarvetta. Paloheimo sai vapaasti kritisoida omiensa näkemyksiä, koska hänellä ei ollut enää niin vahvaa asemaa. Vihreät pystyivät näin esiintymään omien puolueohjelmiansa sanojen takana ja olemaan ”vaihtoehtoinen” puolue, jossa ei ryhmäkurilla lamauteta keskustelua. Edellisellä kaudella kriittisempänä aikana siltä ei kuitenkaan vältytty.

Rivipoliitikon aiheuttamat konfliktit oman poliittisen yhteisön välillä olivat keskeisessä asemassa puolueen perustamisessa sekä poliittisen linjan löytymisessä. Rivipoliitikolla oli mielipiteidensä sekä asemansa myötä vaikutusmahdollisuuksia yhteisön muuttamiseen konfliktien kautta. Tämä tosin vaati yksilöltä rohkeutta puolustaa omaa näkemystään sekä kritisoida yhteisön näkemyksiä, mihin uudessa poliittisessa yhteisössä yksilöllä oli hyvä mahdollisuus, kunhan ei ylittänyt rajaa Linkolan tavoin.

Riskitöntä tämä yhteisön haastaminen ei ollut, vaan tässäkin tapauksessa rivipoliitikko pitkällä tähtäimellä hävisi. Kuntavaalien tappio, sekä seuraavissa eduskuntavaaleissa yhteisön voitto olivat vastaan taistelevalle rivipoliitikolle liikaa.

Lähdeluettelo

Virallisjulkaisut

Eduskunta, (1987) Kirjalliset kysymykset, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1987&documents=F&query=Paloheimo&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1989) Kirjalliset kysymykset, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1989&documents=F&query=Paloheimo&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1990) Kirjalliset kysymykset, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1990&documents=F&query=Paloheimo&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1991) Kirjalliset kysymykset, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1991&documents=F&query=Paloheimo&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1987) Raha-asia aloitteet, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1987&documents=E&query=Paloheimo%20AND%20Raha-asia&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1989) Raha-asia aloitteet, Eero Paloheimo. https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1989&documents=E&query=Paloheimo%20AND%20Raha-asia&language=all&before=after_1975&pagination=0

Eduskunta, (1993) Talousarvio aloitteet, Eero Paloheimo.

https://avoindata.eduskunta.fi/#/fi/digitoidut/search?year=1993&documents=&query=Paloheimo%20AND%20talousarvioaloite&language=all&before=after_1975&pagination=0

Alkuperäislähteinä käytetty aikalaikirjallisuus

Aitamurto, Tanja. (11.6.2006). Syntinen kantavihreä ravistelee väljähtänyttä ympäristöliikettä; Eero Paloheimo, 70. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/ihtiset/art-2000004403252.html>

Harakka, Timo (19.8.1993) Vihreitä kohtaloita 10 vuotta. Vihreä Lanka.

Hassi, Satu, Hautala, Heidi. (30.10.1993) Sosiaaliturva uuteen jakoon. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003279389.html>

Juurus, Kati. (18.3.1991). Vihreillä riemujuhlat Kappelissa Voitto, voitto, voitto! Vaalikansa karjui toivuttuaan alkupettymyksestä. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000003053837.html>

Korhonen, Johanna Maria. (16.7 1993). Valtiotieteen lisensiaatti Osmo Soininvaara: Julkisen talouden leikkaukset "hyödyttöjä masokismia". Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/talous/art-2000003251384.html>

Linkola, Pentti. (1988) Maailma kaatoi vihreän liikkeen: Teoksessa Linkola, Pentti Voisiko elämä voittaa (2004) Tammi. Pieksämäki.

Mäntyranta, Hannes. (7.11.1991) Suunnitelmatalouden apostoli. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (31.10 1990). Edes haparoiva askel maapallon puolesta. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003023802.html>

Paloheimo, Eero. (4/1983). Entä nyt vihreät. Suomi. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 120): Amanita.

Paloheimo, Eero. (10.1.1986). Esiohjelman alustava luonnos. Vihreä lanka.

Paloheimo, Eero. (22.10.1990). Heidi Hautalalle. Uusi Suomi. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 216-217): Amanita.

Paloheimo, Eero. (20.7 1993). Julkisen sektorin työteho yksityistä heikompi. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003252269.html>

Paloheimo, Eero. (10.9 1994). Kannustakaa työntekoon!. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003364959.html>

Paloheimo, Eero. (14.6.1985). Kirje Kalle Könkkölälle. Suomen Kuvalehti. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 141-143): Amanita.

Paloheimo, Eero (25.8. 1989). Kommentti yhteen typeryyteen. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (6.4 1990). Kuka maksaa kansalaispalkan?. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (10.10 1991). Leipäkö on "krääsää"? Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (7.12.2007). Pena 75, Pentti Linkola, ystävä ja innoittaja. Teoksessa Paloheimo, Eero. (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 357-361): Amanita

Paloheimo, Eero. (11.3.1987) Paloheimo vastaa Niemiselle. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (22.5.1987) Paloheimo Soininvaaralle. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (25.2 1995). Poliitiikan pelisääntöjä. Suomen Kuvalehti. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 335-337): Amanita.

Paloheimo, Eero. (30.8.1985). Sairaskertomus. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010: Amanita

Paloheimo, Eero (28.10.1985) Selitellen, Eero. Vihreä Lanka.

Paloheimo, Eero. (14.11 1993). Sosiaalisektori eristyy. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003283371.html>

Paloheimo, Eero. (21.10 1993). Sosiaaliväki hoitaa vain oireita. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003276844.html>

Paloheimo, Eero. (29.10.1988). Vaalikeskustelu ei vienyt ääniä vihreiltä. Helsingin Sanomat. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 214-215): Amanita.

Paloheimo, Eero. (28.7 1993). Viennin lisääminen auttaa ahdingosta. Helsingin Sanomat

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003254210.html>.

Paloheimo, Eero. (3.3 1993) Vihreiden historiikki, Kosmos. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 329-334): Amanita.

Paloheimo, Eero. (11.2.1988) Vihreitä ohjaa nyt kokoustekniikka. Helsingin Sanomat. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 209-210): Amanita.

Paloheimo, Eero. (30.5 1991). Vihreät kuin intiaanit. Vihreä lanka.

Paloheimo, Eero. (1/83). Vihreät vaaleihin. Suomen luonto. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010(s. 117-118): Amanita.

Paloheimo, Eero. (25.4.1987) Vihreän liikkeen tavoite. Alustus Säätytalolla VESL:n perustavassa kokouksessa. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010(s. 195-200): Amanita.

Paloheimo, Eero. (31.10.1988) Vihreiden vaalitappio. Ilta-Sanomat. Teoksessa Paloheimo, Eero (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s. 215-216): Amanita.

Paloheimo, Eero. (8.11.1990) Väestönkasvusta Pembertonille. Helsingin Sanomat. (julkaisematon). Teoksessa Paloheimo, Eero. (2010), Sanoin: kootut kirjoitukset 1963-2010 (s.306): Amanita.

Pemberton, David. (5.11 1990). Siirtolaiset eivät ole pakolaisia. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003025186.html>

Pulliainen, Erkki. (14.11.1993). Kunnioitan hyysääjiä. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003283370.html>

Pääkirjoitus. (13.2.1991). Vihreätkö muka hallitukseen. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/paakirjoitukset/art-2000003046868.html>

Raeste Juha-Pekka, (28.8 1994) Kaikki töihin Martikaisen malliin. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000003361248.html>

Soininvaara, Osmo. (23.7 1993). Julkisen sektorin leikkaukset ovat vain syventäneet lamaa. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003253002.html>

Sauri, Pekka. (10.10.1993). Perusturvaa ei saa murtaa. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003273925.html>

Soininvaara, Osmo. (2.8.1993). Mitä on hyödyllinen työ?. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003255460.html>

Sundberg, Anneli. (28.10.1990). Pakolaisten luvattu maa?. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000003023209.html>

Sundberg, Anneli. (3.10.1993). Vihreiden Eero Paloheimo vihaa sokeaa empatiaa Eduskunta on pelkkä sosiaalitoimisto. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000003272031.html>

Tolkki, Tommi, (13.6.1996). 60-vuotias; Hankalan suorapuheinen mies. Helsingin Sanomat.

<https://www.hs.fi/ihmiset/art-2000003538302.html>

Vihreä Lanka, (31.10.1991) Laaki ja vainaa: Eero Paloheimon uusi kirja. Vihreä Lanka.

Sähköinen aineisto

Eero Paloheimon kansanedustajaprofiili.

<https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/210.aspx>

Erkki Pulliaisen kansanedustajaprofiili.

<https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/240.aspx>

Jussila, Noora, (26.5.2010) Eero Paloheimo teki miljardisopimuksen ekokaupungista Kiinassa.

<https://www.vihrealanka.fi/uutiset/eero-paloheimo-teki-miljardisopimuksen-ekokaupungista-kiinassa>

Osmo Soininvaaran kansanedustajaprofiili.

<https://www.eduskunta.fi/FI/kansanedustajat/Sivut/265.aspx>

Paloheimo, Eero (29.3.2019) Pääsihteeri Antonio Guterrekselle.

<https://www.eeropaloheimo.fi/paasihteeri-antonio-guterrekselle/>

Soininvaara, Osmo (5.10.2010), Eero Paloheimo jätti taas vihreät.

<http://www.soininvaara.fi/2010/10/05/eero-paloheimo-jatti-taas-vihreat/>

Suomen valtiopäiväasiakirjat: Käytön opas (2012) Eduskunnan kirjasto

<https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/kirjasto/aineistot/eduskunta/Documents/SuomenValtiop%C3%A4iv%C3%A4asiakirjatK%C3%A4yt%C3%B6nopas.pdf>

Vihreä Liitto, (1988) Vihreän Liiton yleisohjelma

<https://www.fsd.tuni.fi/pohtiva/ohjelmalistat/VIHR/883>

Vihreä Liitto, (1990) Vihreän Liiton Puolueohjelma, Helsinki.

<https://www.fsd.tuni.fi/pohtiva/ohjelmalistat/VIHR/884>

Vihreä Liitto, (1994) Vihreän Liiton Puolueohjelma, Helsinki.

<https://www.fsd.tuni.fi/pohtiva/ohjelmalistat/VIHR/885>

Tutkimuskirjallisuus

Aalto, Sari (2018) Vaihtoehtopuolue: Vihreän liikkeen tie puolueeksi. Helsinki: Into.

Ilmonen, Kaj & Siisiäinen, Martti (toim.) (1998) Uudet ja vanhat liikkeet. Tampere: Vastapaino.

Fellman, Susanna, Hannikainen, Matti, Laine, Jaana, Ojala, Jari (toim.) (2019) Vaurastumisen vuodet: Suomen taloushistoria teollistumisen jälkeen. Tallinna: Gaudeamus Oy

Kettunen, Aija (1998) Kunnat ja ympäristökonfliktit. Helsinki: Suomen kuntaliitto: Åbo Akademi.

Kiander, Jaakko & Vartia, Pentti (1998) Suuri lama: Suomen 1990-luvun kriisi ja sen talouspoliittinen keskustelu. Helsinki: Elinkeinoelämän tutkimuslaitos.

Koivunen, Mari & Soikkanen, Timo (toim.) (1994) Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallisia artikkeleita. Turku: Turun yliopisto.

Konttinen, Esa (1999) Ympäristökansalaisuuden kyläsepät. Jyväskylä, Jyväskylän yliopisto.

Kurth, Rami, & Soikkanen, Timo (toim.) (2006) Yksilö ja yhteisö: Henkilöhistoriallinen keskustelu Suomessa 1930-luvulta 2000-luvulle. Turku: Turun yliopisto.

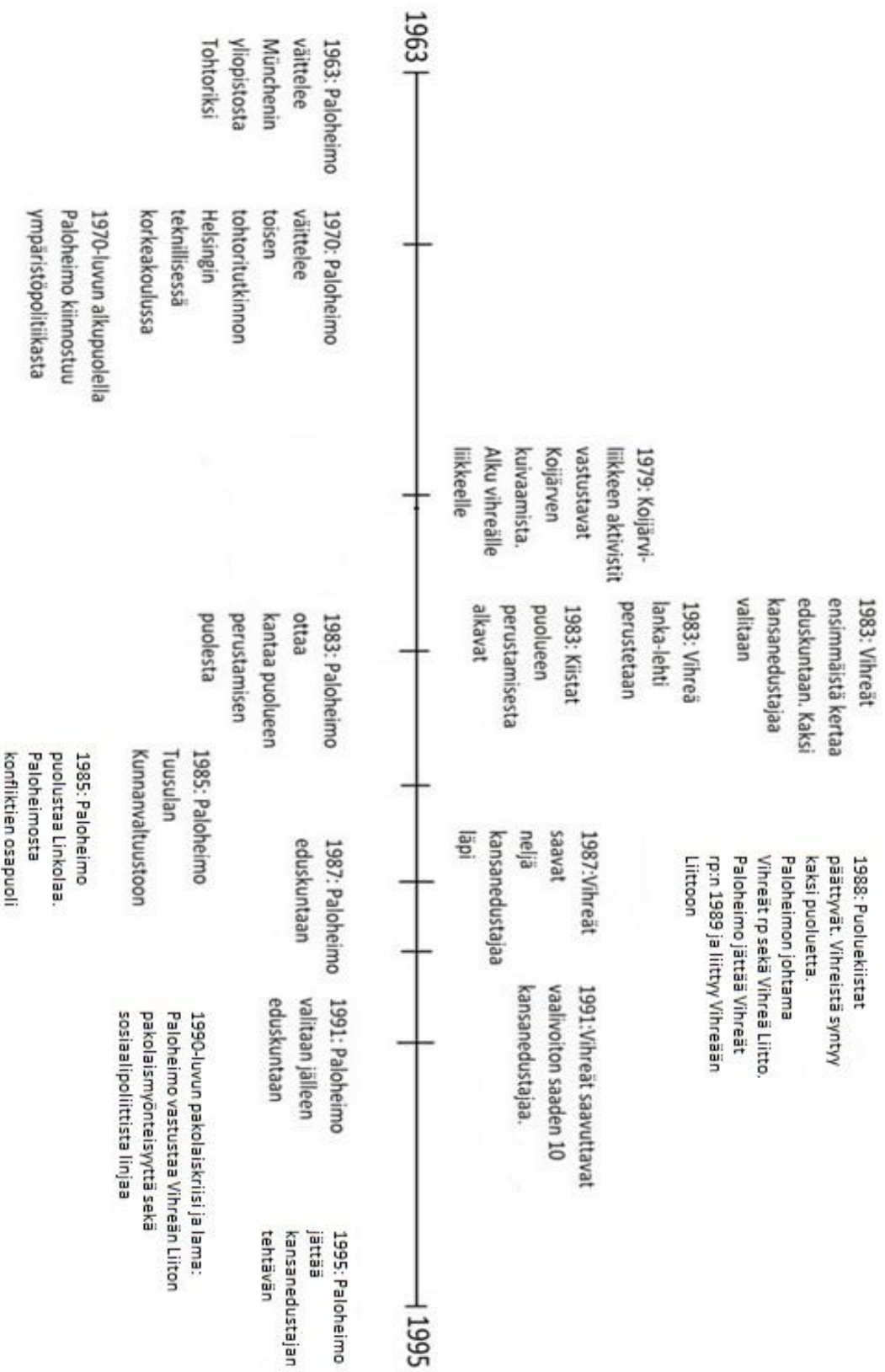
Mickelsson, Rauli (2007), Suomen puolueet: Historia, muutos ja nykypäivä. Tampere: Vastapaino.

Remes, Tanja, Sohlstén, Jemina (toim.) (2007), Edellä!: Vihreä liitto 20 vuotta. Helsinki: ViSiLi Vihreä sivistysliitto.

Salo, Marja-Leena (2009), Kahleissa Koijärvellä. Helsinki: Edita.

Vilkuna, Kustaa H.J (2013), Kapina Kampuksella. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto

Eero Paloheldon ja Vihreiden merkittävimpä ajankohtia

Liitteet

Liite 1.